

VUOSIKERTOMUS

S=Pankki

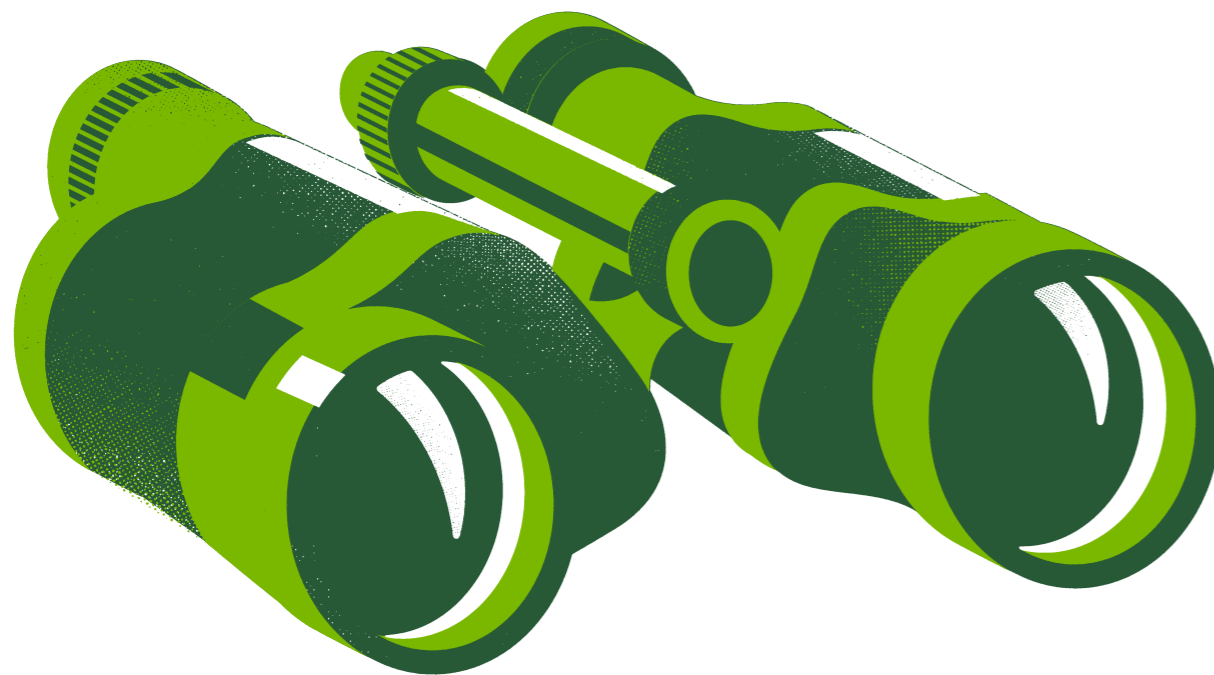

VUOSIKERTOMUS 2015

S-PANKKI — YLIVOIMAISEN HELPPOJA JA HYÖDYLLISIÄ PANKKIPALVELUITA	5
TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS.....	7
VUOSI 2015	8

TILINPÄÄTÖS 2015

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS.....	11
TASE, KONSERNI.....	19
TULOSLASKELMA, KONSERNI.....	21
RAHOITUSLASKELMA, KONSERNI	22
LIITETIEDOT, KONSERNI	52
TASE, S-PANKKI OY.....	77
TULOSLASKELMA, S-PANKKI OY	79
RAHOITUSLASKELMA, S-PANKKI OY.....	80
LIITETIEDOT, S-PANKKI OY	82

S-PANKIN VISIO

Ylivoimaista helppoutta ja hyötyä

S-PANKKI – YLIVOIMAISEN HELPPOJA JA HYÖDYLLISIÄ PANKKIPALVELUITA

S-Pankki on suomalainen pankki, jonka keskeisenä tehtävänä on tehdä asiakkaidensa arjesta sujuvaa. Tämä tapahtuu tarjoamalla helppoja ja hyödyllisiä ratkaisuja päivittäisten raha-asioiden hoitamiseen, säästämiseen ja hankintojen rahoittamiseen.

S-Pankin toiminta perustuu helppoihin tuotteisiin, nopeaan ja aktiiviseen palveluun, läpinäkyvään hinnoitteluun, helppoon saavutettavuuteen ja yhteistyöhön kaupan kanssa. S-Pankki panostaa vahvasti digitaalisten palveluiden kehittämiseen, ja sen tavoitteena on tuottaa Suomen paras digitaalinen pankkipalvelukokemus. Digitaalisten palveluiden keihäänkärkenä toimii kansainvälisesti palkittu, kaupan ja pankin asiakkuuden nerokkaasti yhdistävä S-mobiili.

Maksuttomat peruspankkipalvelut muodostavat S-Pankin tuote- ja palveluvalikoiman ytimen. Maksuton käyttötili, kansainvälinen maksukortti ja pankkitunnukset sähköiseen asiointiin ovat tuntuva etu, jonka S-ryhmän asiakasomistajat saavat omasta pankistaan.

Kokonaisuudessaan S-Pankin kattava tuotevalikoima koostuu käyttö- ja säästötileistä, kulutusluotoista, asuntolainasta ja muista vakuudellisista luotoista, kansainvälisistä maksukorteista sekä verkkopankista ja mobiilipankista. S-Pankki-konsernin rahastot ja varainhoidon palvelut tuottaa S-Pankin tytäryhtiö FIM.

S-Pankki palvelee yli 700 S-ryhmän ja LähiTapiola-ryhmän toimipaikassa kautta maan. Päivittäiset pankkiasiat hoituvat asiakaspalvelupisteissä kauppareissun yhteydessä aamusta iltaan, ja lisäksi käteisen nostaminen ja tallettaminen onnistuu yli 1 000 S-ryhmän toimipaikan kassalla. Arkea helpottavat myös helppokäyttöinen verkkopankki, S-mobiili ja ystävällinen puhelinpalvelu.

S-Pankin omistavat S-ryhmä (75 %), LähiTapiola-ryhmä (23,5 %) ja Elo (1,5 %).

Merkiksi suomalaisuudesta S-Pankki on saanut Avainlippu-tunnuksen.

S-PANKIN TÄRKEIMMÄT LUVUT VUODEN 2015 LOPUSSA

2,8 miljoonaa asiakasta | **1,8 miljoonaa** kansainvälistä maksukorttia

1,6 miljoonaa kappaletta verkkopankkitunnuksia | **4 112 miljoonaa** euroa talletuksia

2 831 miljoonaa euroa myönnettyä luottoa | **6 012 miljoonaa** euroa hallinnoitavia varoja (FIM)

15,4 % vakavaraisuusaste | **16,6 miljoonan** euron liike-tulos

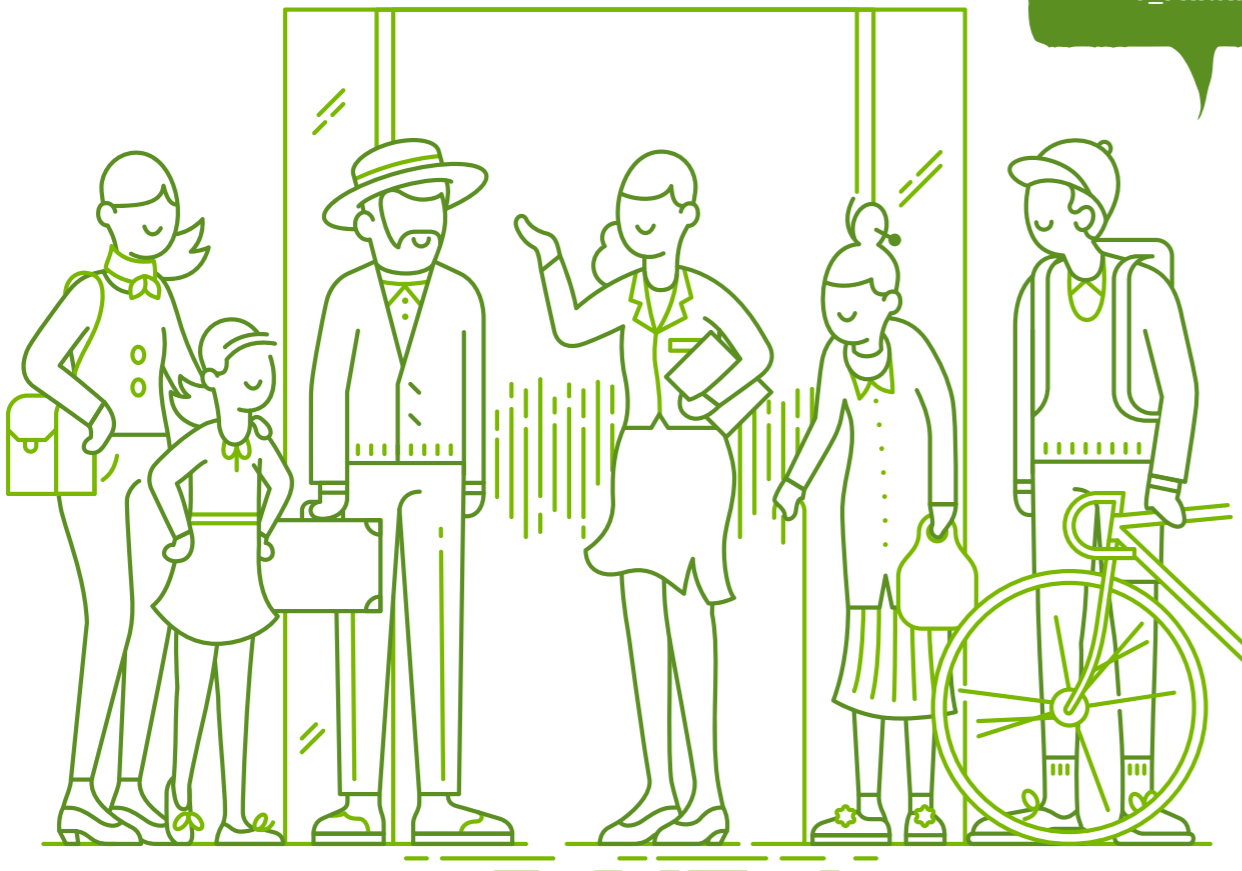
*) HYVÄ S-PANKKI.
PIENEN IHMISEN
ASIALLA. JES.

*) @S_PANKKI KIITOS
MYÖS TEILLE NOPEASTA
JA YSTÄVÄLLISESTÄ
PALVELUSTA.

*) @S_PANKKI
KÄTEVÄSTI TÄNÄÄN
SOHVALLA LOIKOILLEN
PISTIN VUOKRAN
MAKSUUN, AIKAA
MENI ALLE MINUUTTI
#SPANKKI
#PALVELUPELAA

*) LOISTAVAA
PALVELUA
JYVÄSKYLÄN
S-PANKISTA VÄHÄN
ENNEN YHDEKSÄÄ
ILLALLA. ARVOSTAN.
UUSI APP TULEE
HETI KÄYTTÖÖN.
@S_PANKKI

≡ S-Pankki ≡

*) TÄNÄÄN AVASIN
S-PANKKIIN TILIN,
TOSI YSTÄVÄLLINEN
PALVELU! KIITOS.

*) HYVÄÄ PALVELUA
OLEN KIIREESTÄ
HUOLIMATTA TEILTÄ
SAANUT, KIITOS SIITÄ!

*) S-MOBIILI ON HELPOIN KÄYTTÄÄ
KAIKISTA NETTIPANKEISTA.
EI VOI OLLA KUIN TYYTYVÄINEN
JA KANNATTAA OTTAA HETI
KÄYTTÖÖN JOS EI OLE JO.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS:

Palveluiden digitalisoituminen muuttaa maailmaa rytinällä. Moni asia, joka vaati ennen paikanpäälle menemistä, hoituu nyt näppärästi napin painalluksella älypuhelimesta löytyvällä sovelluksella. Palveluiden kehittämisessä onkin lanseerattu sellaisia termejä kuin "mobile first" tai jopa "mobile only". Lähtökohtana on siis ensisijaisesti aina mukana kulkevien palveluiden kehittäminen, mikä jättää asiakkaalle mahdollisuuden valita missä ja milloin asioitaan hoitaa. Näin myös pankkiasiointi muuttuu.

No mitä digitalisaatio pankkiasiointin käytännössä tarkoittaa? Se tarkoittaa vaikkapa tilin saldon vilkaisemista kännykstä kaupassa ostopäätöstä tehdessä. Se tarkoittaa helppoa ja turvallista maksamista esimerkiksi niin, että perinteinen maksukortti on viety kännykkään. Se voi tarkoittaa myös ns. älykästä arjenhallintaa, missä sovellus seuraa osto- ja maksukäyttäytymistä ja antaa suosituksia siitä, milloin kukkaron nyörejä on syytä vetää tiukemmalle ja milloin on jäämässä ylimääräistä vaikkapa rahastoon sijoitettavaksi. Se tarkoittaa vähemmän tunnuslukujen syöttämistä, mutta silti turvallista asiointia. Yksi tekijä alleviivaa niin digitaalisuutta kuin muutakin S-Pankin tekemistä – se on tavoitteemme tuottaa ylivoimaisen helppoja ja hyödyllisiä pankkipalveluita.

Taustalla digitaalisten palveluiden kehittämisessä on asiakkaiden käyttäytymisen muutos. Esimerkkinä tästä S-Pankin asiakkaiden siirtyminen S-mobiiliin käyttäjiksi - kesäkuusta 2015 lähtien S-Pankin asiakkaat ovat käyttäneet useammin mobiilipankkia kuin perinteistä verkkopankkia pankkiasioidensa hoitamiseen.

Tarkoittaako panostaminen digitaalisiin palveluihin perinteisen asiakaspalvelun loppumista? S-Pankissa se ei tarkoita. Asiakaspalvelupisteemme palvelevat edelleen kaikissa Prismoissa, useimmissa Sokoksissa ja valikoiduissa S-marketeissa aamusta iltaan, myös lauantaisin. Käteistä voi nostaa ja tallettaa yli 1 000 S-ryhmän toimipaikan kassalla. Asiakkaita palvellaan siellä missä he haluavat tulla palveluiksi: verkossa, mobiilissa, puhelimessa ja perinteisessä asiakaspalvelussa.

Menneen vuoden aikana olemme miettineet paljon S-Pankin roolia suomalaisessa pankkikentässä. Siinä mielessä olemme kuten muutkin pankit, että tarjoamme asiakkaille palveluita raha-asioiden hoitamiseen. MUTTA sitten tulee se iso ero: S-Pankki, yhdessä S-ryhmän muiden toimijoiden kanssa, voi olla aidosti helpottamassa asiakkaiden arkea yhdistämällä muun muassa ruokakaupan, käyttötavaroiden ostamisen, ravintoloiden, hotellien, tankkauksen sekä pankin palveluita kattavaksi, ylivoimaisen helpoksi ja hyödylliseksi kokonaisuudeksi. Näistähän se arki koostuu. Ja meidän tehtävämme on omalta osaltamme tehdä siitä mahdollisemman helppoa ja mukavaa.

#helppouttaminen

PEKKA YLIHURULA
Toimitusjohtaja, S-Pankki

*) S-Pankista sanottua Facebookissa ja Twitterissä.

VUOSI 2015

Vuoden 2015 lopussa S-Pankilla oli yli 2,8 miljoonaa asiakasta, joilla oli käytössään noin 1,8 miljoonaa S-Pankin kansainvälistä maksukorttia. Pankkitunnukset verkkopankin käyttöön ja mobiiliasiointiin olivat käytössä noin 1,6 miljoonalla asiakkaalla. S-mobiili oli vuoden 2015 loppuun mennessä ladattu yli 600 000 puhelimeen tai tablettiin.

S-Pankin talletuskanta oli vuoden päättyessä 4 112,0 miljoonaa euroa. Antolainauskanta puolestaan oli 2 831,1 miljoonaa euroa.

S-Pankissa vuoden keskeisimmät tapahtumat linkittyivät vuonna 2014 toteutuneeseen S-Pankki Oy:n ja LähiTapiola Pankki Oyj:n fuusioon ja vuonna 2013 toteutuneeseen FIM Oyj:n osake-enemmistön ostamiseen ja näiden myötä syntyneeseen tarpeeseen integroida käytössä olevat järjestelmät ja toimintaprosessit. Tehty työ konkretisoitui lokakuun 2015 lopussa, kun entisen LähiTapiola Pankin asiakkaiden tilit, luotot, rahastosijoitukset ja sähköiset palvelut niin henkilö- kuin yritysasiakkaiden osalta yhdistettiin S-Pankin.

S-Pankin tavoitteena on Suomen parhaan digitaalisen pankkipalvelukokemuksen rakentaminen. Vuoden 2015 aikana digitaalisuuteen panostettiin mittavasti: S-Pankin strategiaa täsmennettiin digitaalisuuden osalta, henkilös-tölle järjestettiin digitaalisuuden koulutusohjelma ja organisaatorakenne uudistettiin tukemaan digitaalista kehitystyötä ja -liiketoimintaa.

Rahastoja ja varainhoitoa

S-Pankin välittämät rahastot ja varainhoidon palvelut tuottaa sen tytäryhtiö FIM. FIMin ja S-Pankin palvelumallia uudistettiin vuoden 2015 aikana siten, että S-Pankki palvelee asiakkaita, joiden sijoitettava varallisuus on alle 100 000 euroa ja FIM puolestaan niitä, joiden sijoitusvarallisuus on yli 100 000 euroa. Palvelumallin uudistus konkretisoitui asiakkaille kesäkuun 2015 puolella välissä, kun FIMin verkkopalvelu uudistui.

FIMin osuudenomistajien määrä nousi vuoden 2015 loppuun mennessä yli 200 000:een. Kasvua vauhditti mahdollisuus siirtää S-ryhmässä tehdyistä ostoksista maksettava Bonus säästöön rahastoon, mikä on ollut yksi S-Pankin toivottuimpia palveluita.

Vuoden 2015 lopussa FIMin hallinnoitavat varat olivat kokonaisuudessaan 6 012,0 miljoonaa euroa. FIM Varainhoito hallinnoi FIM- ja LähiTapiola-rahastoja.

Uusia tuotteita 2015

S-mobiilia kehitetään jatkuvasti käyttäjien toiveita tarkasti kuunnellen. Tammikuussa 2015 S-mobiili täydentyi Sijoitukset-osiolla, jossa voi muun muassa siirtää Bonuksen S-Säästörahastoon, tehdä ylimääräisen kertamerkinnän ja seurata rahastojen kehittymistä.

Marraskuussa S-mobiili sai pikkuveljen, kun siitä julkaistiin Apple Watch -älykellolle tehty sovellus. Sovelluksen avulla voi seurata S-ryhmässä tehdyistä ostoista kertyvää Bonusta sekä tarkistaa S-Pankin tilien saldon ja sijoitussalkun arvon.

Marraskuussa myös FIMin asiakkaat pääsivät nauttimaan mobiilista asioinnista. FIM Mobiili mahdollistaa omien sijoitusten helpon ja reaaliaikaisen seuraamisen sekä älypuhelimella että Apple Watchilla.

Lokakuussa asiakaspalvelussa otettiin käyttöön asiakkaiden toivoma chat-palvelu. Palvelussa voi esittää kysymyksiä pankkiasioista yleisellä tasolla.

Lokakuussa myyntiin tullut S-Sijoitusobligaatio on hyvä valinta asiakkaalle, joka etsii tavallista määräaikaistalletusta parempaa tuottoa rahoilleen, mutta ei halua ottaa suoraan osakesijoittamiseen liittyviä riskejä. Pääomaturvan ansiosta asiakas saa sijoittamansa pääoman takaisin eräpäivänä, jolloin maksetaan myös mahdollinen tuotto.

Tunnustuksia koti-Suomesta ja maailmalta

Maaliskuussa 2015 asiakkaat arvioivat S-Pankin Suomen vastuullisimmaksi pankiksi Pohjoismaiden laajimmassa kestävä kehityksen brändi-indeksissä. Huhtikuussa S-mobiili sekä S-Etukortti Visan lähimaksuominaisuus voittivat kansainvälisen Contactless & Mobile Awards -kilpailun asiakasuskollisuus-sarjan. Niin ikään huhtikuussa S-Pankin luotonvalvonnan asiakaspalvelu valittiin maan parhaaksi asiakaspalvelukeskukseksi Asiakkaan Ääni -kilpailussa. Myös parhaan yksittäisen asiakaspalvelijan palkinto matkasi samaan osoitteen.

Syyspuolella kiitosta satoi FIMin palveluille. Syyskuussa FIM Varainhoito valittiin Suomen parhaaksi varainhoitajaksi World Finance -lehden vuosittain järjestämässä kilpailussa. Niin ikään syyskuussa FIMin rahastot ja rahastonhoitajat saivat kansainvälistä tunnustusta, kun Citywire nosti FIMin Hertta Alavan ykköseksi Afrikkaan sijoittavien rahastonhoitajien vertailussa ja FIM Fenno Sijoitusrahasto ja FIM Real Sijoitusrahasto palkittiin arvostetulla Lipper Fund -palkinnolla luokkansa parhaimpina rahastoina pohjoismaisessa vertailussa. Marraskuussa FIM Orient Alpha valittiin Euroopan parhaaksi kehittyvien markkinoiden hedge-rahastojen rahastoksi.

Pankkitoiminnan tulos

S-Pankki-konsernin liiketulos oli 16,6 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos verojen jälkeen oli 12,6 miljoonaa euroa ja vakavaraisuusaste 15,4 prosenttia.

TASEKIRJA

S-Pankki

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

1.1.–31.12.2015

ULKONEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

VUODEN 2015 ALKUA leimasi odotus Euroopan keskuspankin määrällisen elvytyksen aloituksesta. Tämä tuki osakkeita ja painoi samalla euroalueen ydinmaiden pitkiä korkoja yhä alemmas. USA:ssa osakkeiden kurssinousu jäi alkuvuonna vaatimattomaksi, mutta eurosijoittajalle tuottoa toi euron nopea heikkeneminen suhteessa dollariin.

Kesään tultaessa meno osakemarkkinoilla tasaantui ja kesän ajan keskeiset osakemarkkinat olivat korjausliikkeessä alaspäin samalla, kun pitkät korot nousivat.

Epävarmuutta markkinoilla aiheutti ennen kaikkea Kreikan velkakriisin kärjistymisen sekä Kiinan talouden haasteet ja arvostuskuplan puhkeaminen syksyllä manner-Kiinan pörseissä. Loppusyksystä osakemarkkinat kääntyivät uudelleen nousuun päätyen Euroopassa 5–10 % plussalle ja USA:ssa karkeasti ottaen samalla tasolla kuin missä oltiin vuoteen lähdeittäessä.

Määrällisen elvytyksen aloittamisen ohella Euroopan keskuspankki painoi vuonna 2015 talletuskorkonsa yhä reippaammin negatiiviseksi. Joulukuussa talletuskorkoa leikattiin 0,1 prosenttiyksikköä -0,3 prosenttiin ja samalla pankki ilmoitti joukosta lisätoimenpiteitä, joilla se pyrki lisäämään euroalueen pankkien luotonantoa ja tuomaan inflaation lähemmäksi keskuspankin hintavakaustavoitteen mukaista kahta prosenttia.

Odotus keskuspankin toimenpiteistä painoi vuoden jälkipuoliskolla euroalueen lyhyitä korkoja yhä enemmän ja yhä pidemmissä maturiteeteissa miinusmerkkisiksi. Keskuspankin osto-ohjelman siivittämänä myös euroalueen ydinmaiden pitkät korot laskivat vuoden loppua kohden uudelleen, vaikka Euroopan talouskasvu toipui ja deflaation uhka väheni. Yleisesti ottaen vuotta 2015 leimasi Euroopan ja USA:n keskuspankkien rahapolitiikan eriytyminen yhä kauemmas toisistaan, mikä lisäsi odotuksia korkoeron kasvamisesta euroalueen ja USA:n välillä, vahvisti dollaria ja heikensi euroa.

Vuodesta 2015 muodostui neljäs perättäinen heikon talouskehityksen vuosi Suomelle, ja talouden käänne siirtyi vuoden aikana yhä kauemmas tulevaisuuteen. Kotimaisesta kysynnästä ei ollut merkittäväksi talouden vauhdittajaksi. Työllisyystilanne heikkeni ja kotitalouksien reaalitytökehitys pysyi vaisuna, joten tulevaisuuden odotukset säilyivät heikkoina. Edellisen vuoden tapaan yksityiset investoinnit laskevat myös vuonna 2015. Vaikka euron heikentyminen ja euroalueen varovainen elpyminen lähtökohtaisesti tukivat Suomen vientiä, käänne parempaan jäi vaisuksi. Heikosta talouskehityksestä ja työllisyystilanteesta johtuen kustannuspaineet pysyivät maassamme alhaisina ja inflaatio oli olematonta.

SISÄINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

UUDEKESKEISIMMÄT TAPAHTUMAT linkittyivät vuonna 2014 toteutuneeseen S-Pankki Oy:n ja LähiTapiola Pankki Oy:n fuusioon sekä vuonna 2013 toteutuneeseen FIM Oyj:n osake-enemmistön ostamiseen ja näiden myötä realisoituneeseen tarpeeseen integroida käytössä olevat järjestelmät ja toimintaprosessit.

Osana integraatiota S-Pankki-konserniin kuuluva FIM Pankki Oy luopui helmikuussa luottolaitoksen toimiluvastaan ja jatkoi toimintaansa FIM Sijoituspalvelut Oy -nimisenä sijoituspalveluyhtiönä. Sijoituspalveluun liittyvä toimilupa hyväksyttiin Finanssivalvonnassa, ja muutos tuli voimaan 2.2.2015.

Kesäkuussa otettiin käyttöön FIMin uudistettu verkkopalvelu, jonka myötä FIMin asiakkaat saivat käyttöönsä S-Pankin pankkipalvelut. Samassa yhteydessä uudistuivat myös sijoittaja-asiakkaiden palvelukanavat: S-Pankki palvelee niitä asiakkaita, joiden sijoitettava varallisuus on alle 100 000 euroa ja FIM niitä, joiden sijoitusvarallisuus on yli 100 000 euroa.

Lokakuun lopussa entisen LähiTapiola Pankin asiakkaiden tilit, luotot, rahastosijoitukset ja sähköiset palvelut niin henkilö- kuin yritysasiakkaiden osalta yhdistettiin S-Pankin järjestelmiin koko viikonlopun kestäneen palvelukatkon aikana. Hyvin harjoiteltu ja valmisteltu integraatio eteni ongelmitta, ja verkkopankki päästiin avaamaan asiakkaille yli 16 tuntia ennakoitua aiemmin.

Integraatio jatkuu vielä vuoden 2016 puolella, kun LähiTapiola Pankissa käytössä olleet MasterCard-maksukortit vaihdetaan Visa-kortteihin toukokuussa.

S-Pankin tavoitteena on Suomen parhaan digitaalisen pankkipalvelukokemuksen rakentaminen, ja vuoden 2015 aikana S-Pankin strategiaa täsmennettiin digitaalisuuden osalta. Vuoden aikana pankin henkilöstölle järjestettiin mittava digitaalisuuden koulutusohjelma. Lisäksi koko S-Pankin organisaatorakenne uudistettiin tukemaan digitaalista kehitystyötä ja -liiketoimintaa marras-joulukuussa käydyissä yhteistoimintaneuvotteluissa.

TALOUDELLINEN ASEMA

TOIMINNAN TULOS JA KANNATTAVUUS

S-Pankille vuosi 2015 oli taloudellisesti hyvä. S-Pankki-konsernin liike-tulos oli 16,6 miljoonaa euroa (14,6). Tilikauden tulos verojen jälkeen oli 12,6 miljoonaa euroa (13,4).

Konsernin kulu/tuotto-suhde pysyi edellisvuoden tasolla ja oli 0,88 (0,87). Oman pääoman tuotto oli 3,2 prosenttia (4,2) ja koko pääoman tuotto 0,3 prosenttia (0,3).

S-Pankki-konsernin pääomat vahvistuivat entisestään, toisaalta omien varojen vaade kasvoi antolainauksen kasvun johdosta. Konsernin omat varat olivat tilikauden päättyessä

376,1 miljoonaa euroa (369,4), kun omien varojen vähimmäisvaade oli 194,9 miljoonaa euroa (183,5). Vakavaraisuus heikkeni vuoden takaisesta ja oli 15,4 prosenttia (16,1). Tarkemmin riskienhallinnasta ja vakavaraisuuden kehittymisestä on kerrottu liitetietojen Riskienhallinta ja vakavaraisuus -kohdassa.

Raportoivat luvut kuvaavat S-Pankki-konsernin toimintaa, ja vertailtaessa niitä vuosien 2013 ja 2014 vastaaviin lukuihin tulee huomioida elokuussa 2013 toteutunut FIM-yrityskauppa, siihen liittyvät sisäiset järjestelyt sekä fuusio LähiTapiola Pankin kanssa vuonna 2014.

KESKEISIMMÄT TUNNUSLUVUT (M€)	12/2015	12/2014	12/2013
Liiketulos	16,6	14,6	27,9
Nettotuotot	153,8	147,6	106,1
Talletukset	4 112,0	4 057,2	2 531,8
Antolainaus	2 831,1	2 571,1	589,5
Saamistodistukset	1 594,2	1 834,8	2 148,6
Kulu/tuotto-suhde	0,88	0,87	0,74
Oman pääoman tuotto	3,2 %	4,2 %	9,1 %
Koko pääoman tuotto	0,3 %	0,3 %	0,6 %
Omavaraisuusaste	8,2 %	8,3 %	7,5 %
Vakavaraisuusaste	15,4 %	16,1 %	14,7 %

Nettotuotot

Nettotuotot kasvoivat edellisvuodesta yli kuudella miljoonalla eurolla ja olivat yhteensä 153,8 miljoonaa euroa (147,6). Nettotuotoista vajaa puolet tuli korkokatteesta, joka oli yhteensä 72,1 miljoonaa euroa (70,1). Korkokatteiden tuotot muodostuivat pääasiassa luottotuotteista saatavista korkotuotoista sekä sijoituksista raha- ja pääomamarkkinoille. Korkokulut muodostuivat pääasiassa asiakkaille maksetuista talletusten koroista.

Myös nettopalkkiotuotot kasvoivat ja olivat 53,7 miljoonaa euroa (44,6). Nettopalkkiotuottojen kehitykseen vaikuttivat toiminnan volyymin kasvu sekä vuonna 2014 tehdyt liiketoimintajärjestelyt, joiden vaikutus näkyi nettipalkkiotuotoissa koko vuoden ajalla.

Muut tuotot olivat yhteensä 28,0 miljoonaa euroa (32,6). Ne jakautuivat myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuottoihin, arvopaperikaupan nettotuottoihin, liiketoiminnan muihin tuottoihin, suojauslaskennan nettotuottoihin sekä sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin, mihin kirjautuvat välillisesti pankin kahden kiinteistöyhtiön kaikki tuotot ja kulut. Sijoitustoiminnan realisoinneista johtuvat myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 10,7 miljoonaa euroa (17,9). Arvopaperikaupan nettotuotot olivat käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien johdannaisten myötä sekä suojauslaskenta huomioiden 0,8 miljoonaa euroa (2,0). Suojauslaskennan nettotulos oli 0,6 miljoonaa euroa (0,2). Liiketoiminnan muut tuotot olivat 14,7 miljoonaa euroa (11,3) ja sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä 1,2 miljoonaa euroa (1,1).

Kulut

Vuosi 2015 oli ensimmäinen täysi raportoitava vuosi S-Pankin ja LähiTapiola Pankin fuusion jälkeen, mikä on syytä huomioida verrattaessa vuoden 2015 kuluja edellisen vuoden kuluihin. Liiketoiminnan kulut vuonna 2015 olivat yhteensä 137,2 miljoonaa euroa (133,0). Henkilöstökulujen kasvussa heijastuivat raportointiperiodin lisäksi yhteistoimintamenettelyn kustannukset. Henkilöstökulut olivat yhteensä 50,7 miljoonaa euroa (43,1) ja muut hallintokulut yhteensä 66,1 miljoonaa euroa (67,2).

Tilikauden poistot kasvoivat integraation myötä ja olivat yhteensä 12,6 miljoonaa euroa (9,3). Liiketoiminnan muut kulut olivat 7,3 miljoonaa euroa (10,5). Liiketoiminnan muut kulut pienenevät, kun Talletussuojarahasto hyvitti Rahoitusvakausrahastoon kerättävän talletussuojamaksun ja Rahoitusvakausrahasto pankkiveron korvanneen vakauserämaksun. Näiden ohella liiketoiminnan muut kulut muodostuivat toimitilojen, koneiden ja laitteiden vuokrista sekä ajoneuvokuluista.

Luotto- ja arvonalentumistappiot

Luotto- ja arvonalentumistappiot pysyivät edelleen alhaisella tasolla hyvän asiakasrakenteen sekä tehokkaan luotonvalvonnan ja perinnän johdosta. Nettomääräisesti luotto- ja arvonalentumistappiot olivat -0,4 miljoonaa euroa (2,9). Palautuneita luottotappioita oli 7,4 miljoonaa euroa (3,7).

Talletukset

Avistaehtoisilla tileillä oli tilikauden päättyessä yhteensä 4 030,4 miljoonaa euroa (3 817,2) ja määräaikaistileillä 81,6 miljoonaa euroa (240,0). Yhteensä talletuskanta oli tilinpäätöshetkellä 4 112,0 miljoonaa euroa (4 057,2). Talletuskantaa kasvattivat erityisesti yritysasiakkaiden talletukset.

Antolainaus ja sijoitustoiminta

Antolainaus kasvoi vuoden 2015 aikana voimakkaasti. Kasvu koostui sekä henkilöasiakkaiden että yritysasiakkaiden lainoista. Henkilöasiakkaiden osalta korostuivat erityisesti vakuudettomat luottotuotteet. Myös asuntolainojen kasvu oli yleistä markkinakehitystä voimakkaampaa. Yrityspuolella kasvua toivat erityisesti asunto-osakeyhtiöiden lainat. Vuoden vaihteessa antolainauksista oli yhteensä 2 831,1 miljoonaa euroa (2 571,1). Raha- ja pääomamarkkinoille S-Pankki sijoitti pääomiaan 1 594,2 miljoonaa euroa (1 834,8).

Oma pääoma

Omaa pääomaa oli tilikauden päättyessä 390,6 miljoonaa euroa (393,0), josta FIM Oyj:hin liittyvä vähemmistön osuus oli 12,0 miljoonaa euroa (13,7). Hyvästä tuloksesta huolimatta oma pääoma laski käyvän arvon rahaston sulassa tuloskehitystä voimakkaammin.

Oman pääoman laskun myötä omavaraisuusaste laski 8,2 prosenttiin (8,3).

Hallinnoitavat varat

FIM Varainhoito Oy:n hallinnoitavien varojen määrä oli vuodenvaiheessa 6 012,0 miljoonaa euroa (5 504,7). Hallinnoitavista varoista rahastopääoman osuus oli 5 252,5 miljoonaa euroa (4 810,9) ja varainhoitopääoman osuus 759,5 miljoonaa euroa (693,8). Rahastojen netto-merkinnät olivat katsauskauden päättyessä 226,4 miljoonaa euroa (101,0). Rahastojen osuudenomistajien lukumäärä oli joulukuun lopussa yli 200 000. FIM Varainhoito hallinnoi FIM- ja LähiTapiola-rahastoja.

S-PANKIN TYTÄRYHTIÖIDEN TOIMINTA

FIM-KONSERNI

S-Pankki Oy omistaa FIM Oyj:n osakekannasta 51 prosenttia. FIM Oyj omistaa 100 prosenttia FIM Varainhoidon ja FIM Sijoituspalvelut Oy:n sekä 80 prosenttia FIM Kiinteistö Oy:n osakekannasta.

S-ASIAKASPALVELU OY

S-Asiakaspalvelu Oy on S-Pankki Oy:n kokonaan omistama tytäryhtiö. S-Asiakaspalvelu on perustettu 8.8.2007, ja se tuottaa tietojenkäsittelyyn liittyviä sekä muita luottolaitoksen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluja luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) mukaisena palveluyrityksenä.

Tilikauden aikana S-Asiakaspalvelun liikevaihto oli 6,5 miljoonaa euroa (6,1). Liikevaihdosta konsernin sisäistä oli 4,8 miljoonaa euroa (4,0). Muu liikevaihto koostui osuuskaupoille tarjottavista asiakasomistajapuhelinpalveluista. Kulut olivat pääasiassa henkilöstöön liittyviä, ja henkilömäärä oli vuoden lopussa 96 henkilöä (112). S-Asiakaspalvelun liiketulos oli 0,0 miljoonaa euroa (0,0).

HALLINTO

YHTIÖKOKOUKSET

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 1.4.2015. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2014 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Hallituksen nimettiin seitsemän jäsentä ja kolme varajäsentä. Tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy AB.

HALLITUS

Yhtiökokous vahvistaa hallituksen jäsenten määrän ja nimeää hallituksen jäsenet vuodeksi kerrallaan. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksella on vahvistettu työjärjestys, jonka mukaisesti hallitus vastaa pankin strategisesta kehittämisestä, sen liiketoiminnan ohjaamisesta ja valvonnasta sekä päättää yhtiön keskeisistä toimintaperiaatteista ja yleisistä arvoista sovellettavien lainsäädännösten ja määräysten mukaisesti.

KIINTEISTÖYHTIÖT

S-Pankki Oy hankki vuoden 2011 aikana omistukseensa koko osakekannan kahdesta keskinäisestä kiinteistöyhtiöstä, Koy Limingan terminaalista sekä Koy Lempäälän Terminaalista. Yhtiöiden toimialoina on omistaa ja hallita yhtiöjärjestysten mukaista tilaa ja määrääalaa sekä niille rakennettavia teollisuus- ja terminaalikiinteistöjä.

Logistiikkaterminaalit ovat valmistuneet ja otettu käyttöön vuosina 2009 ja 2010. Kummassakin logistiikkaterminaalissa on vuokralaisena pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla SOK-yhtymään kuuluva Inex Partners Oy.

Keskinäisiin kiinteistöyhtiöihin kohdistuvat tuotot ja kulut kirjataan S-Pankki-konsernissa ja S-Pankki Oy:ssä pääasiassa sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin.

Hallituksen tulee johtaa pankkia ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallitus kokoontuu vähintään kahdeksan kertaa vuodessa.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa S-Pankki Oy:n hallitukseen valittiin SOK:n talous- ja rahoitusjohtaja Jari Annala, SOK:n rahoitusjohtaja Juha Ahola, Osuuskauppa HOK-Elannon toimitusjohtaja Matti Niemi, Osuuskauppa Arinan toimitusjohtaja Veli-Matti Puutio sekä yhtiöryhmän johtaja Harri Lauslahti ja yhtiöryhmän johtaja Jari Eklund LähiTapiola-ryhmästä. Lisäksi hallitukseen nimitettiin omistajista riippumaton jäsen, Fazer-konsernin strategiasta, liiketoiminnan kehittämisestä ja myllyliiketoiminnasta vastaava johtaja Heli Arantola. Hallituksen puheenjohtajana toimii Jari Annala ja varapuheenjohtajana Harri Lauslahti.

S-ryhmän nimeäminä varajäsenenä S-Pankki Oy:n hallitukseen valittiin Pirkanmaan osuuskaupan toimitusjohtaja Timo Mäki-Ullakko ja Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslagin toimitusjohtaja Hannu Krook. LähiTapiola-ryhmän nimeämänä varajäsenenä S-Pankki Oy:n hallitukseen valittiin LähiTapiola Uusimaan toimitusjohtaja Erik Valros.

Hallitus kokoontui tilikauden aikana 14 kertaa (15) ja jäsenten osallistumisaste oli 94 prosenttia (92). Hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita yhteensä 30 000 euroa (20 000).

TOIMITUSJOHTAJA

Toimitusjohtajan nimittää S-Pankin hallitus. Toimitusjohtajan tehtävänä on hoitaa pankin juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten, sovellettavien lainsäädännösten ja määräysten, yhtiöjärjestyksen sekä toimitusjohtajan työjärjestyksen mukaisesti. Toimitusjohtaja toimii puheenjohtajana hallituksen nimeämässä johtoryhmässä, joka on toimitusjohtajan päätösvalan käyttöä avustava elin. Toimitusjohtajan ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa toimitusjohtajan sijainen.

S-Pankki Oy:n toimitusjohtajana toimii Pekka Ylihuru. Toimitusjohtajan sijaisena toimi lokakuun 2015 loppuun saakka Henkilöasiakasliiketoiminnan johtaja Marja Pajulahti.

HENKILÖSTÖ

Edelliseen vuoteen verrattuna S-Pankki-konsernin henkilöstömäärä laski vajaalla 20 henkilöllä. Vuoden lopussa S-Pankki-konsernissa työskenteli 696 henkilöä (715). Näistä S-Pankki Oy:ssä työskenteli 459 henkilöä (457), S-Asiakaspalvelu Oy:ssä 96 henkilöä (112) ja FIM-konsernissa 141 henkilöä (146).

ASIAMIESTOIMINTA

S-ryhmän alueosuuskaupat ja LähiTapiola-ryhmän alueyhtiöt toimivat S-Pankin asiamiehienä. Asiamiesten osaaminen varmistetaan jatkuvan koulutuksen avulla. Vuoden 2015 aikana S-Pankin asiamiesten koulutukset keskittyivät erityisesti integraation läpivientiin ja osaamisen ja asiakaspalvelun laadun varmistamiseen.

PALKKA- JA PALKKIOKÄYTÄNTEET

S-Pankki-konsernissa rahallinen palkitseminen koostuu peruspalkasta ja mahdollisesta tulospalkkiosta. Tulospalkkion tavoitteena on kannustaa henkilöstöä panostamaan strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeisiin asioihin. Tulospalkkauksella tarkoitetaan erilaisia yritys-, työryhmä- tai henkilökohtaisia rahallisen palkitsemisen järjestelmiä.

S-Pankin palkitsemis- ja nimitysvaliokunta on hallitusta avustava elin, jonka tehtävänä on osaltaan varmistaa, että pankin palkka- ja palkkiopolitiikka on sopusoinnussa hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa ja että se ei houkutele liialliseen riskinottoon. Palkitsemis- ja nimitysvaliokunta koostuu vähintään kahdesta pankin hallituksen keskuudestaan nimeämästä jäsenestä sekä puheenjohtajasta.

S-Pankin hallitus päättää palkitsemis- ja nimitysvaliokunnan ehdotuksesta kulloinkin käytössä olevien palkitsemiskeinojen kokonaisuuden. Palkitsemis- ja nimitysvaliokunta valmistelee vuosittain työjärjestyksensä mukaisesti pankin henkilöstön osalta noudatettavat tulospalkkioperiaatteet pankin hallitukselle vahvistettaviksi. S-Pankki-konsernissa on hallituksen vahvistamat palkitsemisperiaatteet. FIM-alakonsernissa noudatetaan omaa palkitsemispolitiikkaa.

S-Pankki-konsernissa käytössä olevat tulospalkkiojärjestelmät ovat voimassa enintään kalenterivuoden kerrallaan. Tulospalkkiotavoitteina käytetään koko pankin yhteisiä tavoitteita, joita täydennetään yksikkötasoisilla ja henkilökohtaisilla tavoitteilla. Tulospalkkiot maksetaan rahana.

S-Pankki-konsernin henkilöstön palkat ja palkkiot olivat vuoden 2015 aikana yhteensä 41,7 miljoonaa euroa (35,4). S-Pankki Oy:ssä kirjattiin palkkoja yhteensä 24,8 miljoonaa euroa (19,2) ja palkkioita yhteensä 2,7 miljoonaa euroa (2,0). S-Asiakaspalvelussa kirjattiin palkkoja 3,2 miljoonaa euroa (3,2) ja palkkioita 0,2 miljoonaa euroa (0,1). FIM-konsernissa kirjattiin palkkoja 8,0 miljoonaa euroa (9,2) ja palkkioita 2,8 miljoonaa euroa (1,8).

S-Pankki Oy:n hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita 30 000 euroa (20 000). FIM Oyj:n hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita 67 500 euroa (90 000) ja FIM Kiinteistö Oy:n hallituksen jäsenille 900 euroa (0).

Henkilöille, joiden toiminnalla on olennainen vaikutus luotolaitoksen riskiprofiiliin, maksettiin vuonna 2015 palkkoja 3,6 miljoonaa euroa (2,5) ja palkkioita 1,0 miljoonaa euroa (0,2). Näitä palkkoja ja palkkioita sai yhteensä 41 henkilöä (32). S-Pankki Oy:n palkitsemisperiaatteiden mukaisesti muuttuvia palkkioita lykätään, jos palkkionsaajan yhden vuoden ansaintajakson palkkio ylittää 50 000 euroa. Vuonna 2015 muuttuvia palkkioita lykättiin kahden henkilön osalta (0).

Lisätietoja palkka- ja palkkiokäytännöistä S-Pankin verkkosivuilta, osoitteesta www.s-pankki.fi.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

Toimitusjohtajan sijaiseksi nimitettiin 8.2.2016 alkaen Tieto ja pääoma -yksikön johtaja Aki Gynther.

NÄKYMÄT VUODELLE 2016

Euroopan keskuspankin elvyttävän politiikan seurauksena korkotaso säilyy erittäin alhaisena vuonna 2016. Euroalueen maltilliset talouskasvunäkymät ja reippaasti alle keskuspankin tavoitetasoon pysyttelevä inflaatio pitävät Euroopan keskuspankin rahapolitiikan poikkeuksellisen elvyttävänä vielä pitkään. Vuoden 2016 talousnäkyviä varjostaa niinikään Kiinan talouskasvun hidastuminen, joka voi johtaa koko maailmantalouden laskukauteen.

Suomen taloudella ei ole tällä hetkellä sellaisia sisäsyntyisiä tekijöitä, jotka nostaisivat taloutemme kestäväälle kasvurallalle. Taloutemme elpyminen on mitä korostuneimmin viennin varassa. Euroalueen talouden varovainen elpymisen, euron ulkoisen arvon heikkeneminen ja öljyn hinnan laskun tuoma tuki maailmantalouden kasvulle ovat herättäneet odotuksia siitä, että vienti ja Suomen talous lähtisi elpymään tänä vuonna. Kasvaneista kansainvälisen talouden riskeistä johtuen ennusteissa on kuitenkin paljon epävarmuutta.

Yleinen talouden epävarmuus vaikuttaa myös S-Pankin taloudelliseen ennusteeseen. Vaikka S-Pankki on varautunut pitkittyneeseen epävarmuuteen yksinkertaistamalla ja tehostamalla toimintamallejaan, ennakoidaan vuoden 2016 liiketuloksen jäävän hieman vuoden 2015 tasosta.

Vuonna 2013 toteutuneen FIM Oyj:n osake-enemmistön oston yhteydessä sovittiin, että S-Pankilla on mahdollisuus yhteisesti sovittujen ehtojen puitteissa ostaa loput osakkeista vuoden 2016 kuluessa. Tätä mahdollisuutta tullaan tarkastelemaan kuluvan vuoden aikana.

HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOISTA KOSKEVIKSI TOIMENPITEIKSI

Hallitus esittää, että emoyhtiö S-Pankki Oy:n tilikauden voitto 8 918 844,28 euroa kirjataan edellisten tilikausien voitto-/tappiutilille, ja että osinkoa ei jaeta.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Nettotuotot:

Korkokate + Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista + Nettopalkkiotuotot + Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + Suojauslaskennan nettotulos + Sijoituskiinteistöjen nettotuotot + Liiketoiminnan muut tuotot

Nettopalkkiotuotot:

Palkkiotuotot – Palkkiokulut

Saamistodistukset:

Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset + Saamistodistukset

Kulu/tuotto-suhde:

Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut (ei sis. arvonalentumistappioita)

Korkokate + Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista + Nettopalkkiotuotot + Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + Suojauslaskennan nettotulos + Sijoituskiinteistöjen nettotuotot + Liiketoiminnan muut tuotot + Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{Tuloverot}}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{Tuloverot}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$

Omavaraisuusaste, %

$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$

Vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä}} \times 8 \%$

KONSERNIN TASE

VASTAAVAA (t€)	Liite	31.12.2015	31.12.2014
Käteiset varat	18, 19, 22	207 298	173 640
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset		1 123 559	1 464 060
Muut	3, 18, 19, 22	1 123 559	1 464 060
Saamiset luottolaitoksilta	1, 18	19 684	38 625
Vaadittaessa maksettavat		6 850	22 869
Muut		12 834	15 757
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	2, 18, 19, 22	2 831 137	2 571 109
Vaadittaessa maksettavat		3 052	2 532
Muut		2 828 085	2 568 578
Leasingkohteet	4	0	5 343
Saamistodistukset	3, 18, 19, 22	470 660	370 724
Osakkeet ja osuudet	5, 19, 22	31 047	40 733
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	5, 18, 21	2	1
Johdannaissopimukset	6, 19, 22	1 714	1 451
Aineettomat hyödykkeet	7, 9, 19	35 576	36 168
Aineelliset hyödykkeet	8, 9, 19	12 244	12 852
Muut varat	10	2 817	6 305
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	11	31 669	38 108
Laskennalliset verosaamiset	12	987	2 926
VASTAAVAA YHTEENSÄ		4 768 394	4 762 046

VASTATTAVAA (t€)	Liite	31.12.2015	31.12.2014
VIERAS PÄÄOMA			
Velat luottolaitoksille		11 810	68 143
Keskuspankeille	18, 19, 22	0	50 000
Luottolaitoksille		11 810	18 143
Vaadittaessa maksettavat		10	15
Muut		11 800	18 128
Velat yleisölle ja julkisyhteisölle	18, 19, 22	4 146 376	4 089 844
Talletukset		4 112 011	4 057 176
Vaadittaessa maksettavat		4 030 424	3 817 222
Muut		81 587	239 954
Muut velat		34 365	32 669
Vaadittaessa maksettavat		33 255	31 491
Muut		1 110	1 178
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	13	44 081	57 655
Joukkovelkakirjalainat		2 601	2 601
Muut		41 480	55 054
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	6, 14, 19, 22	12 073	14 608
Muut velat	15, 19	91 818	66 907
Siirtovelat ja saadut ennakot	16	22 274	23 324
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	16, 18, 22	43 000	41 020
Pääomalainat		0	20
Muut		43 000	41 000
Laskennalliset verovelat	12	6 342	7 554
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		4 377 774	4 369 055
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	23,24,26	82 880	82 880
Muut sidotut rahastot	23	7 042	20 530
Käypään arvoon arvostamisesta		7 042	20 530
Vapaat rahastot	23	243 813	243 812
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	23	32 021	23 783
Tilikauden voitto (tappio)	23	12 837	8 237
Vähemmistöosuus		12 027	13 750
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	23	390 620	392 991
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		4 768 394	4 762 046
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET			
Asiakkaan hyväksi annetut sitoumukset	42		
Peruuttamattomat		258 429	196 401
Muut		986 654	849 690

KONSERNIN TULOSLASKELMA

(t€)	Liite	1.1.–31.12.2015	1.1.–31.12.2014
Korkotuotot	24	80 687	82 718
Leasingtoiminnan nettotuotot	25	55	169
Korkokulut	24	-8 642	-12 807
KORKOKATE		72 100	70 081
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	26	6	351
Palkkiotuotot	27	89 682	73 819
Palkkiokulut	27	-35 994	-29 214
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot			
Arvopaperikaupan nettotuotot	28	674	2 123
Valuuttatoiminnan nettotuotot	28	139	-107
Myytävässä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	29	10 703	17 929
Suojauslaskennan nettotulos	30	595	237
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	31	1 185	1 073
Liiketoiminnan muut tuotot	32	14 734	11 312
Hallintokulut		-116 829	-110 278
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-41 743	-35 445
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-6 656	-6 104
Muut henkilösivukulut		-2 303	-1 579
Muut hallintokulut		-66 126	-67 151
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	34	-10 549	-7 256
Poistot ja arvonalentumiset konserniliiketoiminnasta		-2 080	-2 075
Liiketoiminnan muut kulut	33	-7 315	-10 483
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	35	-423	-2 903
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		1	-2
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		16 630	14 607
Tuloverot		-4 050	-1 186
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN		12 580	13 421
Vähemmistöosuudet		257	-265
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		12 837	13 157

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (M€)	2015	2014
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden tulos	13	13
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	9	-4
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-240	-105
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	-250	-115
Muut varat	10	10
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	8	-294
Velat luottolaitoksille	-56	-294
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	57	-137
Muut velat	8	138
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-210	-390
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-11	-12
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	0	0
B. Investointien rahavirta yhteensä	-11	-12
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	2	-4
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-1	0
Vähemmistöosuuden muutos	-2	-1
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1	-5
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-223	-407
Rahavarat tilikauden alussa	2 090	2 497
Rahavarat tilikauden lopussa	1 867	2 090
Korkotuotot	82	83
Korkokulut	-7	-13
Kauden voittoon tehdyt oikaisut		
Suojauslaskennan nettotulos	-1	0
Suunnitelman mukaiset poistot	13	2
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	0	0
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista saamisista	-1	-8
Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut	-2	2
Oikaisut yhteensä	9	-4
Rahavarat		
Käteiset varat	207	174
Saamistodistukset	1 617	1 837
Osakkeet ja osuudet	23	41
Saamiset luottolaitoksilta	20	39
Yhteensä	1 867	2 090

KONSERNIN LIITETIEDOT

LAADINTAPERIAATTEET

Yhtiö

S-Pankki-konsernin muodostavat S-Pankki Oy (S-Pankki) ja sen tytäryhtiöt. S-Pankki on talletuspankki, joka harjoittaa luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) mukaista luottolaitostoimintaa. Lisäksi pankissa ja konserniyhtiöissä harjoitetaan sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 11 §:n tarkoittamia sijoituspalveluja. Pankki hoitaa emoyhtiönä konserniin kuuluvien yhtiöiden keskitetysti hoidettavat tehtävät, kuten konsernin hallinnon, ohjauksen ja valvonnan.

S-Pankin pääkonttori sijaitsee osoitteessa Fleminginkatu 34, 00510 Helsinki. Pankilla ei ole muita konttoreita. Asiamiehiin perustuen asiakaspalvelua hoidetaan asiamiehinä toimivien S-ryhmän osuuskauppojen ja LähiTapiola-ryhmän alueyhtiöiden toimesta näiden toimipaikoissa.

Hallitus on 8.2.2016 hyväksynyt konsernitilinpäätöksen ajalta 1.1.–31.12.2015 ja emoyhtiön tilinpäätöksen ajalta 1.1.–31.12.2015.

Laadintaperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain ja soveltuvin osin luottolaitostoiminnasta annettujen lainsäädännön ja valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen mukaisesti sekä Finanssivalvonnan 1.2.2013 voimaan tulleiden uusien määräysten mukaisesti koskien rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta. Tilinpäätöksen laatimisessa on otettu huomioon soveltuvin osin myös kirjanpitolautakunnan (KILA) yleisohjeet.

Lisäksi tilinpäätös on laadittu ottaen huomioon EU:n vakavaraisuusasetus (EU 575/2013, "CRR") ja Finanssivalvonnan kannanotot.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät S-Pankin lisäksi kaikki ne tytäryhtiöt, joihin pankilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konsernilla on oikeus määrätä yrityksen talouden ja toiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta.

Hankitut tytäryhtiöt sisällytetään tilinpäätökseen käyttäen hankintamenomenetelmää. Tilivuoden aikana mahdollisesti hankitut yhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankinta-ajankohdasta alkaen. Osakkuusyhtiö S-Crosskey Ab on konsolidoitu pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä.

Vertailukelpoisuus

Konsernitilinpäätöksen vertailutiedot vuodelta 2014 sisältävät vanhan S-Pankki Oy:n alkuvuoden tuloksen ajalta 1.1.–30.4.2014 ja kombinaatiofuusiossa 1.5.2014 syntyneen S-Pankki Oy:n tuloksen ajalta 1.5.–31.12.2014. Konsernitase sisältää fuusiossa yhdistyneiden S-Pankki Oy:n ja LähiTapiola Pankki Oyj:n tase-erät.

S-Pankki Oy osti 1.8.2013 FIM Oyj:n osakekannasta ja määräysvallasta 51 prosenttia. FIM Oyj omistaa 100 % FIM Varainhoito Oy:stä ja FIM Sijoituspalvelut Oy:stä sekä 80 % FIM Kiinteistö Oy:stä. Tässä tilinpäätöksessä edellä mainituista yhtiöistä muodostuvaa konsernia on kutsuttu FIM-alakonserniksi.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Tilinpäätös esitetään euroina. Ulkomaan rahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset tase-erät muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Kurssierot kirjataan valuuttakurssivoitoina/-tappioiden tulolaskelmaan, rahoituserien osalta arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuottoihin ja ostovelkojen osalta muihin hallinnon kuluihin.

RAHOITUSVARAT JA -VELAT

S-Pankki-konsernissa sovelletaan rahoitusvarojen ja -velkojen taseeseen merkitsemisessä selvityspäivän mukaista käytäntöä pois lukien käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen osalta sovelletaan taseeseen merkitsemisessä kaupankäyntipäivän mukaista käytäntöä. Kun rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä merkitään ensimmäistä kertaa kirjanpitoon, käytetään käypää arvoa, joka sisältää transaktiomenot. Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin sekä muihin rahoitusvelkoihin. Rahoitusvarat ja -velat arvostetaan niiden luokittelun mukaisesti käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään aktiivisilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella tai käyttäen markkinoilla yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä. Sijoitustodistusten, yrittäjäostojen tai johdannaisso- pimus-ten (pl. futuurit) käyvät arvot määritellään diskonttaamalla tulevat kassavirrat nykyhetkeen käyttäen tilinpäätöspäivän markkinakorkoja. Joukkovelkakirjalainat, sijoitusrahasto- osuudet ja futuurit arvostetaan markkinahinnoilla. Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat arvostetaan käyttäen ostokurssia ja rahoitusvelat käyttäen myyntikursseja.

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ja -velat luokitellaan kolmeen luokkaan käyvän arvon määrittämisen mukaan. Tason 1 käyvät arvot määritetään käyttämällä toimivilla markkinoilla täysin samanlaisista rahoitusvaroista ja -veloista noteerattuja oikaisemattomia hintoja. Tason 2 käyvät arvot määritetään yleisesti hyväksytyillä arvostusmal- leilla, joiden syöttötiedot perustuvat merkittävil- tä osin toden-

nettaviin markkinahintoihin. Tason 3 markkinahinnat perustuvat omaisuuserää tai velkaa koskeviin syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan merkittävil- tä osin johdon arvioihin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin kirjataan saamistodistukset ja muut kotimaiset ja ulkomaiset arvopaperit ja osuudet, joilla käydään aktiivisesti kauppaa ja jotka on hankittu lyhyen ajan kulu- essa ansaintatarkoituksessa sekä johdannaisso- pimuks- et, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat tai -velat arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuloslaskelmaan. Tilikauden tuotoksi tai kuluksi merkitään tuloslaskelmaan käypään arvoon merkittävien rahoitusinstrumenttien tilinpäätöshetken arvon ja edellisen tilinpäätöksen kirjanpitoarvon erotus. Jos käypään arvoon merkittävä rahoitusinstrumentti on hankittu tilikauden aikana, tilikauden tuotoksi tai kuluksi merkitään rahoitus- instrumentin tilinpäätöshetken arvon ja hankintameno- erotus.

Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin kirjataan sellaiset saamistodistukset ja muut johdannaisvaroihin kuulumat- tomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, jotka erääntyvät määrät- tynä päivänä ja jotka pidetään eräpäivään saakka. Eräpäi- vään asti pidettävät sijoitukset arvostetaan jaksotettuun hankintameno- on efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Konsernilla ei ole eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia.

Lainoihin ja muihin saamisiin kirjataan sellaiset toimivilla rahoitusmarkkinoilla noteeraamattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja jotka eivät kuulu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjat- taviin rahoitusvaroihin, eräpäivään asti pidettäviin rahoitus- varoihin tai myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Lainojen ja muiden saamisten transaktiomenot sisällytetään efektiivisen koron menetelmällä laskettavaan jaksotettuun hankintame- noon ja jaksotetaan tulosvaikutteisesti saamisen juoksu- ajalle. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saa- miset arvostetaan jaksotettuun hankintameno- on efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kirjataan saamistodistuk- set ja muut kotimaiset ja ulkomaiset arvopaperit, joita ei

luokitella käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, eräpäivään saakka pidettäviin sijoituksiin tai lainoihin ja muihin saamisiin. Myytävissä olevat rahoitus- varat arvostetaan käypään arvoon. Julkisen kaupankäyn- nin kohteena olevien sijoitusten käypä arvo määritellään niiden markkina- arvojen perusteella. Julkisesti noteeraamat- tomat sijoitukset arvostetaan käyttämällä apuna markki- noilla yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä. Mikäli näinkään menetellen käypä arvo ei ole luotettavasti määri- tettävissä, käytetään hankintamenoa. Käyvän arvon muutos kirjataan suoraan oman pääoman käyvän arvon rahastoon. Kun rahoitusinstrumentti myydään, kirjataan omaan pää- omaan kertynyt käyvän arvon muutos yhdessä kertyneiden korkojen sekä myyntivoiton tai -tappion kanssa tulokseen.

Muihin rahoitusvelkoihin kuuluva erä merkitään tilinpäätök- seen nimellisarvon suuruisena silloin, kun sen käypä arvo on nimellisarvo. Jos velan pääomana saatu määrä eroaa velan nimellisarvosta, merkitään velka siihen määrään, joka siitä on saatu. Velan nimellisarvon ja hankintameno- erotuksesta tilikauden kuluksi tai tuotoksi merkitty määrä jak- sotetaan ja merkitään velan hankintameno- on lisäykseksi tai vähennykseksi. Nimellisarvon ja hankintameno- erotus tai velkaan liittyvä palkkio tai sellainen meno, joka on osa vel- kaan liittyvää korkomenoa, jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä kuluna velan juoksuajalle. Muut rahoitusvelat arvostetaan tilinpäätöshetkenä jaksotettuun hankinta- menoon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Suojauslaskenta

Johdannaisso- pimuksia tehdään pääasiassa suojaustarkoi- tuksessa. S-Pankki soveltaa makrotason käyvän arvon suo- jauslaskentaa sellaisiin edellä mainittuihin johdannaisso- pimuksiin, jotka täyttävät dokumentoidut suojauslaskentaa koskevat tehokkuus- ja muut edellytykset. Näissä tapauk- sissa avoinna olevaa korkoriskiä on suojattu koron vaihto- sopimuksilla, jotka on edelleen suojauslaskennassa määri- teltty suojaaviksi eriksi.

Suojattavien erien suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon muutokset on kirjattu tuloslaskelman erään ”suoja- uslaskennan nettotulos”. Muusta kuin suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon muutokset on kirjattu käyvän arvon rahastoon.

Suojauslaskentaan kuuluvien suojaavien erien käyvän arvon muutokset on kirjattu tuloslaskelman erään ”suojaus- laskennan nettotulos”.

KYTKETTY JOHDANNAINEN

Kytkeyty johdannainen on osa hybridi-instrumenttia, joka sisältää myös johdannaisvaroihin kuulumattoman pääso- pimuksen. Tästä johtuen osa yhdistetyn instrumentin raha- virroista vaihtelee samankaltaisesti kuin itsenäisen johdan- naisen rahavirrat. Kytkeyty johdannainen on erotettava pääsopimuksesta ja käsiteltävä kirjanpidossa johdannai- sena, mikäli erottamiselle Finanssivalvonnan määräysko- koelmassa asetetut vaatimukset täyttyvät. Tällaisena vaati- muksena esitetään muun muassa se, että kytketyn johdannaisen ja pääsopimuksen taloudelliset ominaispiir- teet ja riskit eivät liity läheisesti toisiinsa.

S-Pankki on laskenut liikkeeseen heikomman etuoikeus- aseman omaavia debentuurilainoja, jotka ovat luettavissa edellä mainituiksi hybridi-instrumenteiksi sopimuksiin sisältyvien, ennen eräpäivää tapahtuvaan velan takaisin- maksuun oikeuttavien optioiden vuoksi. Edelleen, S-Pankki on hankkinut omistukseensa joukkovelkakirjalainaan kyt- kettyjä digitaalisia optioita osana sijoitustalletuksiin liitty- vää suojaustransaktiota.

S-Pankki ei erottele kytkettyjä johdannaisia pääsopimuk- sista edellä mainittujen debentuurien tapauksissa. Talou- dellisten ominaispiirteiden ja riskien katsotaan liittyvän läheisesti pääsopimukseen, koska optioiden toteuttamishin- nat vastaavat kaikkina toteuttamisajankohdina velkasopi- musten jaksotettua hankintamenoa. Sen sijaan S-Pankki erottelee digitaalisen option pääsopimuksesta ja käsittelee sen kirjanpidossa johdannaisena.

TULOUTUSPERIAATTEET

Korkotuotot ja -kulut

Korot rahoitusvaroista ja -veloista jaksotetaan korkotuotoiksi ja -kuluiksi niille tilikausille, joille ne ajan kulumisen perus- teella kohdistuvat.

Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot ja -kulut syntyvät asiakkaille tarjotuista pal- veluista ja näiden palveluiden tuottamiseen käytetyistä resursseista. Palkkiotuotot ja -kulut tuloutetaan, kun pal- velu on suoritettu tai vastaanotettu. Useammalle vuodelle jakautuvien palveluiden tuotot ja kulut kohdistetaan asian- omaisille vuosille.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat hyödykkeet muodostuvat pääasiassa atk-ohjelmien lisenssimaksuista sekä liittymismaksuista. Atk-ohjelmiin on aktivoitu myös kustannukset, jotka ovat syntyneet lisensseihin S-Pankkia varten tehdyistä muutostöistä. Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuun, ja ne poistetaan tasapoistoina arvioituna taloudellisena vaikutusaikanaan.

Aineettomien hyödykkeiden poistoajat

IT-järjestelmät ja lisenssimaksut: 5 vuotta

Liittymismaksut: 5 vuotta

Liikearvo: 5 vuotta

Aineettomat hyödykkeet/FIM-alakonserni

Vuokrahuoneiston perusparannukset: 5 vuotta

WWW-projekti: 3 vuotta

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Aineellisista hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioituihin taloudellisiin pitoaikoihin perustuen. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Aineellisten hyödykkeiden / sijoituskiinteistöjen poistoajat

Koneet ja kalusto: 3 vuotta

Rakennukset: 25 vuotta

Rakennusten laitteet: 10 vuotta

ARVONALENTUMISET

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko viitteitä siitä, että jonkin saamis- tai omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan objektiivisten kriteerien perusteella kyseisestä saamis- tai omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Arvon alentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Saamisten osalta arvonalentumistappiota kirjataan se määrä, joka vastaa arvonalentumistarkastelun kautta saatua arviota odotettujen luottotappioiden määrästä. Arvon alentumistappio kirjataan tulokseen ja taseeseen arvonalentumistarkastelun kautta vähintään neljä kertaa vuodessa.

Mikäli tilinpäätöspäivänä on objektiivista näyttöä myytävissä olevan oman tai vieraan pääoman ehtoisiin instrumenttien merkittävästä ja pysyvämmästä arvonalentumisesta, omaan pääomaan kertynyt tappio kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappioksi. Jos myytävissä

olevaksi luokitellun saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tulosvaikutteisesti. Jos osakkeen käypä arvo myöhemmin nousee, arvonnousu kirjataan omaan pääomaan.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöt ovat konsernin ulkopuolisessa käytössä olevia kiinteistöjä, joita konserni pitää hallussaan hankkimaan niistä ensisijaisesti vuokratuottoa sekä mahdollisesti omaisuuden arvonnousua. Sijoituskiinteistöt arvostetaan kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun noudattaen samoja periaatteita kuin aineellisiin hyödykkeisiin kuuluvien kiinteistöjen osalta. Vuokrasopimukset tuloutetaan sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin vuokra-ajan kuluessa.

TULOVEROT

Tuloveroihin sisältyvät tilikauden verotettavan tulon perusteella lasketut verot sekä aikaisempien tilikausien verojen oikaisu. Suoraan omaan pääomaan kirjattavien erien vero-vaikutus kirjataan vastaavasti suoraan omaan pääomaan. Verot lasketaan tilinpäätöshetkellä voimassaolevilla verokannoilla ja verokantojen muuttuessa tiedossa olevalla uudella verokannalla.

RISKIENHALLINTA JA VAKAVARAISSUUS

Riskienhallinnan yleiskuvaus ja tavoitteet

Riskienhallintaprosessi on keskeinen osa S-Pankki-konsernin liiketoimintaa. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa, mitata, arvioida, seurata ja raportoida konsernin liiketoimintaan liittyvät olennaiset riskit. Lisäksi tavoitteena on varmistaa, että riskinotto noudattaa konsernin emoyhtiön hallituksen määrittelemiä ja hyväksymiä periaatteita ja rajoja vaarantamatta konsernin vakavaraisuus- ja kannattavuustavoitteita sekä liiketoiminnan jatkuvuutta. Konsernin koko organisaatioon jalkautettu riskienhallintakulttuuri tukee liiketoimintatavoitteiden saavuttamista varmistamalla, että riskit tunnistetaan, niiden vaikutukset analysoidaan ja niitä hallitaan.

S-Pankki-konsernilla on emoyhtiön hallituksen vahvistama kokonaisriskistrategia, joka kuvaa riskinkantokyvyn ja riskinottohalukkuuden, keskeisten riskien määritelmät ja yleiset periaatteet, joiden avulla Pankin vakavaraisuus, maksuvalmius ja toiminnan jatkuvuus turvataan. Riskejä mitataan ja raportoidaan siten, että hallituksella ja toimivalla johdolla on riittävä ja olennainen tieto toiminnan riskeistä ja niiden hallinnasta. Kokonaisriskistrategian sisältää

tarkennetaan eri dokumenttikokonaisuuksissa, kuten riskienhallinnan periaatteissa ja menettelyissä, jatkuvuus-suunnitelmissa, tuotekuvauksissa ja toimintasuunnitelmissa.

Riskienhallinnan järjestäminen S-Pankki-konsernissa

S-Pankin hallitus määrittelee S-Pankki-konsernin riskinoton ja -hallinnan periaatteet, antaa yhtiön johdolle päätösval-

tuudet, valvoo riskienhallintaa ja vastaa liiketoiminnasta riippumattoman riskienvalvonnan riittävydestä. S-Pankin toimitusjohtaja, apunaan konsernissa toimivat johtoryhmät, vastaa riskienhallinnan käytännön toteutuksesta hallituksen asettamien periaatteiden mukaisesti. Riskienhallinta tapahtuu S-Pankki-konsernin liike- ja tukitoiminnoissa, joiden toimintaa valvovat riippumattomat valvontatoiminnot sekä sisäinen tarkastus. Riskienhallinnan organisointi on kuvattu alla olevassa kuvassa:

Ylintä päätöksentekovaltaa käyttää S-Pankin hallitus, joka vastaa Pankin toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sovellettavien lakien ja määräysten mukaisesti. Hallitus vahvistaa kokonaisriskistrategian ja S-Pankki-konsernin riskiperusteisen pääomatarpeen sekä päättää Pankin riskinottohalukkuudesta ja riskinkantokyvystä. Hallituksen jäseneltä edellytetään riittävää ja monipuolista osaamista ja kokemusta pankin liiketoiminnasta sekä pankkiin ja sen toimintaan liittyvistä riskeistä.

Hallitusta avustavat riski- ja tarkastusvaliokunta sekä palkitsemis- ja nimitysvaliokunta, joilla ei ole itsenäistä päätösvaltaa. Kumpikin valiokunta koostuu hallituksen jäsenistä. Riski- ja tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta muun muassa Pankin riskistrategiaa ja riskinoton määrää koskevissa asioissa sekä valvoo konsernin riskejä ja riskienhallinnan laatua ja kattavuutta. Palkitsemis- ja nimitysvaliokunta valmistelee muun muassa yhtiökokoukselle ja hallitukselle

palkitsemiseen ja nimityksiin liittyvät asiat sekä varmistaa näihin liittyvien menettelyjen asianmukaisuutta.

Toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmä vastaavat siitä, että S-Pankki-konsernin operatiivisessa toiminnassa huomioidaan lakien, määräyksien ja Pankin yhtiöjärjestyksen sekä kokonaisriskistrategian mukaiset riskienhallinnan periaatteet ja menetelmät. Toimitusjohtaja huolehtii vastuiden ja valtuuksien asianmukaisesta ja selvästä määrittelystä.

S-Pankki-konsernin liike- ja tukitoimintojen johtajat vastaavat ensisijaisesti omien vastuualueidensa riskeistä ja siitä, että yksiköiden toimintaa toteutetaan S-Pankki-konsernin ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti. Lisäksi liike- ja tukitoiminnot vastaavat omista riskeistään annettujen limiittien puitteissa.

Luottokomitea päättää sille myönnettyjen valtuuksien mukaisesti henkilö- ja yritysasiakkaille myönnettävistä luotoista. Lisäksi luottokomitea vahvistaa luotonmyönnön toimintaperiaatteet ja valmistelee luottoriskien hallintaan liittyviä asioita riski- ja tarkastusvaliokunnalle käsiteltäväksi.

Tasehallintakomitean tehtävänä on valvoa ja rajoittaa pankkikonsernin riskejä. Tasehallintakomitea seuraa konsernin vakavaraisuus- ja maksuvalmiusasemaa sekä käsittelee näihin liittyvät keskeisimmät päätösesitykset ja voi tarvittaessa asettaa riskilimiittejä

S-Pankin hallitus on järjestänyt liiketoiminnoista riippumattomat valvontatoiminnot varmistamaan tehokkaan ja kattavan sisäisen valvonnan kaikille konsernin liike- ja tukitoiminnoille. Liiketoiminnoista riippumattomat valvontatoiminnot koostuvat riskienvalvonnasta, lakiasioista, compliancesta ja sisäisestä tarkastuksesta. Edellä mainituista toiminnoista koostuvan Sisäisen valvonnan johtoryhmän tavoitteena on varmistaa, että asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan sekä sisäisen että ulkoisen sääntelyn puitteissa. Sisäisen valvonnan johtoryhmä ylläpitää ja kehittää sisäisen valvonnan periaatteita ja toimintamallia konsernitason tasoisesti sekä seuraa, arvioi ja koordinoi sääntelyyn liittyvien muutosten toimeenpanoa organisaatiossa. Lisäksi ryhmä arvioi S-Pankin liike- ja tukitoimintojen toimintasuunnitelmien ja -periaatteiden vaikutukset riskienhallintaan.

Riskienvälontatoiminnon tehtävänä on seurata ja arvioida kokonaisvaltaisesti konsernin riskinottoasoa sekä riskienhallinnan toteutumista. Riskienvalvontatoiminto valvoo kokonaisriskistrategian toteutumista ja kokonaisriskipositiota sekä raportoi niistä S-Pankin hallitukselle, riski- ja tarkastusvaliokunnalle, toimitusjohtajalle sekä viranomaisille. Riskienvalvontatoiminto ylläpitää ja kehittää menetelmiä riskien mittaamiseen, arviointiin ja raportointiin sekä tukee liiketoimintoja uusien riskien tunnistamisessa.

Compliancen tehtävänä on huolehtia, että S-Pankki-konsernissa on riittävät ja asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelytavat, joilla säännösten noudattamisesta huolehditaan. Toiminto seuraa ja arvioi säännösten noudattamisessa esiintyneiden puutteiden korjaamiseksi tehtyjen toimenpiteiden riittävyyttä ja tehokkuutta.

Lakiasiat-toiminnon tehtävänä on tukea konsernin liike- ja tukitoimintoja juridisissa kysymyksissä. Toiminto huolehtii siitä, että sopimuksiin, yksittäisiin tuotteisiin ja palvelupro-

sesseihin liittyvät lakiasiat hoidetaan mahdollisimman laadukkaasti, liiketoimintalähtöisesti ja sääntelyn rajoissa.

Sisäinen tarkastus on riippumattomaa arviointi- ja varmennustoimintaa, jonka tehtävänä on tarkastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyyttä, toimivuutta ja tehokkuutta konserninlaajuisesti. Riittävyyttä, toimivuutta ja tehokkuutta arvioidaan riskilähtöisesti hallituksen vuosittain hyväksymän tarkastussuunnitelman mukaisesti. Tehdessään suunnitelman mukaisia tarkastuksia sisäinen tarkastus perustaa tarkastuksessa käytetyt kriteerit ulkoiseen sääntelyyn, sisäisiin ohjeisiin ja asetettuihin tavoitteisiin. Sisäinen tarkastus arvioi täten myös lakiasiat-, compliance- ja riskienvalvontatoimintoa.

SISÄINEN PÄÄMIEN RIITTÄVYYDEN ARVIOINTI-PROSESSI JA RISKIPERUSTEINEN PÄÄMATAVOITE

Taustaa

Baselin vakavaraisuussääntelykehikko muodostuu kolmesta, kiinteästi toisiinsa liittyvästä asiakokonaisuudesta eli pilarista. Pilarin 1 vähimmäisvakavaraisuusvaatimukset koskevat luotto-, markkina- ja operatiivisia riskejä. S-Pankki raportoi pilarin 1 luotto- ja markkinariskien pääomavaatimuksen standardimenetelmällä ja operatiivisten riskien vaatimuksen perusmenetelmällä. Vakavaraisuuskehikon pilari 2 velvoittaa pankkeja tekemään kokonaisarvion vakavaraisuuden hallinnastaan ja omien varojensa riittävyydestä suhteessa koko toimintansa riskiprofiiliin ja toimintaympäristön riskeihin, jolloin sisäisen pääomavaateen prosessissa tulee huomioida myös pilarin 1 pääomavaatimusten ulkopuolelle jäävät riskit. Tällaisia pilarin 1 ulkopuolelle jääviä riskejä S-Pankki-konsernissa ovat likviditeettiriski, rahoitustaseen korkoriski, strateginen riski ja liiketoimintariskit, keskittymäriskit sekä ulkoisen toimintaympäristön riskit. Konsernin pilarin 2 pääomatavoitetta laskettaessa on lisäksi huomioitu S-Pankin ja LähiTapiola Pankin fuusion seurauksena syntyvät integraatoriskit vuosille 2015–2017. Pilari 3 täydentää kahta ensimmäistä pilaria määrittelemällä julkistamisperiaatteet, keskeisenä tavoitteenaan edistää markkinoiden läpinäkyvyyttä vakavaraisuuteen ja riskeihin liittyvissä tiedoissa.

1.1.2014 voimaan tulleiden luottolaitosdirektiivin ja -asetuksen (CRD IV/CRR) tavoitteena on vahvistaa pankkien riskiensietokyky finanssikriisin seurauksena. Sääntelykehikon pääsisältönä on Baselin pankkivalvontakomitean Basel 3 -säännösten käyttöönotto. Basel 2- pilarien varaan rakentuvan vakavaraisuuskehikon peruspiirteet ovat säilyneet ennallaan, mutta pilarien sisältö on joiltain osin tarkempaa ja laajempaa. Säännösten avulla pyritään muun

muassa parantamaan pankkien omien varojen määrää ja laatua, vähentämään likviditeettiriskiä määrällisten rajoitteiden avulla, rajoittamaan pankkien velkaantumistasetta sekä asettamaan laadullisia vaatimuksia pankkisektorin toimijoiden luotettavalle hallinnolle ja valvonnalle. S-Pankki-konserni pyrkii jatkuvasti kehittämään riskienhallintatoimintatapojaan ja varmistamaan niiden yhdenmukaisuuden voimassa ja suunnitteilla olevien vakavaraisuus- ja riskienhallintasäännösten kanssa.

Sisäinen pääomien riittävyyden arviointiprosessi

Pilarin 2 mukainen vakavaraisuuden hallintaprosessi linkittyy konsernin strategia- ja toiminnasuunnitteluprosessiin vakavaraisuuteen vaikuttavien riskianalysien, riskinottohalukkuuden määrittämisen ja riskiperusteisen pääomatavoitteen määrittämisen osalta. S-Pankki-konsernin sisäinen pääoman riittävyyden arviointiprosessi (ICAAP) on kuvattu pankin hallituksen vahvistamassa kokonaisriskistrategiassa. Lähtökohtana ICAAP:ssa on riskien kokonaisvaltainen tunnistaminen, samalla huomioiden liiketoiminnan luonne ja laajuus sekä ulkoisen toimintaympäristön muutokset. Tunnistetuista ja analysoiduista riskeistä johdetaan S-Pankki-konsernin tarvitsema omien varojen määrä riskinottohalukkuuden ja -tason puitteissa.

Vuosittaiseen S-Pankki-konsernin strategiaprosessiin osallistuvat S-Pankin hallitus ja konsernin johtoryhmä. Prosessi koostuu strategisesta analyysistä, strategisista valinnoista ja lopulta strategian toteuttamisesta. Strategian vahvistaa S-Pankin hallitus.

Strateginen analyysi -vaiheessa tehdään analyysi toimialasta, markkinoista, keskeisistä kilpailijoista, viranomais-sääntelyn kehityksestä ja omasta toiminnasta. Strategiset valinnat -vaiheessa määritetään toiminta-ajatus ja visio, strategiset tavoitteet sekä niistä johdettu kokonaisriskistrategiassa kuvattava riskinottohalukkuus. Strategian toteutus -vaiheessa konkretisoidaan kriittiset menestyskijät ja luodaan mittarit sekä vuosittaiset tavoitetasot. Samalla määritetään näistä tavoitteista johdettu arvio riskiperusteiseksi pääomatarpeeksi sekä yltäosan riskilimiitit. Strategian toteutus -vaiheen lopputulemana muodostuu S-Pankki-konsernin pääomasuunnitelma. Pääomasuunnitelmassa analysoidaan ja raportoidaan pilarin 1 mukainen omien varojen vähimmäisvaade ja vähimmäisvakavaraisuus sekä pilarin 2 mukainen riskiperusteinen pääomatavoite ja sen taustalla olevat riskilajikohtaiset selvitykset.

Pääomasuunnitelmassa arvioidaan konsernin riskiperusteista pääomatavoitetta, pääomien riittävyyttä sekä vakava-

raisuutta tulevina vuosina. Pääomasuunnittelussa keskeisen osan muodostaa toiminnan riskillisyyden arviointi. Liiketoiminnan riskien aiheuttamaa pääomatarvetta arvioidaan pääomasuunnitelmassa muun muassa skenaarioanalyysillä sekä stressitesteillä. S-Pankin hallitus vahvistaa pääomasuunnitelman.

Riskinottohalukkuus ja riskinkantokyky

S-Pankin hallitus määrittää konsernin riskinottohalukkuuden ottaen huomioon sisäisen pääomien riittävyyden arviointiprosessin tuottamat tulokset ja riskiperusteisen pääomatavoitteen. Lähtökohta on turvata vakaa ja riittävä tuotto konsernin omalle pääomalle pitkällä aikavälillä sekä toiminnan häiriötön jatkuvuus operatiivisesti ja riittävä vakavaraisuus lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä. Riskinottohalukkuutta tarkasteltaessa arvioidaan muun muassa asetettuja kasvupyrkimyksiä sekä liiketoiminnan laajentumista uusille alueille ja uusiin tuoteryhmiin.

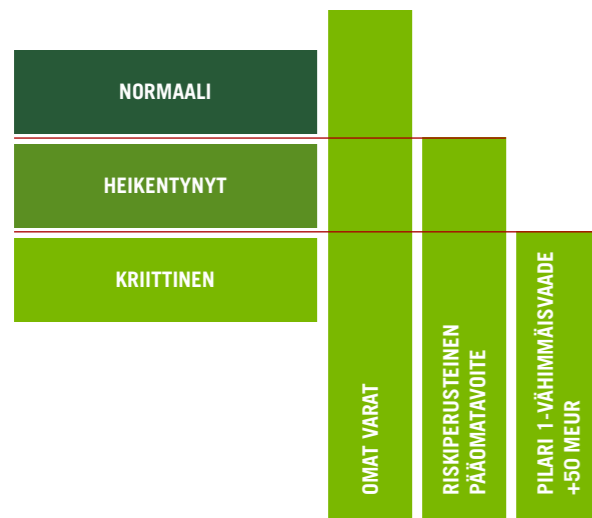
Riskiperusteinen pääomatavoite ja vakavaraisuuden hallinnan toimenpiderajat

S-Pankin hallituksen asettama pilarin 1 vähimmäisvakavaraisuustavoite on 13 %. Kokonaisriskistrategian mukainen riskitoleranssi määrittelee vakavaraisuuden hallinnassa niin sanotun pilarin 2 pääomatavoitteen viranomaisen asettaman pilarin 1 vakavaraisuustavoitteen rinnalle. Lisäksi kokonaisriskistrategiassa ja sen riskibudjetti-liitteessä määritellään toimenpiderajat ja toimenpiteet, joilla Pankin vararaisuusasema palautetaan asetettujen tavoitteiden puitteisiin. Omien varojen määrän lähestyessä tai alittaessa asetetun pääomatavoitteen sovelletaan ensisijaisesti passiivisia riskinvähentämiskeinoja tilanteen normalisoimiseksi, jolloin rajoitetaan aktiivista lisäriskinottoa esimerkiksi leikkaamalla riskilimiittejä. Vasta tämän jälkeen sovelletaan vakavaraisuuden hallinnan aktiivisia keinoja.

Käytännössä hallitus määrää oman toimenkuvansa mukaisesti pääomitusjärjestelyistä ja riskinvähentämiskeinojen soveltamisesta edellä kuvattujen mekanististen rajoitteiden lisäksi myös harkinnanvaraisesti jo ennakoitujen. Harkinnanvaraiset päätökset perustuvat ennen kaikkea yleisiin trendeihin, markkinanäkymiin, muuhun riskiraportointiin sekä vakavaraisuusskenaarioihin.

Konserniyhtiöille asetetaan riskibudjetissa limiitti ja hälytysraja vähimmäisvakavaraisuudelle. Hälytysrajan alittuessa laaditaan suunnitelma konsernin sisäisestä pääomituksista. Suunnitelma on toteutettava silloin kun pääomien määrä alittaa varsinaisen vakavaraisuuslimiitin.

S-Pankki-konsernissa, sen emoyhtiössä ja tytäryhtiöissä sovelletaan alla olevan mukaisia, hallituksen hyväksymiä vakavaraisuuden hallinnan rajoja pilarin 2 vakavaraisuuden suhteen.

Pilarin 2 vakavaraisuusasetus on normaali, kun konsernin omien varojen määrä ylittää riskiperusteisen pääomatavoitteen ja samalla riskiperusteisen pääomavaatimuksen. Vakavaraisuusasetus on heikentynyt, mikäli omien varojen määrä alittaa riskiperusteisen pääomatavoitteen. Vakavaraisuusasetus on kriittinen, kun omien varojen määrä alittaa pilarin 1 omien varojen vähimmäismäärän lisätynä 50 miljoonalla eurolla.

Riskiperusteisen pilarin 2 vakavaraisuusasetuksen hallinnan rajojen lisäksi hallitus on asettanut vastaavat rajat myös pilarin 1 vakavaraisuusasetukselle. Pilarin 1 vakavaraisuusasetus on normaali, vakavaraisuussuhdeluvun ylittäessä 13 %. Vakavaraisuusasetus on heikentynyt vakavaraisuussuhdeluvun alittaessa 13 % mutta ylittäen 10,5 %. Vakavaraisuusasetus on kriittinen vakavaraisuussuhdeluvun alittaessa 10,5 % rajan.

S-Pankki-konsernin pääomasuunnitelmassa on määritelty toimenpiteet, joihin ryhdytään välittömästi, mikäli yllä kuvattut toimenpiderajat alitetaan tai niiden alittaminen nähdään mahdollisena.

Yhteenveto S-Pankki-konsernin keskeisimmistä riskeistä ja riskiperusteisesta pääomatavoitteesta on kuvattu jäljempänä.

Uudet, vuonna 2015 voimaan astuneet pankkien kriisiratkaisua koskevat lait velvoittavat luottolaitoksia ryhtymään

varhain ennakollisiin toimenpiteisiin kriisien ennalta ehkäisemiseksi. Luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset ovat velvollisia laatimaan elvytysuunnitelmat luottolaitostoiminnasta annetun lain ja valtiovarainministeriön asetusten mukaisesti. Lakiuudistuksessa määritellään menettelytavoista, joita sovelletaan taloudellisiin ongelmiin joutuneen pankin tilanteen ratkaisemisessa. Elvytysuunnitelman mukainen toiminta käynnistyy, mikäli pankin vakavaraisuus- tai maksuvalmiusasemaa koskevat raja-arvot ylittyvät. S-Pankin hallituksen hyväksymä elvytysuunnitelma on toimitettu Finanssivalvonnan hyväksyttäväksi.

Vakavaraisuustietojen julkistaminen

S-Pankki-konserni julkaisee vakavaraisuuttaan koskevat tiedot omien varojen osalta kerran vuodessa tilinpäätöksen liitetiedoissa. Myös eri riskilajien ja riskienhallinnan osalta tiedot julkaistaan tilinpäätöksen liitetiedoissa. Erityistilanteissa vakavaraisuutta koskevat tiedot julkaistaan myös osavuositiedotuksessa. Tällainen erityistilanne toteutuu, jos yhtiötä pääomitaan pääomasuunnitelmasta poiketen. S-Pankki-konserni julkistaa osavuositiedot kunkin kalenterivuoden kuuden ensimmäisen kuukauden osalta.

Omat varat ja vakavaraisuus

S-Pankki-konsernin omat varat voidaan jakaa ensi- ja toissijaisiin omiin varoihin (T1 ja T2). Ensisijaiset omat varat muodostuvat ydinpääomasta (CET1) ja lisäpääomasta ja niistä tehtävistä vähennyksistä. S-Pankki-konsernilla ei ole lisäpääomaa laskettavia eriä, joten CET1 – omat varat ovat yhtä suuret kuin T1 – omat varat.

Ydinpääoma koostuu sidotun ja vapaan oman pääoman eristä, vähemmistöosuudesta sekä voittovaroista. Sidottua omaa pääomaa edustaa osakepääoma. Aineettomien hyödykkeiden hankintamenojen poistamaton osa vähennetään ydinpääomasta. 1.1.2014 voimaantulleeseen EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013, "CRR") mukaan negatiivinen käyvän arvon rahasto vähennetään ydinpääomasta. Lisäksi vuoden 2015 alusta lähtien positiivinen käyvän arvon rahasto on laskettu mukaan ydinpääomaan yhteisöverokannan mukaisella laskennallisella verovelalla vähennettynä. Vertailuluvut on laskettu uuden määrittelyn mukaisesti. Kuluneen tilikauden 2015 voittovarat on sisällytetty ydinpääomaan Finanssivalvonnan myöntämällä, EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 Artiklan mukaisella luvalla.

Ydinpääomaan lasketaan mukaan vähemmistöosuus, jonka laskemisessa tulee huomioida siirtymäsäännökset. CRR 4 -asetus on antanut vaihteluvälit vähemmistöosuuksien kerjoille, jotka Finanssivalvonta on tarkemmin määritellyt.

FIM Oyj:n vähemmistöosuus lasketaan siirtymäsäännösten mukaisesti ja taseessa olevasta vähemmistöosuudesta vähennetään vähemmistöosuuden vähennyserä.

Ensisijaiset omat varat ovat vapaasti ja välittömästi käytettävissä odottamattomien tappioiden kattamiseen. S-Pankki-konsernin ensisijaiset omat varat ovat kokonaisuudessaan luettavissa rajoituksettomiin omiin varoihin. S-Pankki-konsernilla on siten täysi päätäntävalta niiden takaisinmaksusta sekä niille jaettavasta osingosta. Toissijaiset omat varat muodostuvat konsernissa neljästä debentuuriehtoista lainasta. S-Pankki lunasti yhden debentuurin kesäkuussa 2015 ja vastaavasti laski liikkeelle uuden 16 miljoonan euron debentuurin joulukuussa 2015. Debentuurien tarkemmat ominaisuudet ovat tase-erien

liitetiedoissa (konsernin liitetieto nro 17 ja pankin liitetieto nro 17). S-Pankki-konsernilla ei ole eriä, joita luettaisiin toissijaisista omista varoista tai yhteisesti ensi- ja toissijaisista omista varoista vähennettäväksi.

Omat varat ja vakavaraisuus on esitetty tilinpäätöksessä EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013, "CRR") mukaan.

Konsernin omat varat olivat tilikauden päättyessä yhteensä 376,1 miljoonaa euroa (369,4), kun omien varojen vähimmäisvaade oli 194,9 miljoonaa euroa (183,5).

S-Pankki-konsernin vakavaraisuussuhde oli 15,4 prosenttia (16,1).

OMAT VARAT (M€)	12/2015	12/2014
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	391,2	391,4
Osakepääoma	82,9	82,9
Ylikurssirahasto	0,0	0,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	243,8	243,8
Vapaaehtoiset varaukset		
Vähemmistöosuus	9,2	11,9
Voittovarat	44,9	32,0
Edellisten tilikausien voitot / tappiot	32,0	23,8
Tilikauden voitto / tappio	12,8	8,2
Käyvän arvon rahasto	10,4	20,8
Vähennykset ydinpääomasta	41,5	42,3
Aineettomat hyödykkeet	35,6	36,2
Laskennalliset verosaamiset	1,0	2,9
Käyvän arvon rahasto, negatiivinen arvostus	3,4	0,3
Suunniteltu osingonjako	1,5	3,0
Ydinpääoma (CET1)	349,8	349,1
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	0,0	0,0
Vähennykset ensisijaisista lisäpääomasta		
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0,0	0,0
Ensisijainen pääoma	349,8	349,1

OMAT VARAT (M€)	12/2015	12/2014
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	26,3	20,3
Debentuurit	26,3	20,3
Vähennykset toissijaisesta pääomasta		
Toissijainen pääoma (T2)	26,3	20,3
Omat varat yhteensä	376,1	369,4
Omat varat yhteensä	376,1	369,4
Omien varojen vähimmäisvaatimus	194,9	183,5
Vakavaraisuussuhde	15,4 %	16,1 %
Ensisijaiset omat varat	349,8	349,1
Omien varojen vähimmäismäärä	194,9	183,5
Ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde	14,4 %	15,2 %
Riskipainotetut erät yhteensä	2 436,0	2 293,6
josta luottoriskin osuus	2 133,0	1 999,9
josta markkinariskin osuus	0,9	1,5
josta operatiivisen riskin osuus	299,3	292,3
josta vastuun arvonokaisuun liittyvän riskin osuus	2,9	
Ydinpääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	14,4 %	15,2 %
Ensisijainen pääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	14,4 %	15,2 %
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	15,4 %	16,1 %

Merkittävin omia varoja sitova erä on luottoriskin vakavaraisuusvaatimus ja siihen kuuluvat erät "Kiinteistövakuudelliset saamiset" 1 836,7 miljoonaa euroa (1 719,3), "Saamiset luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä"

1 020,6 miljoonaa euroa (1 294,7) sekä "Vähittäissaamiset" 657,8 miljoonaa euroa (575,8). Alla olevassa taulukossa on tarkemmin eritelty eri ryhmien vastuut ja niiden vaikutukset omiin varoihin.

OMIEN VAROJEN VÄHIMMÄISMÄÄRÄ (M€)	12/2015		12/2014	
	Vastuuarvo	Omat varat	Vastuuarvo	Omat varat
Luottoriskin vähimmäisvakavaraisuusvaatimus				
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	329,8	0,0	341,9	0,2
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	56,1	0,0	35,4	0,0
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	20,0	0,3	0,0	0,0
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	5,1	0,0	24,1	0,0
Saamiset luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä*	1 020,6	28,6	1 294,7	41,7
Saamiset yrityksiltä	483,1	37,2	279,5	22,2
Vähittäissaamiset	657,8	39,5	575,8	34,5
Kiinteistövakuudelliset saamiset	1 836,7	51,4	1 719,3	48,1
Erääntyneet saamiset	18,4	2,0	8,8	0,9
Katetut joukkolainat	234,0	1,9	352,1	2,8
Sijoitusrahastosijoitukset	30,6	2,4	35,4	2,8
Muut erät	42,9	2,7	56,5	2,6
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	1 245,1	4,5	1 046,1	4,0
Yhteensä	5 980,1	170,6	5 769,5	160,0
Luottoriskin vähimmäisvakavaraisuusvaatimus yhteensä		170,6		160,0
Markkinariskin vähimmäisvakavaraisuusvaatimus		0,07		0,12
Operatiivisten riskien vähimmäisvakavaraisuusvaatimus		23,94		23,4
Vastuun arvonokaisuun vähimmäisvakavaraisuusvaatimus		0,23		
Omien varojen vähimmäismäärä yhteensä		194,9		183,5

*Vastuuarvossa on huomioitu johdannaisten osalta vastapuoliriskin vastuuarvo.

Riskipainoittain tarkasteltuna S-Pankki-konsernin vastuut kohdistuivat ennen kaikkea 35 %:n riskipainoon, johon sisältyvät kiinteistövakuudelliset saamiset. Riskipainoltaan 100 %:n luokkaan Pankki kirjasi pääasiassa saamisia yrityksiltä sekä sijoitusrahastosijoituksia, kun taas alin 0 %:n luokka muodostui keskuspankkisaamisista ja taseen ulkopuolisista eristä. Katetut joukkolainat ovat pääosin 10 %:n erään kuuluvia ja vähittäissaamiset ovat 75 %:n erään kuuluvia. Erääntyneet saamiset kirjattiin 150 %:n erään.

Vakavaraisuusasetuksen mukaisesti luottolaitosten liikkeesen laskemien velkakirjojen riskipainot määritetään perus-

tuen liikkeeselaskijan itsensä tai instrumentin luottoluokitukseen. Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten osalta vastuut kohdistuivat etenkin 50 prosentin luottoluokkaan. S-Pankki-konserni käyttää luottoriskin vakavaraisuuslaskennassa Standard & Poor's:n, Moody's Investors Servicen ja Fitch Ratingsin luottoluokituksia riskipainojen määrittämisessä valtioille ja keskuspankeille, aluehallinnoille, julkisyhteisöille, luottolaitoksille, yrityksille ja sijoituspalveluyrityksille. Jos vastuun erä kuuluu erityiseen liikkeeselaskuohjelmaan tai -järjestelyyn, jolle on käytettävissä oma luottoluokituksensa, käytetään tätä luottoluokitusta riskipainon määrittämisessä.

SAAMISET RISKIPAINOITTAIN (M€)	Vastuuarvo	
	2015	2014
Riskipaino		
0 %	1 397,1	1 279,2
10 %	235,2	356,0
20 %	678,9	494,4
35 %	1 837,1	1 721,5
50 %	617,4	935,2
75 %	659,8	577,7
100 %	540,2	397,2
150 %	14,3	8,2
	5 980,1	5 769,5

ERÄÄNTYNEET SAAMISET (M€) 2015	30-90 päivää	Yli 90 päivää	Arvon-alentumiset	Yhteensä
Tase-erä				
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1,3	14,9	-2,9	13,3

ERÄÄNTYNEET SAAMISET (M€) 2014	30-90 päivää	Yli 90 päivää	Arvon-alentumiset	Yhteensä
Tase-erä				
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	6,5	9,2	-3,7	12,0

VASTUUT (M€)	VASTUIDEN KOKONAISMÄÄRÄ		VASTUIDEN KESKIMÄÄRÄINEN ARVO TILIKAUDELLE	
	2015	2014	2015	2014
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta	329,8	341,9	253,5	257,3
Saamiset aluehallinnolta	56,1	35,4	50,0	28,4
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	20,0	0,0	15,0	0,0
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta ja organisaatioilta	5,1	24,1	8,0	10,0
Saamiset luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä	1 020,6	1 294,7	1 112,2	1 577,5
Saamiset yrityksiltä	483,1	279,5	510,8	345,0
Vähittäissaamiset	657,8	575,8	631,3	535,5
Kiinteistövakuudelliset saamiset	1 836,7	1 719,3	1 796,5	1 232,7
Eräntyneet saamiset	18,4	8,7	12,4	10,0
Katetut joukkolainat	234,0	352,1	217,0	338,9
Sijoitusrahastosijoitukset	30,6	35,4	33,1	47,9
Muut erät	42,9	56,5	48,7	58,9
Taseen ulkopuoliset erät	1 245,1	1 046,1	1 162,9	929,0
Yhteensä	5 980,1	5 769,5	5 851,3	5 371,1

VASTUIDEN JAKAUTUMINEN MAANTIETEELLISESTI (M€) 2015	Suomi	Pohjoismaat	Muut EU-maat	Muut maat
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta	299,2	27,5	3,0	0,0
Saamiset aluehallinnolta	45,0	11,0	0,0	0,0
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta ja organisaatioilta	0,0	0,0	5,1	0,0
Saamiset luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä	417,6	259,0	194,3	149,7
Saamiset yrityksiltä	465,4	17,7	0,0	0,0
Vähittäisaamiset	656,2	0,0	1,6	0,0
Kiinteistövakuudelliset saamiset	1 836,7	0,0	0,0	0,0
Erääntyneet saamiset	18,3	0,1	0,0	0,0
Katetut joukkolainat	67,9	144,1	8,0	14,0
Sijoitusrahastosijoitukset	30,6	0,0	0,0	0,0
Muut erät	34,4	5,2	2,3	1,0
Taseen ulkopuoliset erät	1 244,7	0,0	0,4	0,0
YHTEENSÄ	5 136,0	464,7	214,6	164,8

VASTUIDEN JAKAUTUMINEN MAANTIETEELLISESTI (M€) 2014	Suomi	Pohjoismaat	Muut EU-maat	Muut maat
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta	272,1	28,1	41,8	0,0
Saamiset aluehallinnolta	20,2	0,0	15,2	0,0
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta ja organisaatioilta	0,0	0,0	24,1	0,0
Saamiset luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä	316,5	348,1	393,6	236,5
Saamiset yrityksiltä	276,1	3,4	0,0	0,0
Vähittäisaamiset	572,0	0,3	2,2	1,37
Kiinteistövakuudelliset saamiset	1 718,9	0,4	0,0	0,0
Erääntyneet saamiset	8,7	0,0	0,0	0,0
Katetut joukkolainat	111,7	172,5	58,8	9,1
Sijoitusrahastosijoitukset	31,0	0,0	4,4	0,0
Muut erät	41,7	7,0	5,7	2,1
Taseen ulkopuoliset erät	1 046,1	0,0	0,0	0,0
YHTEENSÄ	4 414,7	559,8	546,0	249,0

VASTUIDEN JAKAUTUMINEN TOIMIALOITTAIN (M€)	2015	2014
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1 559,5	1 896,0
Tukku- ja vähittäiskauppa	461,3	362,5
Kiinteistöalan toiminta	267,8	308,5
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto, jäähdytysliiketoiminta	35,4	89,5
Teollisuus	100,8	48,5
Kaivostoiminta ja louhinta	6,3	4,6
Rakentaminen	77,7	4,5
Informaatio ja viestintä	17,2	12,8
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	99,3	0,1
Muut	84,3	240,6
Ei toimialaluokkaa*	3 270,5	2 801,8
Yhteensä	5 980,1	5 769,5

* Toimialaluokkiin kuulumattomiin vastuisiin sisältyvät erääntyneet saamiset ja muut erät, vähittäisaamisia sekä taseen ulkopuolisia erä.

JOHDANNAISVASTUIDEN NIMELLISARVOT JÄLJELLÄ OLEVAN JUOKSUAJAN MUKAAN (M€) 31.12.2015	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta
Korkojohdannaiset			
Terminisopimukset			
Koronvaihtosopimukset	221,0	342,0	46,2
Optiosopimukset, ostetut	20,0	200,0	
Optiosopimukset, asetetut	45,0	150,0	50,0
Osakejohdannaiset			
Terminisopimukset			
Optiosopimukset, ostetut	20,9		
Optiosopimukset, asetetut	20,9		
Valuuttajohdannaiset			
Terminisopimukset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			

JOHDANNAISVASTUIDEN NIMELLISARVOT JÄLJELLÄ OLEVAN JUOKSUAJAN MUKAAN (M€) 31.12.2014	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta
Korkojohdannaiset			
Terminisopimukset			
Koronvaihtosopimukset	193,0	515,5	14,0
Optiosopimukset, ostetut		20,0	10,0
Optiosopimukset, asetetut	50,0	45,0	
Osakejohdannaiset			
Terminisopimukset	4,7		
Optiosopimukset, ostetut	16,4	18,2	
Optiosopimukset, asetetut	16,4	18,2	
Valuuttajohdannaiset			
Terminisopimukset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	0,7	12,3	3,3

JOHDANNAISSOPIMUKSET 31.12.2015 SUOJAUSTARKOITUKSESSA TEHDYT (M€)	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	589,0	0,0	-9,2
MUUSSA KUIN SUOJAUSTARKOITUKSESSA TEHDYT (M€)			
Korkojohdannaiset			
Terminisopimukset			
Koronvaihtosopimukset	20,2		-0,3
Optiosopimukset, ostetut	220,0	0,8	
Optiosopimukset, asetetut	245,0		-1,4
Osakejohdannaiset			
Terminisopimukset			
Optiosopimukset, ostetut	20,9	1,1	
Optiosopimukset, asetetut	20,9		-1,0
Valuuttajohdannaiset			
Terminisopimukset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			

JOHDANNAISSOPIMUKSET 31.12.2014 SUOJAUSTARKOITUKSESSA TEHDYT (M€)	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	693,5		-11,1
MUUSSA KUIN SUOJAUSTARKOITUKSESSA TEHDYT (M€)			
Korkojohdannaiset			
Terminisopimukset	0	0,0	0,0
Koronvaihtosopimukset	29,0	0,0	-1,5
Optiosopimukset, ostetut	30,0	0,0	0,0
Optiosopimukset, asetetut	95,0	0,0	-0,4
Osakejohdannaiset			
Terminisopimukset	4,7	0,0	0,0
Optiosopimukset, ostetut	34,6	0,8	
Optiosopimukset, asetetut	34,6		-0,7
Valuuttajohdannaiset			
Terminisopimukset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	16,3	0,6	-0,5

RAHOITUSVARAT JA -VELAT KORKOSIDONNAISUUDEN MUKAAN (M€) 2015

Tase-erä / seuraava korontarkistus	0-1 kk	1-3 kk	3-6 kk	6-9 kk	9-12 kk	1-2 v.	2-5 v.	Yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	207,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	207,3
Saamiset luottolaitoksilta	19,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	19,7
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	923,8	539,1	543,1	307,8	323,2	72,4	108,6	13,1	2 831,1
Saamistodistukset	259,5	373,3	164,3	19,7	67,7	186,0	459,0	64,8	1 594,2
Saamiset yhteensä	1 410,3	912,3	707,4	327,5	390,9	258,4	567,6	77,9	4 652,3
Velat luottolaitoksille	0,0	0,0	-10,0	-1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-11,8
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-4 087,3	-16,5	-12,3	-13,2	-15,2	-1,5	-0,3	0,0	-4 146,4
Yleiseen liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjat	0,0	-16,5	-9,6	-16,0	-2,0	0,0	0,0	0,0	-44,1
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-24,0	-3,0	0,0	0,0	-16,0	0,0	0,0	0,0	-43,0
Velat yhteensä	-4 111,3	-36,0	-31,9	-30,9	-33,2	-1,5	-0,3	0,0	-4 245,3
Saamiset ja velat yhteensä	-2 701,0	876,3	675,5	296,5	357,7	256,9	567,3	77,9	407,1

RAHOITUSVARAT JA -VELAT KORKOSIDONNAISUUDEN MUKAAN (M€) 2014

Tase-erä / seuraava korontarkistus	0-1 kk	1-3 kk	3-6 kk	6-9 kk	9-12 kk	1-2 v.	2-5 v.	Yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	173,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	173,6
Saamiset luottolaitoksilta	38,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	38,6
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	623,5	766,5	511,6	254,2	272,3	31,3	97,3	14,4	2 571,1
Saamistodistukset	209,0	502,8	134,8	62,7	37,2	447,6	416,0	24,8	1 834,8
Saamiset yhteensä	1 044,8	1 269,3	646,4	316,9	309,5	478,8	513,3	39,2	4 618,2
Velat luottolaitoksille	-68,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-68,1
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-3 903,9	-52,7	-37,3	-30,2	-26,5	-31,2	-8,1	0,0	-4 089,8
Yleiseen liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjat	-2,5	0,0	-34,1	-6,5	-12,0	-2,6	0,0	0,0	-57,7
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-12,0	-4,0	-25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-41,0
Velat yhteensä	-3 986,5	-56,7	-96,4	-36,7	-38,5	-33,8	-8,1	0,0	-4 256,6
Saamiset ja velat yhteensä	-2 941,7	1 212,6	550,0	280,2	271,0	445,1	505,2	39,2	361,5

S-PANKKI-KONSERNIN RISKIT

YLEISTÄ

Riski on epävarmuutta odotetussa tulevaisuuden (taloudellisessa) tulemassa. Riskin eliminointi tarkoittaa rahoitus-teorian mukaan aina matalaa, mutta ennustettavaa tuottoa. Yleensä tämä riskitön tuottotaso on niin matala, että riskit-tömän tuottotason lukitseminen tarkoittaa pientä epävarmuutta taloudellisessa tulemassa, mutta sen sijaan toimi-ta jää kokonaisuudessaan liikekulujen jälkeen tappiolliseksi. Siksi liiketoiminnassa on otettava hallitusti riskinottohalukkuuden puitteissa riskejä, joiden tuotto-odotus on riittävä suhteessa odotettuihin riskeihin.

Riskeihin taustalla vaikuttavat tekijät liittyvät aina lähtö-kohtaisesti sisäisiin valintoihin ja tekemiseen (liiketoimin-tariskit & strategiset riskit) ja ulkoiisiin tekijöihin (ulkoinen toimintaympäristö). S-Pankki-konsernissa kokonaisriski on jaettu luotto-, likviditeetti- ja markkinariskeihin sekä stra-tegisiin, liiketoiminnallisiin ja operatiivisiin riskeihin. Lisäksi S-Pankin ja LähiTapiola Pankin fuusion seurauksena integraatoriskit on kuvattu omana kappaleenaan.

Riskien määritelmät, riskinoton tarkoitus, hallintakeinot ja mittaamismenetelmät kuvataan seuraavissa luvuissa.

LUOTTORISKIT

Luottoriskin määritelmä ja hallinta

Luottoriski on riski sille, että sopimuksen vastapuoli laimin-lyö maksuvelvollisuutensa ja tästä aiheutuu tappio pankille tai sen tytäryhtiölle. Merkittävin omien varojen vähimmäis-vaadetta sitova riskilaji S-Pankki-konsernissa on luottoriski. Suurimmat luottoriskiä synnyttävät liiketoimet ovat henkilö- ja yritysasiakkaiden kiinteistövuokaukellinen luotonanto sekä henkilöasiakkaiden vakuudettomat kortti- ja kulutusluotot. Lisäksi luotto- ja vastapuoliriskiä syntyy sijoitustoimin-nassa, osakevälityksessä vastapuolten kykenemättömyy-destä suoriutua maksuvelvoitteistaan ja varainhoitotoimin-nassa asiakkaiden palkkiosaatavista.

Luottoriskiä hallitaan liiketoimintayksiköissä konsernin kokonaisriskistrategiassa ja luottopolitiikassa määriteltyjen luotonmyönnön ja vakuushallinnan periaatteiden ja limiit-tien puitteissa. Näiden avulla varmistetaan, että luottoris-kinhallinnassa noudatetaan hyvää pankki- ja luotonantota-paa sekä ulkoista sääntelyä ja että otettuihin riskeihin on varattu riittävästi pääomia. Luottoriskin hallinnan kokonai-suuteen kuuluvat luotonmyöntöprosessit sisältäen, luoton-myöntövaltuudet, tuotekohtaiset maksimilimitit, luottoris-kiä vähentävät tekijät kuten vakuuksien hallinta ja takaukset, sekä luottoriskin seuranta ja raportointi.

Luotonmyöntö

Luotonmyönnössä asiakkaalle pyritään tarjoamaan kuhun-kin tarpeeseen sopivin luottotuote tai niiden yhdistelmä. Luotonmyöntö perustuu asiakaskohtaiseen luottoanalyysiin,

maksuhäiriötarkistukseen, rahoitettavan hankkeen arviointiin sekä mahdollisen vakuuden arviointiin. Luottihakemukset arvioidaan luottokelpoisuutta kuvaavien muuttujien ja kriteerien, kuten asiakkaan sosioekonomisen profiilin, takaisinmaksukyvyyn sekä asiakas- ja maksukäyttäytymiseen liittyvien tekijöiden perusteella. Luottoa koskevat oleelliset tiedot ja riskit käydään asiakkaan kanssa läpi toimintaohjeen mukaisesti. Luottopäätösprosessi on keskitetty, ja osa henkilöasiakkaiden luottopäätöksistä tehdään pisteytysmallien perusteella automaattisesti. Näin varmistetaan luottopäätösten kannattavuus ja tasalaatuisuus.

Luottopäätökset ovat kertapäätöksiä, limiittipäätöksiä tai sitovia vastuun lisäystä koskevia tarjouksia tai muita päätöksiä, jotka kasvattavat pankin vastuuasemaa. Ylin päätösvaltaa luottopäätösten osalta edelleen luottokomitealle. Päätösvaltuuksiin vaikuttavat haettavan luoton suuruus, asiakaskokonaisuuden kokonaisvastuut sekä mahdolliset reaali- ja takaukset. Luottoesitykset sekä muutospäätökset valmistellaan ja päätetään voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti.

Luottoriskin vähentäminen

Vakuudet ja takaukset toimivat pankille luottoriskin vähentämiskeinoina, jotka vaikuttavat vakuudellisten luottojen myöntöön ja hinnoitteluun. S-Pankin hallitus hyväksyy

vakuuslajit sekä vakuuslajien arvostus- ja hallintaperiaatteet. Vakuuksia ja takauksia käytetään eri luottotuotteiden luottoriskinhallintaan tuotekuvauksessa ja luotonmyöntöohjeessa määritellyllä tavalla, joiden mukaisesti vakuuksien sitovuus, kattavuus ja realisoitavuus varmistetaan.

Periaatteena on, että luottoja myönnetään vain asiakkaille, joiden takaisinmaksukyky on riittävän hyvä riippumatta mahdollisten vakuuksien arvosta. Vakuuksien ominaisuuksista ylläpidetään tietoa mahdollisten riskikeskittymien tunnistamiseksi ja hallinnoimiseksi. Pankin liiketoimintaa tukevista sijoituslimiiteissä ja -lainoissa vakuusarvojen seuranta tehdään säännöllisesti ja arvopapereiden vakuusarvojen riittävyttä seurataan päivittäin. Lisäksi vakuuksien ja takauksien määrä raportoidaan kuukausittain johdon riskiraportilla. Takauksia käytettäessä siirretään asiakasriski vastapuolelta takaajalle.

Luottoriskin vakavaraisuusvaatimusta laskettaessa on riskiä vähentävinä tekijöinä käytetty kiinteistövakuuksia, takauksen luonteisia luottosuojia, kuten valtiontakauksia, ja vastikkeellisia luottosuojia kuten laitosten liikkeeseen laskemia vieraan pääomanehtoisia arvopapereita. Alla olevassa taulukossa on kuvattuna vakuuksien ja takauksien jakautuminen vakavaraisuusraportoinnin mukaisesti. Suurin muutos on tapahtunut kiinteistövakuudellisissa vastuissa asuntolainakannan sekä yritysliiketoiminnan kasvun myötä:

VAKAVARAIUUDESSA HYÖDYNNETTÄVÄT VAKUUDET JA TAKAUKSET

	Vastuuarvo (M€)	
	2015	2014
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta	93,7	97,3
Saamiset aluehallinnoilta ja paikallisviranomaisilta	7,5	18,2
Saamiset luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä	27,5	44,4
Saamiset yrityksiltä	0,0	0,0
Kiinteistövakuudelliset	1 836,7	1 719,3

Sijoitustoiminnassa S-Pankki-konserni tekee johdannaisvastapuoliensa kanssa ISDA (international swaps and derivatives association) ja CSA (credit support annex) -sopimukset, jotka vähentävät vastapuoliriskiä. Sopimuksissa sovitaan yleisistä johdannaisiin liittyvistä ehdoista ja vakuuksien käytöstä vastapuolten välillä.

Suuret asiakasriskit ja keskittymäriskit

S-Pankki-konsernin asiakaskunta on luotonannon osalta määrältään suuri ja mahdollista keskittymäriskiä laskee asiakaskunnan jakautuminen maantieteellisesti eri puolille Suomea, luottokannan ja vakuuksien jakautuminen eri luottotuotteiden kesken sekä yritysasiakkaiden hajautuminen eri toimialoille. Vakuuksien kautta syntyvät epäsuorat

vastuut ovat osa riskikeskittymien valvontaa. Suurten asiakasriskien hallinta tapahtuu limiitillä asiakasriski konsernitasolla ja allokoimalla limiitit edelleen eri liiketoimintayksiköille luottokomitean ja tasehallintakomitean toimesta.

Suuren asiakasriskin määritelmän mukaisesti yhden asiakaskokonaisuuden vastuuta pidetään suurena asiakasriskinä, kun sen arvo on vähintään 10 prosenttia hyväksyttävästä pääomasta. Asetuksen (N:o 575/2013, artikla 395) mukaisesti S-Pankki-konsernin vastuu, joka liittyy johonkin asiakkaaseen tai asiakaskokonaisuuteen, ei luottoriskin vähentämisen jälkeen saa ylittää arvoltaan 25 prosenttia konsernin hyväksyttävästä pääomasta. S-Pankki-konserni on määritellyt itselleen 150 miljoonan euron ylärajan jokaiselle luottolaitokselle, joka ei ylitä 100 prosenttia omista varoista. S-Pankki-konsernissa selvitetään ja dokumentoidaan taloudelliset etuyhteydet aina, kun yksittäisen vastuun määrä ylittää 2 prosenttia Pankin omista varoista. Taloudellisten sidosten tunnistaminen on liiketoimintojen vastuulla ja riskienvalvonta osallistuu tarvittaessa tunnistamiseen.

Lähtökohtaisesti keskittymäriskiä voivat aiheuttaa luottolaitokset ja yritykset. Luottolaitosten keskittymäriskiä seurataan kuukausittain johdon riskiraportilla. Sovellettavan mallin mukaan keskittymäriskiä ei tällä hetkellä synny luottolaitoksista, eikä sille varata pääomia. Pääomasuunnitelmassa on tehty erikseen keskittymäriskin kohdistuva stressitesti suurimmille yrityksille, minkä perusteella on määritetty keskittymäriskin riskiperusteinen pääomavaade.

Arvonalentumiset

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muuhun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Arvonalentumisesta on kyse silloin, kun objektiivisten kriteerien perusteella arvioidaan, ettei saamista tulla saamaan täysimääräisesti takaisin. Objektiivisena näyttönä pidetään esimerkiksi asiakkaan maksujen viivästymistä, maksukyvyttömyys- tai konkurssitilaan joutumista, yritysrahoitus- tai velkajärjestelyä sekä luottoluokituksessa tapahtuvaa merkittävää muutosta. Arvonalentumistappiota kirjataan se määrä, joka vastaa parasta arviota odotettujen luottotappioiden määrästä, kun on otettu huomioon kaikki asiaankuuluva informaatio tarkasteluhetkellä vallinneesta tilanteesta. Arvonalentuminen kirjataan taseeseen ja tulokseen arvonalentumistarkastelun kautta. Arviointi tehdään vähintään neljä kertaa vuodessa, ja Luottokomitea hyväksyy esityksen sekä yksittäin merkittävistä että ryhmäkohtaisista arvonalentumisista.

Arvonalentumistappiot koostuvat sekä yksittäin merkittävistä että ryhmäkohtaisista arvonalentumisista. Ensimmäisessä vaiheessa tarkastelu tehdään yksittäin merkittävillä saamisilla. Tämän jälkeen arvioidaan ryhmäkohtaisesti mahdollinen arvonaleneminen niiden saamisten osalta, jotka eivät ole yksinään merkittäviä ja joista ei ole tehty arvonalentumiskirjausta. Luottoriskiominaisuuksiltaan samankaltaisista lainasaamisista muodostetaan ryhmät, joiden tarkastelussa analysoidaan ja arvioidaan kannan siirtymiä seuraaviin viiviteloihin ja lopulta luottotappioksi. Arvioinnissa huomioidaan vakuuden määrä suhteessa luoton kokoon, vakuuden arvotusprosentti, vakuuden tyyppi ja mahdolliset realisoinnista aiheutuvat kulut sekä maksukäyttäytymis- ja kassavirta-arviot. Mikäli myöhemmin on objektiivista näyttöä rahoitusvaran arvon noususta, arvonalentuminen perutaan.

Tilinpäätöksessä oli arvoltaan alentuneita saamia 2,9 miljoonaa euroa (3,7). Arvonalentumiset koskevat pääosin henkilöasiakkaiden luottokantaa, yritysasiakkaiden osalta arvonalentumiskirjaukset ovat erittäin pieniä. Suurin arvonalentumisten erä sekä prosentuaalisesti että euromääräisesti ovat vakuudettomat kortti- ja kulutusluotot. Henkilöasiakasliiketoiminnassa toteutuneet luottotappiot ovat olleet arvioitua pienempiä ja arvonalentumisten määrää on voitu vuoteen 2014 verrattuna laskea.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kirjataan saamistodistukset ja muut kotimaiset ja ulkomaiset arvopaperit, joita ei luokitella käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, eräpäivään saakka pidettäviin sijoituksiin tai lainoihin ja muihin saamisiin. Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen tai osakkeen arvonalentumisesta on saatu objektiivinen näyttö, omaan pääomaan kertynyt tappio poistetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappioksi. Julkisesti noteeraamattoman osakkeen arvonalentumistappio määritetään kirjanpitoarvon ja vastaavanlaisen erän tarkasteluhetken markkinatuotolla diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Jos myytävissä olevaksi luokitellun saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tulosvaikutteisesti. Jos osakkeen käypä arvo myöhemmin nousee, arvonnousu kirjataan omaan pääomaan. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin ei tehty arvonalentumiskirjauksia vuodelle 2015.

Sijoitustoiminta – vastapuolet

Treasuryn sijoitustoiminnan luottoriskiä käsitellään konsernin pääomasuunnittelussa osana markkinariskien hallintaa. Sijoitustoiminnan luottoriskejä kuvataan luvussa Luotto-preemioriski (spreadiriski).

Luottoriskin seuranta ja raportointi

Luottokannan, erääntyneiden ja järjestämättömien, luottotappioiden ja -palautusten kehitystä asiakasryhmä- ja tuotekohtaisesti seurataan ja raportoidaan kuukausittain johdolle. Lisäksi seurataan suurimpien vastapuolien vastuita sekä vakuuskeskittymiä.

Luottotuotteiden maksuviiveitä ja väärinkäytöksiä seurataan päivittäin ja niihin reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa luotonvalvonnan toimenpiteillä. Pankin luotonvalvontaa ja perintää ohjaavat riskiperusteiset seuranta-menettelyt ja tehokkaat prosessit sekä hyvän perintätavan mukaiset käytännöt.

Riskienvälitystoiminta seuraa ja varmistaa, että liiketoiminnat toimivat kokonaisriskistrategiassa määriteltyjen periaatteiden sekä riskibudjetissa asetettujen limiittien ja päätösvaltuuksien mukaisesti. Riskienvälitys raportoi säännöllisesti riskienhallinnan onnistumisesta hallitukselle.

Luottoriskin riskiperusteinen pääomatavoite

Henkilöasiakkaiden vakuudettomissa kortti- ja kulutusluotoissa pääomatavoitetta on analysoitu muun muassa maksukyvyttömyystodennäköisyyksien sekä luottotappiopalautuksien avulla. Kiinteistövakuudellisten luottojen kohdalla on tarkasteltu vakuuksien turvaavuutta ja toteutuneita luottotappioita. Näiden arvioiden perusteella voidaan olettaa, että standardimenetelmän mukaiset riskipainot kattavat riskiperusteisen pääomatavoitteen. Siten luottoriskin riskiperusteinen pääomatavoite muodostuu pilarin 1 pääomavaatimuksesta sekä suurimmille yrityksille lasketusta keskittymäriskistä. Pilarin 1 pääomavaatimuksesta poiketen treasuryn sijoitustoiminnan luottoriski käsitellään pilari 2:ssa spreadiriskinä osana markkinariskiä.

MARKKINARISKIT

Markkinariskien määrittely, hallinta ja mittaaminen

Markkinariskillä tarkoitetaan arvopapereiden kurssien, korkojen, valuuttakurssien muutosten ja muiden taseerien markkina-arvonvaihteluiden vaikutusta pankin tulokseen ja taseeseen. Markkinariskien hallinnassa S-Pankki-konsernin tavoitteena on hallita markkinahintojen heilahteluista aiheutuvat odottamattomat muutokset

Pankin tulokseen ja vakavaraisuuteen sekä maksimoida oman pääoman tuotto riskinottohalukkuuden puitteissa. Markkinariskitasoja ja -limiittejä optimoidaan suhteessa riskipääoman tuottoon eli tuotto-odotuksen ja sitoutuneen riskipääoman väliseen suhteeseen. Sitoutunutta riskipääomaa verrataan pilarin 1 mukaiseen pääomavaatimukseen ja pankin sisäisen markkinariskimallin mukaiseen pilarin 2 pääomatavoitteeseen.

Markkinariskiä esiintyy S-Pankki-konsernissa pääasiassa treasuryn sijoitustoiminnassa ja osakevälityksen markkinatakaustoiminnassa. Lisäksi pilarin 2 tarkastelussa markkinariskeihin luetaan peruspankkitoiminnan korkoriski. Markkinariskiä esiintyy epäsuorasti myös sijoitus- ja vaihtoehtorahastojen sijoitustoiminnassa, mutta tältä osin toimintaa sääntelevät sekä sijoitusrahastolaki ja laki vaihtoehtorahastojen hoitajista että sijoitus- ja vaihtoehtorahastojen säännöt, joiden puitteissa rahastojen hoito toteutetaan. Markkinariskin vaikutus sijoitus- ja vaihtoehtorahastojen sijoitustoimintaan ei heijastu suoraan pankkikonsernin tulokseen, vaan markkinariskien realisoituminen vaikuttaa tulokseen epäsuorasti niin, että rahastopääoman lasku pienentää sijoitus- ja vaihtoehtorahastoista saatavia hallinnointipalkkioita. Samalla tavalla myös yksilöllisen varainhoidon salkkujen markkinariski toteutuessaan vähentää tuottosidonnaisten palkkioiden määrää. Tämän tyyppiset riskit tarkastellaan konsernin pääomasuunnittelussa ja ICAAP-raportilla skenaariotekniikoilla osana liiketoimintariskejä.

Markkinariskien osalta S-Pankki-konsernissa lasketaan pilarin 1 vähimmäisvakavaraisuusvaatimus standardimenetelmällä.

Korkoriskit

Korkoriskiä tarkastellaan pankkitoiminnan rakenteellisena korkoriskinä ja treasuryn sijoitussalkun saamistodistusten korkoriskinä. Korkoriskiä esiintyy myös vähäisessä määrin osana osakevälitystoiminnan kaupankäyntivarastoa, jolloin positiot ovat luonteeltaan hyvin lyhytaikaisia.

Pankkitoiminnan rakenteellinen korkoriski aiheutuu saamisten ja velkojen toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista ja maturiteeteista, jonka seurauksena pankkitoiminnan tuleva korkokate ei ole täysin ennustettavissa. Korkoriskiä hallitaan taseen rakenteen ja korkosidonnaisuuksien suunnittelulla sekä korkojohdannaissopimuksilla. Talletus- ja antolainastoiminnasta syntyvän rakenteellisen korkoriskin lisäksi pankille aiheutuu korkoriskiä treasuryn sijoitustoiminnasta. Korkoriskiä syntyy, kun salkun saamis-

todistusten arvot voivat muuttua markkinakorkojen muutoksen seurauksena.

Korkoriskiä tarkastellaan tuloriskin ja markkinahintariskin kannalta. Tulo- ja hintariski mittaavat riskejä erityyppisistä näkökulmista. Hintariski liittyy tase-erien markkinahintaherkkyysiin ja markkinahintojen heilunnan käyvän arvon tulosvaikutuksiin. Tuloriskissä näkökulma on kirjanpidollisempi. Tuloriskillä simuloidaan riskien realisoitumisen vaikutuksia pankin tulokseen määrätyn ajanjakson aikana.

S-Pankki-konsernin kokonaisriskistrategian mukaisesti pankkitoiminnan korkoriskiä seurataan kuukausittain korkogap-analyysillä, jossa velat ja saamiset on ryhmitelty aikaperiodeihin korkosidonnaisuuden perusteella. Paralleelien korkokäyrämuutosten vaikutuksia Pankin korkoriskiasemaan seurataan päivittäin nykyarvomenetelmällä sekä kuukausittain tuloriskimenetelmällä. Myös korkomuutosten vaikutusta taseen erien markkina-arvoon seurataan. Sisäistä siirtohinnoittelua käytetään avuksi rahoitustaseen korkoriskin hallinnassa.

S-Pankki-konsernin korkoriskin hallinta tapahtuu keskitetysti treasury-yksikössä, joka toimii konsernin sisäisenä pankkina ja liiketoimintojen sisäisenä suojausvastapuolena. Hallitus on asettanut enimmäismäärän Pankin kokonaiskorkoriskille, jota seurataan päivittäin.

S-Pankin rahoitustoiminnan korkoriski 31.12.2015 oli korkojen noustessa prosenttisyksiköllä -29,2 miljoonaa euroa (-25,0).

Luotto-preemioriski (spreadiriski)

Korkoriskin ohella treasuryn toimintaan liittyy luotto-preemioriskiä (spreadiriski), joka muodostuu salkun kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista joukkovelkakirjalainoista. Luotto-preemioriskillä tarkoitetaan sitä, että markkinoiden yleinen näkemys sijoitusinstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuudesta muuttuu tai markkinoiden yleinen suhtautuminen luottoriskiä sisältäviin sijoituksiin muuttuu, minkä seurauksena sijoitusten arvot heikkenevät. Luotto-preemion suuruutta seurataan säännöllisesti osana päivittäistä korkoriskiraportointia.

Luotto-preemioriskiä mitataan Pankin sisäisen markkinariskimallin ja kokonaisriskistrategian määrittämien parametrien ja menetelmien mukaisesti päivittäin ja S-Pankin hallitus on asettanut enimmäismäärän luotto-preemioriskille. Vastapuolilimiittien määrittelyssä arvioidaan vastapuolten luottoriskiä perustuen pääasiassa luottoluokituslaitosten

luottoluokituslaitosten. Sijoitustoiminta on varovaista, ja varoja sijoitetaan hyvän luottoluokituksen omaaviin ja likvideihin kohteisiin.

Osakeriskit

Taseen osakeriskit toteutuvat suoraan osakkeiden markkinahintojen muuttuessa. Osakeriskejä syntyy osana sijoitustoimintaa ja välitystoimintaa, ja niiden hallinnointi ja limitointi perustuvat yksinkertaisiin allokaatiolimiitteihin. Osakeriskien ensisijainen rooli pankissa on markkinariskien hajauttaminen, ja niiden riskitaso pidetään maltillisena. Alhaisesta riskitasosta huolimatta osakemarkkinariskejä valvotaan säännöllisesti ja riskinottoa sääteleviä limiittejä säädellään tarvittaessa.

Kiinteistöriskit

Kiinteistöriskejä syntyy osana S-Pankki-konsernin sijoitustoimintaa, ja niiden pääasiallinen tarkoitus on salkun markkinariskien hajauttaminen. Kiinteistöriskejä hallinnoidaan ensisijaisesti allokaatioarajoitteilla ja riskitaso pidetään vähäisenä. Lisäksi S-Pankki Oy omistaa suoraan kaksi keskinäistä kiinteistöyhtiötä, Koy Limingan terminaalin ja Koy Lempäälän Terminaalin.

Valuuttakurssiriskit

S-Pankki-konsernille muodostuu valuuttakurssiriskiä vain silloin, kun tehdään vieraassa valuutassa velkakirjasijoitus osana sijoitustoimintaa tai asiakkaan valuuttamääräisen kaupankäynnin tai valuuttatilien yhteydessä. Sallitut valuutat määritellään valuuttariskilimiiteissä, ja lähtökohtaisesti valuuttariskit suojataan.

Markkinariskien riskiperusteinen pääomatavoite

Pilarissa 2 markkinariskeille varattavat pääomat määritellään Pankin kokonaisriskistrategian ja markkinariskimallin perusteella.

Spreadiriskille pääomia varataan perustuen luottoriskilisten stressattuihin volatiliteettitasoihin. Käytännössä sovellettavat volatiliteettiolettamat vastaavat markkinoilla havaittuja vuosien 2008 ja 2011 riskitasoja.

Korkoriskin osalta pääomatarpeen mitoittaminen perustuu markkinariskimallin mukaiseen korkojen yhdensuuntaiseen heilahdukseen kaikissa viitekoroissa ja valuutoissa sekä niiden aiheuttamaan nykyarvoperusteiseen osittain teoreettiseen positioiden arvonmuutokseen. Osakeriskien osalta riskiperusteinen pääomatavoite perustuu markkinariskimallin mukaiseen stressitestiin, joka on 51 % avoimesta nettopositiosta. Kiinteistöisjoitusten pääomatavoite määrite-

tään osana markkinariskimallia, jonka mukaan omia varoja varataan 23 % kiinteistöjen markkina-arvosta.

LIKVIDITEETIRISKI

Likviditeettiriskin määritelmä ja riskienhallinnan järjestäminen

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan maksuvalmiusriskiä eli lyhytaikaisten sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen erotuksesta syntyvää epävarmuutta sekä rakenteellista rahoitusriskiä eli pidemmän aikavälin luotonannon rahoittamiseen liittyvää epävarmuutta.

Pankkien yleinen rooli maturiteettikonversiossa, jossa lyhytaikaisia talletuksia käytetään pitkäaikaiseen antolainaukseen, altistaa pankit likviditeettiriskille. Likviditeettiriskin toteutumisen taustalla olevat syyt voivat olla pankki- tai markkinakohtaisia.

Maksuvalmiusriskinhallinnan lähtökohtana on varmistaa, että pankin nettokassavirrat ovat positiiviset riittävällä varmuudella myös häiriötilanteissa seuraavan 30 päivän aikana ilman sijoitusomaisuuden realisoitajia. S-Pankki-konsernin likviditeettiriskien riskitoleranssi ja riskinottohalukkuus määritellään kokonaisriskistrategiassa ja sen riskibudjettiliitteessä.

Konsernin likviditeettiriskin hallinnointi on keskitetty treasury-yksikölle, joka hallinnoi pankkikonsernin likviditeettipuskureita saamiensa valtuuksien puitteissa. Treasury toteuttaa operatiivisesti konsernin kokonaisriskistrategian mukaista riskinottohalukkuutta likviditeettiriskin osalta S-Pankin liiketoimintamalli, riskibudjetti, oma sisäinen rahoitussuunnitelma sekä muut likviditeettiriskitasoa määrittävät limiitit huomioon ottaen.

Likviditeetin hallinnassa korostuu ulkoisen toimintaympäristön seuranta ja ennakointi. Likviditeettiriskitoleranssia on tarkoituksenmukaista tiukentaa silloin kun likviditeetin todetaan olevan stressaantunut. LCR-suhdeluvun ("Liquidity Coverage Ratio") avulla seurataan Pankin likvidejä varoja ja hallinnoidaan maksuvalmiusriskiä. Pidemmän tähtäimen likviditeettimittaria (NSFR) on käytetty mittaamaan pankkitoiminnan rakenteellista likviditeettiriskiä.

Riittäviä kassavaroja tuetaan sijoittamalla riittävä määrä varallisuutta sijoitustodistuksiin ja likviditeettileihin, jotka ovat välittömästi realisoitavissa käteiseksi kassavaroina. Lisäksi operatiivisen toiminnan käytössä on Suomen Pankin limiitti, jota voidaan tarvittaessa käyttää likviditeetin tur-

vaamiseksi päivän sisäisesti. Tarvittaessa limiittiä voidaan käyttää myös likviditeetin turvaamiseksi maksuvalmiusluotona yön yli. Likviditeetin hallintaan kuuluu myös vakuushallinta, eli huolehtiminen siitä, että pankilla on käytettävissä riittävä määrä vakuuskelpoisia sijoituksia kattamaan eri liiketoimintojen vaatimat vakuudet.

Pidemmän aikavälin (yli 30 päivää) ja likviditeettipaon varalta likviditeetti turvataan ensisijaisesti käyttämällä sijoitustoiminnassa likvidejä keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia instrumentteja, jotka ovat vaihdettavissa käteiseksi tai realisoitavissa ilman merkittäviä pääomatappioita ja transaktiokuluja kolmen päivän sisällä.

Maksuvalmius- ja jälleerahoitusriskejä seurataan päivittäin kassaennusteilla ja kuukausittain gap-analyysillä, jossa varat ja velat on ryhmitelty eri aikaperiodeihin maturiteetin mukaan.

S-Pankki-konsernin varainhankinta

S-Pankin varainhankinta perustuu ensisijaisesti talletuskantaan ja pankin asiakasliiketoiminta on voimakkaasti ottolainausylijämäistä. S-Pankki-konsernin pääasiallisena varainhankintalähteenä on avista-ehtoiset henkilöasiakasliiketoiminnan käyttö- ja säästötilit. Keskeinen mittari rahoituksen riittävyydelle S-Pankki-konsernin liiketoimintamallilla on anto- ja ottolainauksen välinen suhde, joka 31.12.2015 on 69 % (64 %).

Anto- ja ottolainauksen välistä suhdelukua seurataan jatkuvasti, ja treasury sijoitussuunnitelmassa ja siihen sisältyvässä likviditeetin jatkuvuus suunnitelmassa on määritelty toimenpiteet, joihin ryhdytään suhdeluvun ylittäessä ennakkoon asetetut toimenpiderajat.

Likviditeettiriskin mittaaminen ja seuraaminen

S-Pankki-konserni seuraa LCR-suhdelukua sekä viranomaisten määrittämien parametrien mukaisesti että sisäisesti määriteltyjen parametrien ja mallin mukaisesti. Sisäisessä mallinnuksessa sovellettavat limiitit ja laskentaparametrit on hyväksytty S-Pankin hallituksessa, ja ne noudattavat kokonaisriskistrategian mukaista riskitoleranssia ja riskinottohalukkuutta. Treasury vastaa operatiivisesti siitä, että likviditeettiasema pysyy määriteltyjen raja-arvojen yläpuolella. S-Pankin Middle Office raportoi päivittäin asetettujen sisäisten LCR-limiittien toteutumista riskienvalvonnalle ja treasurylle sekä ilmoittaa niiden ylityksistä prosessin mukaisesti hallitukselle, tasehallintakomitealle, riskienvalvonnalle sekä treasuryille.

Pidemmän aikavälin (yli 30 päivää) ja likviditeettipaon varalta likviditeetti turvataan ensisijaisesti käyttämällä sijoitustoiminnassa likvidejä keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia instrumentteja, jotka ovat vaihdettavissa käteiseksi tai realisoitavissa pääsääntöisesti ilman merkittäviä pääomatappioita ja transaktiokuluja kahden päivän sisällä.

Maksuvalmius- ja jälleerahoitusriskejä seurataan lisäksi päivittäin kassaennusteilla ja kuukausittain gap-analyysillä, jossa varat ja velat on ryhmitelty eri aikaperiodeihin maturiteetin mukaan.

Likviditeetin jatkuvuuden turvaaminen

Osana konsernin likviditeettistrategiaa on treasury rahoitus- ja sijoitussuunnitelmaan sisältyvässä jatkuvuus suunnitelmassa määritelty menettelytavat ja toimintamallit likviditeetin varmistamiseksi poikkeustilanteissa sekä ne olosuhteet, jolloin pankki ryhtyy suunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin. Suunnitelmassa on myös määritelty johdon saama ajantasainen informaatio likviditeettitilanteesta sekä valtuudet poikkeuksellisten menetelmien käyttöönotolle.

Jatkuvuus suunnitelmassa yksilöidään toimenpiteitä, joihin ryhdytään likviditeettiaseman heikentyessä määriteltyjen kriteereiden mukaisesti. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa sijoitussalkun realisoiminen ja salkun rakenteen muuttaminen likvidimmäksi, keskuspankin tarjoamien instrumenttien hyödyntäminen ja vakuuksien repoaminen keskuspankin kanssa.

Likviditeettiriskin keskeiset tunnusluvut

Määrälliset CRD IV/CRR -likviditeettisäännökset astuivat voimaan 1.10.2015. Pankin LCR-suhdeluku 31.12.2015 oli 123 % (124 %) vähimmäisvaateen ollessa 60 %. Vähimmäisvaade nousee vaiheittain 100 %:iin vuoteen 2018 mennessä, ja raja nousee 1.1.2016 alkaen 70 %:iin. Vaatimuksen merkitys pankin sijoitustoimintaa ohjaavana tekijänä tulee voimistumaan vähimmäisvaateen tiukentuessa. Alla olevissa taulukoissa on eritelty S-Pankki-konsernin 30 päivän likviditeettiasemaa kuvaavat keskeiset mitarit. Luvuissa on huomioitu tase-eriin sovelletut arvonlennukset eli hair cutit.

MAKSUVALMIUS (LCR), 31.12.2015. TASE-ERÄ (M€)	31.12.2015	31.12.2014
Likvidit varat, 1	437	440
Likvidit varat, 2a	17	11
Likvidit varat, 2b	25	2
Likvidit varat yhteensä	479	452
Likviditeetin ulosvirtaukset yhteensä	458	410
Likviditeetin sisäänvirtaukset yhteensä	68	45
Maksuvalmiusvaatimus (%)	123 %	124 %

RAHOITUSVARAT JA -VELAT MATUREITEETIN MUKAAN (M€) 2015

Tase-erä	0–1 kk	1–3 kk	3–6 kk	6–9 kk	9–12 kk	1–2 v.	2–5 v.	Yli 5 v.	Yhteensä
Käteiset varat	207,3								207,3
Saamiset luottolaitoksilta	19,7								19,7
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*	60,7	105,2	96,0	77,2	74,6	273,2	698,0	1 446,2	2 831,1
Saamistodistukset	48,9	66,4	121,6	21,2	106,6	300,1	859,4	69,8	1 594,2
Saamiset yhteensä	336,6	171,6	217,6	98,4	181,2	573,4	1 557,5	1 516,1	4 652,3
Velat luottolaitoksille	0,0		-10,0	-1,8					-11,8
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille**	-4 074,1	-26,9	-11,6	-12,3	-11,4	-8,2	-1,8		-4 146,4
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		-16,5	-9,6	-16,0	-2,0				-44,1
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-3,0		-15,0	-1,0		-4,0	-4,0	-16,0	-43,0
Velat yhteensä	-4 077,2	-43,4	-46,2	-31,1	-13,4	-12,2	-5,8	-16,0	-4 245,3
Saamiset ja velat yhteensä	-3 740,5	128,2	171,4	67,3	167,7	561,2	1 551,7	1 500,1	407,1

*Eräänntyneet ja järjestämättömät raportoitu lyhimmissä maturiteetissa

**Avistaehtoiset talletukset raportoitu lyhimmissä maturiteetissa

RAHOITUSVARAT JA -VELAT MATUREITEETIN MUKAAN (M€) 2014

Tase-erä	0–1 kk	1–3 kk	3–6 kk	6–9 kk	9–12 kk	1–2 v.	2–5 v.	Yli 5 v.	Yhteensä
Käteiset varat	173,6								173,6
Saamiset luottolaitoksilta	38,6								38,6
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*	147,2	36,4	49,3	62,6	60,5	225,4	719,0	1 270,7	2 571,1
Saamistodistukset		45,8	145,1	61,9	68,3	737,9	744,1	31,8	1 834,8
Saamiset yhteensä	359,4	82,2	194,3	124,5	128,8	963,3	1 463,1	1 302,5	4 618,2
Velat luottolaitoksille	-2,1	-50,0	-5,2	-10,8					-68,1
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille**	-3 903,9	-52,7	-37,3	-30,2	-26,5	-31,2	-8,1		-4 089,8
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		-2,5	-34,1	-6,5	-12,0	-2,6			-57,7
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla						-25,0	-16,0	0,0	-41,0
Velat yhteensä	-3 908,5	-102,7	-76,6	-47,5	-38,5	-58,8	-24,1	0,0	-4 256,7
Saamiset ja velat yhteensä	-3 549,1	-20,5	117,7	77,0	90,3	904,6	1 439,1	1 302,5	361,5

* Eräänntyneet ja järjestämättömät raportoitu lyhimmissä maturiteetissa

** Avistaehtoiset talletukset raportoitu lyhimmissä maturiteetissa

Likviditeettiriskin pääomatavoite

Likviditeettiriskille ei varata erikseen pääomaa, koska maksuvalmius voidaan turvata myymällä likviditeettireservejä. Myynnit voidaan joutua tekemään stressatuilla hinnoilla, mutta hintariskeihin on jo varattu pääomia erikseen käyvän arvon stressitesteillä. Lisäksi pankin talletuskanta on noin 1,5-kertainen myönnettyihin luottoihin verrattuna, ja rahoitusrakenteesta johtuen likviditeettiriski on pieni. Pankin valuuttariski ja sen vaikutus likviditeettiin on hyvin pieni.

OPERATIIVISET RISKIT MUKAAN LUKIEN MAINERISKI
Yleistä

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä johtuvaa tappion mahdollisuutta. Myös oikeudelliset ja maineriskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Oikeudellisilla riskeillä tarkoitetaan pätemättömistä sopimuksista, puutteellisesta dokumentaatiosta, lain tai viranomaismääräysten rikkomisesta aiheutuva vahingon vaaraa, joka voi ilmentyä sanktioina, menettynä liikearvona tai muuna tappiona. Maineriskillä tarkoitetaan tuottoihin ja pääomaan vaikuttavaa olemassa olevaa tai mahdollisesti ilmentyvää riskiä, joka aiheutuu S-Pankki-konsernin kielteisestä imagosta asiakkaiden, vastapuolten, sijoittajien tai viranomaisten keskuudessa. Maineriski on yleensä seurausta jonkun toisen riskin toteutumisesta.

Toteutuneen operatiivisen riskin seuraukset voivat ilmetä välittömänä ja välillisinä tappioina. Välittömillä tappioilla tarkoitetaan niitä suoria menetyksiä tai ylimääräisiä kustannuksia, joita tapahtumista seuraa. Välilliset tappiot ilmenevät viiveellä, ja ne johtuvat maineen, arvostuksen tai luottamuksen heikkenemisestä.

Operatiivisten riskien hallinta ja mittaaminen

Operatiivisen riskin hallinnassa keskeisessä asemassa ovat riskien tunnistaminen ja arviointi sekä erilaisten hallitsemiskeinojen toimivuuden ja riittävyuden varmistaminen. Riskienhallinnan ensisijaisena päämääränä on tunnistaa operatiiviset riskit kaikista merkittävistä tuotteista, palveluista, toiminnoista, prosesseista ja järjestelmistä, joilla voi olla olennaista vaikutusta asetettujen toiminnan tavoitteiden saavuttamiseen. Riskien tunnistamisessa huomioidaan myös toiminnan ulkoistamisen liittyvät operatiiviset riskit.

Osana operatiivisia riskejä tunnistetaan ja arvioidaan myös compliance-riskit eli mm. rahanpesuun, terrorismin rahoit-

tamiseen sekä ulkoisen sääntelyn ja sisäisten menettelytapojen noudattamiseen liittyvät riskit. S-Pankki-konsernin lakiasiat- ja compliance-toiminto tukevat konsernin liike- ja tukitoimintoja oikeudellisten riskien hallinnassa seuraamalla lainsäädäntöä ja viranomaissääntelyä. Toiminnot tiedottavat organisaation yksiköille ulkoisessa sääntelyssä tapahtuvista olennaisista muutoksista ja niiden mahdollisista vaikutuksista S-Pankki-konsernin toimintoihin.

Riskien kartoittaminen toteutetaan osana S-Pankki-konsernin vuosittaista toiminnan suunnittelua, jonka perustana toimivat konsernin strategia sekä ulkoisen ja sisäisen toimintaympäristön muutokset. Kaikki S-Pankki-konsernin liike- ja tukitoimintayksiköt kartoittavat omaan toimintaansa liittyvät ja siitä mahdollisesti aiheutuvat operatiiviset riskit. Kartoitetut riskit arvioidaan, ja niille määritellään riskien toteutumisen todennäköisyys sekä seurausvaikutus vahingon sattuessa. Tällä tavoin riskitapahtumille pyritään määrittelemään odotusarvo eli todennäköinen tappion määrä vuoden aikana. Lisäksi riskikartoituksissa määritellään riskien hallintakeinot eli kontrollit, joiden avulla mahdollisia tappioita rajoitetaan pienentämällä niiden toteutumisen todennäköisyyttä tai vahingon aiheuttaman tappion määrää. Riskikartoitukset päivitetään aina, kun prosesseissa tai toimintaympäristössä tapahtuu muutoksia sekä vähintään vuosittain.

S-Pankki-konsernissa on toimintamalli toteutuneiden operatiivisten riskien eli poikkeamien hallinnalle. Poikkeamailmoitus tehdään aina sellaisista tilanteista ja tapahtumista, jotka rajoittavat normaalia päivittäistä toimintaa, joissa toimintaa ei ole toteutettu sääntelyn vaatimusten tai S-Pankki-konsernin ohjeiden mukaisesti tai jotka muutoin eroavat olennaisesti normaaleista arkisista tilanteista. Poikkeamiin luetaan mukaan myös sellaiset sopimuskumppanin tai alihankkijan aiheuttamat tilanteet ja vahingot, joilla on vaikutusta S-Pankki-konsernin toimintaan. Poikkeamailmoitukseen sisällytetään tapahtumaan johtaneet syyt sekä arviot niiden vaikutuksista ja mahdollisista kustannuksista. Ilmoitukseen sisällytetään tarvittaessa myös tiedot tehdystä ja suunnitelluista toimenpiteistä vastaavanlaisen tapahtuman ennaltaehkäisemiseksi jatkossa.

S-Pankki-konserni varautuu mahdollisesti toteutuviin operatiivisiin riskeihin vakuutuksilla saadakseen korvauksia esimerkiksi väärinkäytösten, omaisuusvahinkojen tai rikollisen toiminnan aiheuttamista vahingoista. S-Pankki-konsernin toiminnan merkittäviin häiriöihin varaudutaan jatkuvuussuunnittelulla.

Operatiivisten riskien seuraaminen ja raportointi

Operatiivisia riskejä seurataan S-Pankki-konsernissa jatkuvasti, osana päivittäisiä työtehtäviä. Jokaisen työntekijän vastuulla on havainnoida riskienhallinnan toteutumista omalla vastuualueellaan ja raportoida mahdollisista poikkeamista sekä riskienhallinnan puutteista sovittujen menettelyjen mukaisesti.

S-Pankin liiketoiminnoista riippumaton riskienvalvontatoiminto valvoo ja arvioi kokonaisvaltaisesti S-Pankki-konsernin operatiivisen riskin hallinnan kattavuutta, riittävyttä ja tehokkuutta. Riskienvalvonta tukee organisaation riskienhallinnan toteutusta ja varmistaa, että keskeiset operatiiviset riskit tunnistetaan, arvioidaan ja että riskeille asetetaan tarkoituksenmukaiset sekä riittävät hallintatoimenpiteet. Lisäksi toiminto kehittää riskienhallinnan ohjeistusta ja työkaluja yhteistyössä liike- ja tukitoimintojen kanssa.

S-Pankki-konsernissa toimintaa seurataan ja valvotaan jatkuvasti eri organisaatiotasolla. Näin ollen yksiköiden esimiehet ja kaikki asianomaiset toimielimet käsittelevät tarpeellisessa laajuudessa olennaisia riskitapahtumia. Riskienvalvonta vastaa siitä, että S-Pankin hallitus, Riski- ja tarkastusvaliokunta sekä toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmä saavat säännöllisesti tietoa eri liike- ja tukitoimintojen tärkeimmistä operatiivisista riskeistä. Compliance-toiminto valvoo säännösten noudattamista ja menettelytapojen riittävyttä, antaa suosituksia kehittämistoimenpiteistä ja valvoo em. toimenpiteiden toteuttamista.

Operatiivinen riski huomioidaan itsenäisenä riskialueenaan myös konsernin pääomasuunnittelussa. Tällä tavoin varmistetaan omien pääomien riittävyys toteutuneiden operatiivisten riskien aiheuttamien tappioiden kattamiseksi.

Operatiivisten riskien pääomatavoite

Pääomatärpeen arviointi perustuu pääasiassa konsernin toimintaan liittyviin riskiarvioihin ja toteutuneisiin tappioita aiheuttaneisiin vahinkotapahtumiin. Riskiarvioinnin pohjana ovat liiketoimintojen toteuttamat riskikartoitukset ja soveltuvin osin myös ulkoisen toimintaympäristön tapahtumat. Pilarin 1 perusmenetelmällä laskettava pääomavaatimus on huomattavan suuri suhteessa operatiivisen riskin riskiperusteiseen pääomavaateeseen. Näin ollen pilarin 1 pääomavaateen oletetaan olevan enemmän kuin riittävä kattamaan Pankin operatiiviset tappiot.

Strategiset riskit sekä liiketoiminta- ja ulkoisen toimintaympäristön riskit

Strateginen riski ja liiketoimintariski voivat näkyä heikkona tai volatiilina tuloskehityksenä sen seurauksena, että pankki valitsee väärän strategian tai tekee virheellisiä liiketoimintapäätöksiä pyrkiessään tulokselliseen toimintaan. Vaihtoehtoisesti strategiaa ja liiketoimintasuunnitelmia ei kyetä toteuttamaan suunnitellusti tai valittua strategiaa ei pystytä sopeuttamaan toimintaympäristön muutoksiin yrityksen sisäisen jäykkyyden vuoksi.

Strategiset riskit tunnistetaan osana S-Pankki-konsernin strategiaprosessia, jonka perusteella arvioidaan keskeisimmät riskit. Strategisia riskejä ja niihin sisältyviä liiketoimintaan, maineeseen ja ulkoiseen toimintaympäristöön liittyviä riskejä hallitaan vuotuisten liiketoimintasuunnitelmien ja tuottolaskelmien yhteydessä tehtävillä riskiarvioilla. Liiketoimintariskit tunnistetaan ja arvioidaan toiminnan suunnittelu -prosessin yhteydessä. Riskiarvioiden perusteella tehdään skenaarioanalyseja, joissa arvioidaan liiketoimintaympäristön muutoksien vaikutusta konsernin taseeseen, kannattavuuteen sekä vakavaraisuuteen. Riskienvalvontatoiminto raportoi tunnistetuista riskeistä ja niiden hallintatoimenpiteistä sekä skenaarioanalyysien tuloksista S-Pankin hallitukselle.

Integraatoriskit

S-Pankki-konsernin toimintojen integraatio oli yksi vuoden 2015 merkittävistä riskeistä. Suurin osa integraatiosta on toteutettu vuoden 2015 loppuun mennessä eikä tähän liittyen ole toteutunut tappioita tai maineriskiä aiheuttaneita riskejä. Toimintojen integraatio jatkuu vielä vuoden 2016 aikana, ja tähän sisältyy lyhyellä aikavälillä vaikuttavia riskejä. Integraatoriskit ovat luonteeltaan operatiivisia ja liiketoimintariskejä, ja siksi ne pääomatavoitelaskelmissa esitetään erikseen. Integraatiosuunnitelman riskikartoituksissa on tunnistettu seuraavan tyyppisiä keskeisimpiä riskejä:

- Integraatioon liittyvät palvelukatkokset (kortit, rahastot, verkkopankki)
- Operatiiviset virheet, joiden seurauksena konsernin maine kärsii
- Integraatiokustannukset ylittävät budjetin

Keskeisimmät integraatoriskien seuraamukset voivat toteutua esimerkiksi ennakoitua alhaisempana toiminnan kasvuna tai ennakoitua korkeampina liikekuluina. Näiden

tekijöiden vaikutusta tulokseen ja vakavaraisuuteen analysoidaan pääomasuunnittelussa erillisellä integraatoriskikenaariolla, jonka perusteella riskille on allokoitu oma riskiperusteinen pääomatavoite.

S-Pankki-konsernin riskiperusteinen pääomatavoite

Alla on yhteenveto yllä kuvattujen riskien pilarin 1 pääomavaatimuksen ja pilarin 2 mukaisen riskiperusteisen pääomatavoitteen suhteesta omiin varoihin S-Pankki-konsernissa. Pääomapuskuri suhteessa pilarin 1 pääomavaatimukseen on 181,2 miljoonaa euroa ja pilarin 2 pääomatavoitteeseen 80,4 miljoonaa euroa. Taulukko kuvaa tiivistetysti Pankin kokonaisriskiprofiiliin, jonka hallitus tilinpäätöksen hyväksyessään vahvistaa.

VUOSI 2015 (M€)	31.12.2015
Pilarin 1 pääomavaade yhteensä	194,9
Luottoriski	170,6
Markkinariski	0,1
Operatiivinen riski	23,9
Vastuun arvonoikeyteen liittyvät riski	0,2
Pilarin 2 pääomatavoite yhteensä	295,7
Luottoriski	149,5
Spreadiriski	82,3
Muu markkinariski	22,8
Operatiivinen riski	23,9
Strateginen riski	8,3
Integraatoriskit	8,9
Omat varat	376,1
Pääomapuskurit	
Pilarin 1 pääomavaatimukseen	181,2
Pilarin 2 pääomatavoitteeseen	80,4

Luottoriskin riskiperusteinen pääomatavoite muodostuu pilarin 1 pääomavaatimuksesta sekä suurimmille yrityksille lasketusta keskittymäriskistä. Pilarin 1 pääomavaatimuksesta poiketen treasury sijoitustoiminnan luottoriski käsitellään pilarissa 2 spreadiriskinä osana markkinariskiä. Lisäksi treasury (banking book) positoiden markkinariski käsitellään kokonaisuudessaan markkinariskin alla pilarin 2 tarkastelussa, kun taas pilarin 1 tarkastelussa kyseiset riskit ovat osana luottoriskin pääomavaadetta.

Strategisten riskien ja integraatoriskien pilarin 2 pääomatavoitteet on analysoitu skenaarioiden perusteella. Operatiivisen riskin pilarin 2 pääomatavoite perustuu pilarin 1 pääomavaatimukseen.

TASE-ERIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT, KONSERNI, 1000 €

31.12.2015			
	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Yhteensä
1. Saamiset luottolaitoksilta			
Keskuspankilta	207 298	0	207 298
Kotimaisilta luottolaitoksilta	2 779	10 681	13 460
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	4 071	2 153	6 224
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	214 148	12 834	226 982
31.12.2014			
	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Yhteensä
Keskuspankilta	173 526	114	173 640
Kotimaisilta luottolaitoksilta	5 158	10 614	15 771
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	17 711	5 143	22 854
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	196 395	15 871	212 266
2. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		31.12.2015	31.12.2014
Yritykset ja asuntoyhteisöt		378 812	253 275
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset		34 220	46 858
Julkisyhteisöt		0	65
Kotitaloudet		2 408 534	2 248 591
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		2 811	2 921
Ulkomaat		6 759	19 399
Yhteensä		2 831 137	2 571 109
Arvon alentumistappiot vuoden alussa		3 676	9 336
Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot		100	100
Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot		2 812	3 576
Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot		0	-191
Tilikaudella peruutetut ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot		-3 676	-9 146
Arvon alentumistappiot vuoden lopussa		2 912	3 676

3. Saamistodistukset	31.12.2015		31.12.2014	
	Muut kuin julkisesti noteeratut	Yhteensä	Muut kuin julkisesti noteeratut	Yhteensä
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat				
Myytavissä olevat				
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	28 600	28 600	74 182	74 182
Muut julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	73 567	73 567	87 971	87 971
Muut saamistodistukset	20 015			
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset yhteensä	102 167	102 167	162 153	162 153
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset				
Eräpäivään asti pidettävät				
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	0	0	1 020	1 020
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät				
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	3 034	3 034	1 912	1 912
Myytavissä olevat				
Pankkien sijoitustodistukset	0	0	46 687	46 687
Yritystodistukset	12 003	12 003	1 500	1 500
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 122 560	1 122 560	1 488 026	1 488 026
Muut saamistodistukset	334 441	334 441	134 506	134 506
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset yhteensä	1 472 038	1 472 038	1 673 650	1 673 650
Saamistodistukset yhteensä	1 574 205	1 574 205	1 835 804	1 835 804
- joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia	1 123 559	1 123 559	1 464 060	1 464 060
4. Rahoitusleasingsovimuksin vuokralle annettu omaisuus		31.12.2015	31.12.2014	
Koneet ja kalusto		0	5 343	
Yhteensä		0	5 343	

Rahoitusleasingtoiminnasta luovuttiin vuoden 2015 aikana.

5. Osakkeet ja osuudet			
31.12.2015			
Osakkeet ja osuudet	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	446	0	446
Myytavissä olevat	30 396	202	30 599
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä	0	2	2
Yhteensä	30 842	205	31 047
- joista luottolaitoksissa	0	0	0

31.12.2014			
Osakkeet ja osuudet	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	5 327	8	5 336
Myytavissä olevat	35 236	161	35 398
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä	0	1	1
Yhteensä	40 564	171	40 735
- joista luottolaitoksissa	8 735	0	8 735

6. Johdannaissopimukset			
31.12.2015			
	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Suojaamistarkoituksessa tehdyt			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	589 000	8	-9 158
Suojauslaskennassa olevien johdannaistalouksien nimellisarvosta			
tuhatta euroa on alle yhdessä vuodessa,	208 000		
tuhatta euroa 1–5 vuodessa ja	342 000		
tuhatta euroa yli viidessä vuodessa.	39 000		

31.12.2015			
Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Korkojohdannaiset			
Optiosopimukset, ostetut	220 000	768	0
Optiosopimukset, asetetut	245 000	0	-1 440
Koronvaihtosopimukset	20 200	0	-325
Osakejohdannaiset			
Optiosopimukset, ostetut	20 942	1 050	0
Optiosopimukset, asetetut	20 942	0	-995
Muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaistalouksien nimellisarvosta			
tuhatta euroa on alle yhdessä vuodessa,	98 942		
tuhatta euroa 1–5 vuodessa ja	350 000		
tuhatta euroa yli viidessä vuodessa.	57 200		

Johdannaissopimusten yhteismäärä niiden osalta, joissa vastapuolena on samaan konserniin kuuluva yritys, on 5 000 t€

	31.12.2014		
	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Suojaamistarkoituksessa tehdyt			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	693 500	0	-11 075
Suojauslaskennassa olevien johdannaisvastuiden nimellisarvosta			
tuhatta euroa on alle yhdessä vuodessa,	0		
tuhatta euroa 1–5 vuodessa ja	183 000		
tuhatta euroa yli viidessä vuodessa.	510 500		
Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt			
Korkojohdannaiset			
Optiosopimukset, ostetut	30 000	1	0
Optiosopimukset, asetetut	95 000	0	-370
Koronvaihtosopimukset	29 000	0	-1 471
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	16 275	597	-462
Osakejohdannaiset			
Terminisopimukset	4 689	17	-20
Optiosopimukset, ostetut	34 594	815	0
Optiosopimukset, asetetut	34 594	0	-705
Muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaisvastuiden nimellisarvosta			
tuhatta euroa on alle yhdessä vuodessa,	81 732		
tuhatta euroa 1–5 vuodessa ja	100 531		
tuhatta euroa yli viidessä vuodessa.	27 294		
<hr/>			
7. Aineettomat hyödykkeet	31.12.2015	31.12.2014	
IT-ohjelmistot ja lisenssit	30 221	28 734	
Konserniliikearvo	5 354	7 434	
Yhteensä	35 576	36 168	

	31.12.2015	31.12.2014
8. Aineelliset hyödykkeet		
Sijoituskiinteistöt, sijoitustarkoituksessa pidettävät		
Maa- ja vesialueet	792	792
Rakennukset	10 850	11 522
Muut aineelliset hyödykkeet	603	538
Yhteensä	12 244	12 852
Sijoituskiinteistötarkoituksessa oleva kiinteistöomaisuus on arvostettu hankintamenuon. Sijoituskiinteistöomaisuuden markkina-arvo on määritetty vuoden 2013 tilinpäätöstä varten ja on yhteensä 13 900 t€. Käyvän arvon määrittämisessä on käytetty sekä kauppaa- arvo- että tuottoarvomenetelmää, joista tuottoarvomenetelmää on painotettu.		
<hr/>		
9. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana		
	31.12.2015	31.12.2014
Aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut		
Hankintameno 1.1.	10 195	2 836
Lisäykset	152	10 684
Vähennykset	-364	0
Siirrot erien välillä	-9 471	-3 325
Hankintameno 31.12.	512	10 195
Kirjanpitoarvo 31.12.	512	10 195
Aineettomat hyödykkeet		
IT-kulut		
Hankintameno 1.1.	63 218	50 100
Lisäykset	11 135	7 742
Vähennykset	-5 778	-78
Siirrot erien välillä	9 471	5 454
Hankintameno 31.12.	78 045	63 218
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-44 679	-38 145
Tilikauden poisto	-3 657	-6 534
Kertyneet poistot 31.12.	-48 336	-44 679
Kirjanpitoarvo 31.12.	29 709	18 539

	31.12.2015	31.12.2014
Konserniliikearvo		
Hankintameno 1.1.	10 373	10 373
Lisäykset	0	0
Siirrot erien välillä	0	0
Hankintameno 31.12.	10 373	10 373
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-2 939	-864
Tilkauden poisto	-2 080	-2 075
Kertyneet poistot 31.12.	-5 018	-2 939
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 354	7 434
Aineettomat hyödykkeet yhteensä 31.12.	35 576	36 168
Muut aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	792	792
Rakennukset		
Hankintameno 1.1.	13 977	13 977
Lisäykset	0	0
Siirrot erien välillä	0	0
Hankintameno 31.12.	13 977	13 977
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-2 455	-1 919
Tilkauden poisto	-672	-536
Kertyneet poistot 31.12.	-3 128	-2 455
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 850	11 522
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	14 520	14 241
Lisäykset	381	279
Vähennykset	-322	0
Hankintameno 31.12.	14 869	14 520
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-13 982	-13 794
Tilkauden poisto	-284	-188
Kertyneet poistot 31.12.	-14 266	-13 982
Kirjanpitoarvo 31.12.	603	538
Aineelliset hyödykkeet yhteensä 31.12.	12 244	12 852

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden osalta on tehty lisäpoistoja vuodelle 2015, kun LähiTapiola Pankin tilit, luotot ja rahastosijoitukset yhdistettiin S-Pankin järjestelmiin. Lisäpoistojen määrä oli aineettomien hyödykkeiden osalta 5 778 teur ja aineellisten hyödykkeiden osalta 32 teur.

	31.12.2015	31.12.2014
10. Muut varat		
Maksujenvälityssaamiset	0	94
Muut	2 817	6 210
Yhteensä	2 817	6 305

	31.12.2015	31.12.2014
11. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		
Korkosaamiset	20 812	24 953
Muut siirtosaamiset ja maksetut ennakkomaksut	10 858	13 155
Yhteensä	31 670	38 108

	31.12.2015	31.12.2014
12. Laskennalliset verosaamiset ja -velat		
Laskennallinen verosaaminen tappioista	988	2 926
Laskennallinen verosaaminen/-velka käyvän arvon rahastosta	1 761	5 133
Laskennallinen verovelka tilinpäätössiirroista	4 107	1 927
Laskennallinen verovelka yhdistelytoimenpiteistä	474	495

	31.12.2015		31.12.2014	
13. Luottolaitoksen yleiseen liikkeeseen laskemat velkakirjat	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Sijoitustodistukset	41 480	41 443	55 054	55 150
Joukkovelkakirjalainat	2 601	2 601	2 601	2 601
Yhteensä	44 081	44 044	57 655	57 751

	31.12.2015	31.12.2014
14. Muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat		
Osakkeiden lyhyeksi myynnistä syntyneet	266	488
Muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat yhteensä	266	488

	31.12.2015	31.12.2014
15. Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	79 338	51 985
Arvopapereiden ostovelat	2 400	1 954
Muut	10 079	12 968
Muut velat yhteensä	91 818	66 907

16. Siirtovelat ja saadut ennakot	31.12.2015	31.12.2014
Korkovelat	1 076	3 128
Muut siirtovelat ja saadut ennakot	21 197	20 196
Yhteensä	22 274	23 324

31.12.2015				
17. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	Kirjanpitoarvo*	Nimellisarvo	Korko	Eräpäivä
Debentuurilainaehtoinen laina I/2008	9 009	9 000	Euribor 3 kk + 0,5 %	15.1.2018
Debentuurilainaehtoinen laina II/2008	3 001	3 000	Euribor 3 kk + 0,75 %	15.9.2018
Tapiola Pankki Oy:n debentuurilaina 1/2011	15 116	15 000	Euribor 12 kk + 1,35 %	30.6.2016
Debentuuri I/2015	16 021	16 000	Euribor 12 kk + 1,5 %	1.12.2025

*) sisältää siirtyvät korot

Ehdot debentuuriehtoisissa lainoissa: Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden ostaa lainaa takaisin ennen niiden eräpäivää. Liikkeeseenlaskija tai sen konserniin kuuluva yritys voi vain vähäisessä määrin lunastaa lainaa ennen laina-ajan päättymistä ilman Finanssivalvonnan lupaa. Lunastaminen edellyttää, että lainat saadaan lyhyen ajan kuluessa myytyä uudelle sijoittajalle. Velkakirjan haltijalla

ei ole oikeutta vaatia lainan ennenaikaista takaisinmaksua. Debentuuriehtoisilla lainoilla on pankin muita velkasitoumuksia huonompi etuoikeus. Vakavaraisuuslaskennassa debentuuriehtoiset lainat on ryhmitelty toissijaiseen pääomaan (Tier II) CRR asetuksen mukaisesti. Pääomalainan osalta sovelletaan OYL 12 luvun pääomalainaa koskevia määräyksiä.

Pääomainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli	Debentuurilaina- ehtoinen laina I/2008	Debentuurilaina- ehtoinen laina II/2008	Tapiola Pankki Oy:n debentuurilaina 1/2011	Debentuuri I/2015
Liikkeeseenlaskija	S-Pankki Oy	S-Pankki Oy	S-Pankki Oy	S-Pankki Oy
Yksilöllinen tunniste	S BANK DEBENTURE 15/01/18	S BANK DEBENTURE 15/9/2018	F14000026596	F14000185418
Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen laki	Suomen laki	Suomen laki	Suomen laki
Sääntely				
Vakavaraisuuden säännöt siirtymäkaudella	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
Vakavaraisuuden säännöt siirtymäkauden jälkeen	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidoinnin tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
Instrumentin laji				
Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä Milj. Eur (viimeisimpänä raportointipäivänä)	9	3	15	16
Instrumentin nimellinen määrä Milj. Eur	15	5	15	16
Liikkeeseenlaskuhinta	100 %	100 %	100 %	100 %
Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %
Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuu- jaksotettu hankintameno	Vastuu- jaksotettu hankintameno	Vastuu- jaksotettu hankintameno	Vastuu- jaksotettu hankintameno
Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	30.1.2008	15.9.2008	30.6.2011	1.12.2015
Eräpäivätön tai päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty
Alkuperäinen maturiteetti	15.1.2018	15.9.2018	30.6.2016	1.12.2025
Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää viranomaisen ennakkohyväksyntää	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä

	Debentuurilaina- ehtoinen laina I/2008	Debentuurilaina- ehtoinen laina II/2008	Tapiola Pankki Oy:n debentuurilaina 1/2011	Debentuu- ri I/2015
Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Debentuu- ri maksetaan takaisin nimellisarvostaan tasasuuru- isina lyhennyserinä vuosittain 15.1., 15.1.2014 ensimmäisen kerran ja viimeisen kerran 15.1.2018. Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden maksaa debentuu- ri takaisin ennen niiden eräpäivää. Lunastaminen edellyttää, että lainat saadaan lyhyen ajan kuluessa myytyä uudelle sijoittajalle. Takaisinmaksu voidaan suorittaa liikkeeseenlaskijan yleisten laina- ehtojen mukaisesti.	Debentuu- ri maksetaan takaisin nimellisarvostaan tasasuuru- isina lyhennyserinä vuosittain 15.9., 15.9.2014 ensimmäisen kerran ja viimeisen kerran 15.9.2018. Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden maksaa debentuu- ri takaisin ennen niiden eräpäivää. Lunastaminen edellyttää, että lainat saadaan lyhyen ajan kuluessa myytyä uudelle sijoittajalle. Takaisinmaksu voidaan suorittaa liikkeeseenlaskijan yleisten laina- ehtojen mukaisesti.	Debentuu- ri maksetaan takaisin kokonaisu- udessa yhdessä erässä takaisin- maksupäivänä 30.6.2016 tai liikkeeseenlaskijan yleisten laina- ehtojen mukaisesti ilmoittaman päivänä. Takaisin maksettava määrä on nimellisarvo.	Debentuu- riin maksetaan takaisin nimellisarvostaan tasasuuru- isina lyhennyserinä vuosittain 1.12., ensimmäisen kerran 1.12.2021 ja viimeisen kerran 1.12.2025. Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden maksaa Debentuu- ri takaisin ennen niiden eräpäivää. Takaisinmaksu voi tapahtua aikaisintaan viiden (5) vuoden kuluttua lainan liikkeeseen- laskemista jollei Fiva myönnä lupaa niiden viittä (5) vuotta aikaisempaan takaisin- maksamiseen.
Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	kts. ylempi kohta	kts. ylempi kohta	kts. ylempi kohta	kts. ylempi kohta
Kuponit / Osingot				
Kiinteä tai vaihtuva osinko / kuponki	vaihtuva kuponki	vaihtuva kuponki	vaihtuva kuponki	vaihtuva kuponki
Kuponin korko ja siihen liittyvät indeksit	Euribor 3 kk + 0,5 % per annum	Euribor 3 kk + 0,75 % per annum	Euribor 12 kk + 1,35 % per annum	Euribor 12 kk + 1,5 % per annum
Dividend stopper-lausekkeen olemassaolo	ei	ei	ei	ei
Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoutuksen osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	ei	ei	ei	ei
Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen
Vaihdeettava tai sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu
Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

	Debentuurilaina- ehtoinen laina I/2008	Debentuurilaina- ehtoinen laina II/2008	Tapiola Pankki Oy:n debentuurilaina 1/2011	Debentuu- ri I/2015
Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttialji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Debentuurit ovat etuoikeus- asemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstru- mentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debentuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debentuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debentuurit ovat etuoikeus- asemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstru- mentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debentuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debentuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debentuurit ovat etuoikeus- asemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstru- mentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debentuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debentuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debentuurit ovat etuoikeus- asemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstru- mentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debentuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debentuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.
Vaativustenvastaisen ominaisuudet	ei	ei	ei	ei
Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

31.12.2015						
18. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma	0-3 kk	3-12 kk	1-5 v.	5-10 v.	Yli 10 v.	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	85 569	160 178	821 920	55 893	0	1 123 559
Saamiset luottolaitoksilta	19 684	0	0	0	0	19 684
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	165 915	247 726	971 245	595 539	850 710	2 831 137
Saamistodistukset	29 790	89 282	337 659	13 929	0	470 660
Rahoitusvarat yhteensä	300 958	497 186	2 130 824	665 361	850 710	4 445 040
Velat luottolaitoksille	10	11 800	0	0	0	11 810
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 101 045	35 317	10 015	0	0	4 146 376
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16 495	27 585	0	0	0	44 081
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	3 000	16 000	8 000	16 000	0	43 000
Rahoitusvelat yhteensä	4 120 550	90 702	18 015	16 000	0	4 245 267

31.12.2014						
	0-3 kk	3-12 kk	1-5 v.	5-10 v.	Yli 10 v.	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	34 852	216 412	1 187 989	24 835	0	1 464 060
Saamiset luottolaitoksilta	38 625	0	0	0	0	38 625
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	124 163	176 297	965 026	799 725	505 898	2 571 109
Saamistodistukset	10 930	58 811	294 012	6 971	0	370 724
Rahoitusvarat yhteensä	208 542	451 520	2 447 026	831 532	505 898	4 444 518
Velat luottolaitoksille	52 143	16 000	0	0	0	68 143
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 956 594	94 012	39 238	0	0	4 089 844
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 499	52 555	2 601	0	0	57 655
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	20	0	41 000	0	0	41 020
Rahoitusvelat yhteensä	4 011 256	162 567	82 839	0	0	4 256 662

31.12.2015				
19. Tase-erien erittely koti- ja ulkomaan rahan määräisiin ja samaan konserniin kuuluvilta	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Samaan konserniin kuuluvilta
Tase-erä				
Saamiset luottolaitoksilta	18 570	1 114	19 684	42 088
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 831 137	0	2 831 137	29 775
Saamistodistukset	1 594 220	0	1 594 220	0
Johdannaispimukset	1 714	0	1 714	0
Osakkeet ja osuudet	31 047	0	31 047	30 310
Aineettomat hyödykkeet	35 576	0	35 576	0
Aineelliset hyödykkeet	12 244	0	12 244	0
Muu omaisuus	242 521	252	242 773	272
Yhteensä	4 767 028	1 366	4 768 394	102 446
Velat luottolaitoksille	11 810	0	11 810	23 450
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 146 376	0	4 146 376	49 814
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	44 081	0	44 081	0
Johdannaispimukset	12 073	0	12 073	0
Muut velat	120 434	0	120 434	277
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	43 000	0	43 000	41 020
Yhteensä	4 377 774	0	4 377 774	73 541

	31.12.2014			
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Samaan konserniin kuuluvalta
Tase-erä				
Saamiset luottolaitoksilta	24 006	14 619	38 625	45 463
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 571 109	0	2 571 109	27 080
Saamistodistukset	1 818 418	16 366	1 834 784	0
Johdannaissopimukset	854	597	1 451	0
Osakkeet ja osuudet	40 735	0	40 735	30 605
Aineettomat hyödykkeet	36 168	0	36 168	3 967
Aineelliset hyödykkeet	12 852	0	12 852	3 029
Muu omaisuus	226 322	0	226 322	6 190
Yhteensä	4 730 465	31 582	4 762 046	116 334
Velat luottolaitoksille	68 143	0	68 143	23 601
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 075 789	14 055	4 089 844	55 949
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	57 655		57 655	
Johdannaissopimukset	14 146	462	14 608	0
Muut velat	97 785	0	97 785	8 262
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	41 020		41 020	
Yhteensä	4 354 538	14 517	4 369 055	87 812

20. Arvopaperilainaus	31.12.2015		31.12.2014	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Lainaksi otetut rahoitusvarat				
Myytavissä olevat				
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	10 294	10 000	13 567	13 000
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	0	0	6 321	6 000
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä				
Eräpäivään asti pidettävistä				
Yhteensä	10 294	10 000	19 888	19 000

21. Arvopapereiden takaisinostosopimukset

Ei ilmoitettavaa

22. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia	31.12.2015		31.12.2014	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat				
Käteiset varat	207 298	207 298	173 640	173 640
Saamiset luottolaitoksilta	19 684	19 684	38 625	38 625
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 831 137	2 846 093	2 571 109	2 585 429
Saamistodistukset*	1 594 220	1 610 536	1 834 784	1 855 101
Osakkeet ja osuudet	31 044	30 964	40 733	67 574
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	2	2	1	1
Johdannaissopimukset	1 714	1 714	1 451	1 451
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	11 810	11 819	68 143	68 023
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 146 376	4 146 376	4 089 844	4 089 846
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	44 081	44 111	57 655	57 693
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	12 073	12 073	14 608	14 608
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	43 000	43 140	41 000	41 163

S-Pankki-konsernissa sovelletaan rahoitusvarojen ja -velkojen taseeseen merkitsemisessä selvityspäivän mukaista käytäntöä pois lukien käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen osalta sovelletaan taseeseen merkitsemisessä kaupankäyntipäivän mukaista käytäntöä. Kun rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä merkitään ensimmäistä kertaa kirjanpitoon, käytetään käypää arvoa, joka sisältää transaktiomenot.

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamiin sekä muihin rahoitusvelkoihin. Rahoitusvarat ja -velat arvostetaan niiden luokittelun mukaisesti käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään aktiivisilla markkinoilla noteertujen hintojen perusteella tai käyttäen markkinoilla yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä. Sijoitustodistusten, yrittödistusten tai johdannaissopimusten (pl. futuurit) käyvät arvot määritellään diskonttaamalla tulevat kassavirrat nykyhetken käyttäen tilinpäätöspäivän markkinakorkoja. Joukkovelkakirjalainat, sijoitusrahasto-osuudet ja futuurit arvostetaan markkinahinnoilla. Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat arvostetaan käyttäen ostokurssia ja rahoitusvelat käyttäen myyntikursseja.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit	31.12.2015			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat	3 742			3 742
Myytavissä olevat rahoitusvarat	1 397 689	240 133		1 637 822
Johdannaissaamiset		1 714		1 714
Johdannaissovelat		12 073		12 073

Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit	31.12.2014			Yhteensä
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat	7 248			7 248
Myytavissä olevat rahoitusvarat	1 746 179	142 149		1 888 328
Johdannaissaamiset		1 451		1 451
Johdannaisvelat		14 608		14 608

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ja -velat luokitellaan kolmeen luokkaan käyvän arvon määrittämisen mukaan. Tason 1 käyvät arvot määritetään käyttämällä toimivilla markkinoilla täysin samanlaisista rahoitusvaroista ja -veloista noteerattuja oikaisemattomia hintoja. Tason 2 käyvät arvot määritetään yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla, joiden syöttötiedot perustuvat merkittäviltä osin todennettaviin markkinahintoihin. Tason 3 markkinahinnat perustuvat omaisuuserää tai velkaa koskeviin syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan merkittäviltä osin johdon arvioihin.

23. Oman pääoman erät	31.12.2015	31.12.2014
Osakepääoma 1.1.	82 880	33 540
Lisäys (+)/vähennys(-), fuusio	0	49 340
Osakepääoma 31.12.	82 880	82 880
Ylikurssirahasto 1.1.	0	21 180
Lisäys (+)/vähennys(-), fuusio	0	-21 180
Ylikurssirahasto 31.12.	0	0
Käyvän arvon rahasto 1.1.	20 530	31 664
Lisäys (+)/vähennys(-), fuusio	0	645
Lisäys (+)/vähennys(-)	-13 488	-11 779
Käyvän arvon rahasto 31.12.	7 042	20 530
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	243 812	104 448
Lisäys (+)/vähennys(-) fuusio	0	70 104
Lisäys (+)/vähennys(-)	0	69 260
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	243 812	243 812
Edellisten tilikausien tappio 1.1.	32 021	34 459
Fuusion kautta tulleet	0	-10 677
Edellisten tilikausien tappio 31.12.	32 021	23 783
Tilikauden voitto/tappio	12 837	8 237
Vähemmistöosuus	12 027	13 750
Oma pääoma yhteensä	390 620	392 991

KONSERNIN TULOSLASKELMAN ERIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT, 1000 €

24. Korkotuotot ja korkokulut	31.12.2015	31.12.2014
Korkotuotot		
Saamiset luottolaitoksilta	119	166
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	60 549	51 076
Saamistodistukset	19 851	30 371
Johdannaissopimukset	168	1 106
Muut korkotuotot	0	0
Yhteensä	80 687	82 718
Konsernin sisäiset korkotuotot	-333	-308
Korkotuotot arvoltaan alentuneista luotoista ja muista saamisista	2 367	2 851
Korkokulut		
Velat luottolaitoksille	2	572
Velat yleisölle ja julkisyhteisölle	4 596	6 789
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	3 610	5 012
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	425	426
Muut korkokulut	9	8
Yhteensä	8 642	12 807
Konsernin sisäiset korkokulut	-333	308
25. Leasing-toiminnan nettotuotot	31.12.2015	31.12.2014
Vuokratuotot	61	134
Leasingomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot	-3 949	-4 893
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja tappiot (netto)	3 931	4 910
Muut tuotot	12	17
	55	169

26. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	31.12.2015	31.12.2014
Myytävässä oleviin rahoitusvaroihin luokitelluista sijoituksista saadut osinkotuotot	0	12
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin luokitelluista sijoituksista saadut osinkotuotot	6	255
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä saadut osinkotuotot ja omistusyhteisyrityksiltä saadut osinkotuotot	0	84
	6	351

27. Palkkiotuotot ja -kulut	31.12.2015	31.12.2014
------------------------------------	-------------------	-------------------

Palkkiotuotot		
luotonannosta	15 432	10 701
ottolainauksesta	3 590	2 858
maksuliikenteestä	6 481	5 679
rahastoista	45 609	37 496
omaisuudenhoidosta	2 597	2 627
lainopillisista tehtävistä	380	88
arvopaperinvälityksestä	10 944	10 773
vakuutusten välityksestä	453	312
takausten myöntämisestä	165	97
muusta toiminnasta	4 032	3 187
	89 682	73 819
joista konsernin sisäisiä	117	0
Palkkiokulut		
maksetuista toimitusmaksuista	20	13
muusta	35 975	29 201

28. Arvopaperikaupan nettotuotot	31.12.2015			
	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset (netto)	Muut erät	Yhteensä
Saamistodistuksista	0	- 1 037	0	-1 037
Johdannaissopimuksista	-2 025	3 736	0	1 711
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-2 025	2 699	0	674
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-17	156	0	139
Tuloslaskelmaerä yhteensä	-2 042	2 855	0	814

	31.12.2014			
	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset (netto)	Muut erät	Yhteensä
Saamistodistuksista	0	1 481	0	1 481
Johdannaissopimuksista	-1 646	2 288	0	642
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-1 646	3 769	0	2 123
Valuuttatoiminnan nettotuotot	20	-127	0	-107
Tuloslaskelmaerä yhteensä	-1 626	3 642	0	2 016

29. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	31.12.2015	31.12.2014
Rahoitusvarojen luovutuksista johtuvat nettotuotot	10 741	17 893
Muut tuotot ja kulut myytävissä olevista rahoitusvaroista	-39	36

30. Suojauslaskennan nettotulos	31.12.2015	31.12.2014
Suojausinstrumenttien nettotulos	-875	-6 400
Suojauskohteiden nettotulos	1 471	6 637

31. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	31.12.2015	31.12.2014
Vuokratuotot	1 857	1 745
Suunnitelman mukaiset poistot	-672	-672
	1 185	1 073

32. Liiketoiminnan muut tuotot	31.12.2015	31.12.2014
Muut tuotot	14 734	11 312

33. Liiketoiminnan muut kulut	31.12.2015	31.12.2014
Vuokrakulut	5 558	4 709
Muut kulut	1 757	5 774
Yhteensä	7 315	10 483
Rahoitusvakuusviraston maksut		
vakuusmaksu	271	
talletussuojamaksu	2 705	
hallintomaksu	25	
Yhteensä	3 001	

Talletussuojarahasto hyvitti Rahoitusvakuusrahastoon kerättävän talletussuojamaksun ja Rahoitusvakuusrahasto pankkiveron korvanneen vakuusmaksun. Pankille ei ole aiheutunut tulosvaikutusta näiden osalta. Vanhaan Talletussuojarahastoon kerrytetyn pankkiveron arvioidaan riittävän Rahoitusvakuusviraston maksuihin v. 2020 saakka.

34. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	31.12.2015	31.12.2014
Aineettomat hyödykkeet	12 584	9 258
Aineelliset hyödykkeet	46	73

	31.12.2015				
	Sopimus-kohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Sopimus-kohtaiset arvonalentumiset brutto	Ryhmä-kohtaiset arvonalentumiset brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjatut
35. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	8 602	100	2 812	11 091	423
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista yhteensä	8 602		2 812	11 091	423
Arvonalentumistappiot yhteensä	8 602		2 812	11 091	423

	31.12.2014				
	Sopimus-kohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Sopimus-kohtaiset arvonalentumiset brutto	Ryhmä-kohtaiset arvonalentumiset brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjatut
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	15 442	100	3 576	16 215	2 903

36. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut
Ei ilmoitettavaa
37. Liiketoiminta-alueita ja maantieteellisiä markkina-alueita koskevat tiedot
Ei ilmoitettavaa

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT, 1000 €

38. Annetut vakuudet	Muut vakuudet	
	31.12.2015	31.12.2014
Omasta velasta annetut, tase-erä:		
Velat luottolaitoksille	157 500	346 450
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	11 616	12 871
Omasta velasta annetut yhteensä	169 116	359 321
Muusta syystä omasta puolesta annetut	13 771	20 004
Muiden puolesta annetut	18	20

39. Eläkevastuut
Henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elost ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisesta.

40. Leasing- ja muut vuokravastuut	31.12.2015	31.12.2014
Yhden vuoden kuluessa	1 652	1 720
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa maksettavat	1 750	3 975
Yli viiden vuoden kuluessa	0	0
Yhteensä	3 402	5 695

Leasing- ja muut vuokravastuut koskevat toimitilojen vuokrausta, ajoneuvoja ja puhelimia. Sopimukset eivät ole purettavissa kesken sopimuskauden.

41. Muut taloudelliset vastuut

Vuonna 2013 toteutuneen FIM Oyj:n osake-enemmistön oston yhteydessä sovittiin, että S-Pankilla on mahdollisuus yhteisesti sovittujen ehtojen puitteissa ostaa loput osakekannasta vuoden 2016 kuluessa.

Konserni on velvollinen tarkistamaan kiinteistöinvestoinnista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 0,8 miljoonaa euroa ja päättymiskausi on 2020.

42. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

	31.12.2015	31.12.2014
Takaukset	20 186	10 406
Käyttämättömät luottojärjestelyt	1 224 896	1 035 685

Konserniin kuuluvien yritysten puolesta pankilla on 14,3 milj. taseen ulkopuolisia sitoumuksia

43. Rahoitusvakuuslain mukaisessa siirrossa vastaanotettu vakuus

Ei ilmoitettavaa

44. Välityssaamiset ja -velat

	31.12.2015	31.12.2014
PS-lain mukaiset säästövarat	162	169

Muut välityssaamiset ja -velat

Ostot välittäjiltä	7 133	7 169
Välityselvelle asiakkaille	11 063	10 534

45. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Ei ilmoitettavaa

HENKILÖSTÖÄ SEKÄ TOIMI- JA VALVONTAELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

46. Henkilöstö	31.12.2015		31.12.2014	
	Keskimääräinen lukumäärä	Lukumäärä 31.12.2015	Keskimääräinen lukumäärä	Lukumäärä 31.12.2014
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	585	572	518	589
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	72	73	76	82
Määräaikainen henkilöstö	55	51	73	44
Yhteensä	712	696	666	715

Konsernijohdolle maksetut palkat ja palkkiot (1 000 €)

	31.12.2015	31.12.2014
Konserniyhtiöt/toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	885	985
Konserniyhtiöt/hallitus	98	118

Toimitusjohtajalle, hänen sijaisilleen sekä hallitukselle myönnettyjen luottojen määrä ilmoitetaan lähipiiriluoantonantoa koskevassa liitetietojen kohdassa. S-Pankki Oy:n johtoryhmällä on erillinen eläkesitoumus.

LÄHIPIIRILIIKETOIMET, 1000 €

47. Luottolaitoksen lähipiiriin kuuluvalta olevat laina- ja muut rahoitussaamiset sekä tällaisiin yhteisöihin tehdyt sijoitukset ja näiden puolesta toisen antaman luoton maksamisesta annetut takaukset ja asetetut vakuudet	31.12.2015	31.12.2014
	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä

Lähipiiriin kuulumisperuste

Johto	464	1 888
Omistajayhteisön johto	1 433	58
Sukulaisuus	1 577	132
Yhteensä	3 474	2 079

Ei sopimuskohtaisia arvonalentumistappioita lähipiiriluoantonantoon liittyen. Yhtiön lähipiirille myönnettyjen korttiluottojen ehdoissa noudatetaan yleisluotonannon tavanomaisia perusteita ja yleisiä ehtoja.

TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖT

48. Tytäryhtiöt	Kotipaikka	Omistusosuus
S-Asiakaspalvelu Oy	Helsinki	100 %
Koy Lempäälän terminaali	Helsinki	100 %
Koy Limingan Terminaali	Helsinki	100 %
FIM Oyj	Helsinki	51 %
FIM Varainhoito Oy	Helsinki	51 %
FIM Sijoituspalvelut Oy	Helsinki	51 %
FIM Kiinteistö Oy	Helsinki	41 %

Tytäryhtiöt on yhdistelty konserniin hankintamenomenetelmää käyttäen

Osakkuusyhtiöt	Kotipaikka	Omistusosuus
S-Crosskey Ab	Maarianhamina	40 %

Osakkuusyhtiöt on yhdistelty konserniin pääomaosuusmenetelmää käyttäen

MUUT LIITETIEDOT, 1000 €

49. Tietoja notariaattitoiminnasta ja hallussa olevien asiakasvarojen kokonaismäärä	31.12.2015	31.12.2014
Hallinnoitavat asiakasvarat kauden päättyessä	6 012 039	5 526 866
Omaisuuksienhoidossa olevat asiakasvarat	6 012 039	5 599 792
Täyden valtakirjan perusteella	729 919	788 917
Muun sopimuksen perusteella	5 282 120	4 810 875

S-Pankin tytäryhtiö FIM Varainhoito Oy harjoittaa toimilupansa puitteissa sijoitusrahastotoimintaa, siihen olennaisesti liittyvää liiketoimintaa sekä varainhoitotoimintaa. Yhtiö hallinnoi vuoden lopussa yhteensä 58 sijoitus- tai erikoissijoitusrahastoa. Yhtiön varainhoitopalveluihin kuuluvat yksilölliset varainhoitopalvelut ja rahastovarainhoito, joiden asiakkaina on sekä yksityishenkilöitä että institutionaalisia sijoittajia. Lisäksi S-Pankin tytäryhtiö FIM Sijoituspalvelut Oy tarjoaa asiakkailleen konsultatiivista varainhoitopalvelua.

TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT, 1000 €

50. Tilintarkastajan palkkioita koskevat tiedot	31.12.2015	31.12.2014
Tilintarkastus	292	315
Veroneuvonta	11	15
Muut palvelut	111	117

S-PANKKI OY, TASE

VASTAAVAA (t€)	Liite	31.12.2015	31.12.2014
Käteiset varat	18, 19, 24	207 298	173 526
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset			
Muut	3, 18, 19, 24	1 123 559	1 464 060
Saamiset luottolaitoksilta	1, 18, 19, 24	12 257	14 645
Vaadittaessa maksettavat		459	1 640
Muut		11 799	13 005
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	2,18, 19, 24	2 860 912	2 598 189
Vaadittaessa maksettavat		3 107	2 532
Muut		2 857 805	2 595 657
Leasingkohteet	4	0	5 343
Saamistodistukset	3, 18, 19, 24		
Muut		467 626	368 811
Osakkeet ja osuudet	5, 19, 24	30 418	35 219
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	5, 24	3	3
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	5, 24	30 309	30 603
Johdannaissopimukset	6, 19, 24	1 714	1 451
Aineettomat hyödykkeet	7,10, 19	29 677	27 761
Aineelliset hyödykkeet	8, 10		
Muut aineelliset hyödykkeet		293	156
Muut varat	11	2 952	12 138
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	12	25 017	30 952
VASTAAVAA YHTEENSÄ		4 792 036	4 762 858

VASTATTAVAA (t€)	Liite	31.12.2015	31.12.2014
VIERAS PÄÄOMA			
Velat luottolaitoksille			
Keskuspankeille	18, 19, 24	0	50 000
Luottolaitoksille		11 810	18 143
Vaadittaessa maksettavat		10	15
Muut		11 800	18 128
Velat yleisölle ja julkisyhteisölle	18, 19, 24	4 188 465	4 112 322
Talletukset		4 154 100	4 079 654
Vaadittaessa maksettavat		4 072 513	3 839 700
Muut		81 587	239 954
Muut velat		34 365	32 669
Vaadittaessa maksettavat		33 255	31 491
Muut		1 110	1 178
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14, 19		
Joukkovelkakirjalainat		2 601	2 601
Muut		41 480	55 054
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	6, 19, 24	11 807	14 121
Muut velat	15, 19		
Muut velat		86 930	64 198
Siirtovelat ja saadut ennakot	16	12 425	14 883
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			
Pääomalainat	17, 18, 24	43 000	41 000
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		4 398 518	4 372 322
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
Poistoero		5 670	3 009
Vapaaehtoiset varaukset		13 013	4 749
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ		18 684	7 758
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	25, 26	82 880	82 880
Muut sidotut rahastot			
Käyvän arvon rahasto	25		
Käypään arvoon arvostamisesta		8 791	25 653
Vapaat rahastot			
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	25	243 832	243 832
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	25	30 413	19 262
Tilikauden voitto (tappio)	25	8 919	11 151
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	25	374 835	382 778
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		4 792 036	4 762 858
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET			
Asiakkaan hyväksi annetut sitoumukset	46		
Peruuttamattomat		290 549	196 521
Muut		991 259	841 602

S-PANKKI OY, TULOSLASKELMA

(t€)	Liite	1.1.–31.12.2015	1.1.–31.12.2014
Korkotuotot	29	80 982	61 401
Leasingtoiminnan nettotuotot	30	55	169
Korkokulut	29	-8 679	-9 547
KORKOKATE		72 358	52 023
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	31	1 236	87
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä		1 236	0
Muista yrityksistä		0	87
Palkkiotuotot	32	29 677	17 052
Palkkiokulut	32	-4 383	-2 887
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot			
Arvopaperikaupan nettotuotot	33	-30	1 586
Valuuttatoiminnan nettotuotot	33	-14	-141
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	34	10 703	14 130
Suojauslaskennan nettotulos	35	595	289
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	36	602	294
Liiketoiminnan muut tuotot	37	15 400	9 236
Hallintokulut		-92 634	-64 705
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-27 534	-17 180
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-4 435	-3 180
Muut henkilösivukulut		-1 518	-507
Muut hallintokulut		-59 146	-43 838
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	39	-9 035	-4 365
Liiketoiminnan muut kulut	38	-4 300	-5 779
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	40	-423	-2 319
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		19 754	14 501
Tilinpäätössiirrot		-10 926	-1 334
Tuloverot		91	-2 016
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		8 919	11 151

RAHOITUSLASKELMA

(M€)	2015	2014
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRRAAT		
Tilikauden tulos	9	11
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	12	-4
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-238	-44
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	-253	-57
Muut varat	15	13
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	24	-441
Velat luottolaitoksille	-56	-291
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	76	-121
Muut velat	5	-29
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-192	-478
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-11	-8
B. Investointien rahavirta yhteensä	-11	-8
RAHOITUKSEN RAHAVIRRAAT		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	2	-1
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	2	-1
RAHAVAROJEN NETTOMUUTOS (A+B+C)		
Rahavarat tilikauden alussa	2 055	2 542
Rahavarat tilikauden lopussa	1 854	2 055
Korkotuotot	82	81
Korkokulut	-7	-9

(M€)	2015	2014
KAUDEN VOITTOON TEHDYT OIKAISUT		
Suojauslaskennan nettotulos	-1	0
Suunnitelman mukaiset poistot	9	4
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista saamisista	-1	-5
Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut	5	-4
Oikaisut yhteensä	12	-4
RAHAVARAT		
Käteiset varat	207	174
Saamistodistukset	1 614	1 843
Osakkeet ja osuudet	21	24
Saamiset luottolaitoksilta	12	15
Yhteensä	1 854	2 055

S-PANKKI OY:N LIITETIEDOT

LAADINTAPERIAATTEET

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain ja soveltuvin osin luottolaitostoinnasta annettujen lainsäädännösten ja valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen mukaisesti sekä Finanssivalvonnan 1.2.2013 voimaan tulleiden uusien määräysten mukaisesti koskien rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta. Tilinpäätöksen laatimisessa on otettu huomioon soveltuvin osin myös kirjanpitolautakunnan (KILA) yleisohjeet.

Lisäksi tilinpäätös on laadittu ottaen huomioon EU:n vakavaraisuusasetus (EU 575/2013, ”CRR”) ja Finanssivalvonnan kannannot.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Tilinpäätös esitetään euroina. Ulkomaan rahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset erät muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Kurs sierot kirjataan valuuttakurssivoitoina/-tappiointa tuloslaskelmaan, rahoituserien osalta arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuottoihin ja ostovelkojen osalta muihin hallinnon kuluihin.

RAHOITUSVARAT JA -VELAT

S-Pankki Oy:ssä sovelletaan rahoitusvarojen ja -velkojen taseeseen merkitsemisessä selvityspäivän mukaista käytäntöä pois lukien käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen osalta sovelletaan taseeseen merkitsemisessä kaupankäyntipäivän mukaista käytäntöä. Kun rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä merkitään ensimmäistä kertaa kirjanpitoon, käytetään käypää arvoa, joka sisältää transaktiomenot.

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin sekä muihin rahoitusvelkoihin. Rahoitusvarat ja -velat arvostetaan niiden luokittelun mukaisesti käypään arvoon tai jaksotettuun hankintameno-efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään aktiivisilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella tai käyttäen markkinoilla yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä. Sijoitustodistusten, yritystodistusten tai johdannaissopimusten (pl. futuurit) käyvät arvot määritellään diskonttaamalla tulevat kassavirrat nykyhetken käyttäen tilinpäätöspäivän markkinakorkoja. Joukkovelkakirjalainat, sijoitusrahasto-osuudet ja futuurit arvostetaan markkinahinnoilla. Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat arvostetaan käyttäen ostokurssia ja rahoitusvelat käyttäen myyntikursseja.

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ja -velat luokitellaan kolmeen luokkaan käyvän arvon määrittämisen mukaan. Tason 1 käyvät arvot määritetään käyttämällä toimivilla markkinoilla täysin samanlaisista rahoitusvaroista ja -veloista noteerattuja oikaisemattomia hintoja. Tason 2 käyvät arvot määritetään yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla, joiden syöttötiedot perustuvat merkittävilta osin todennettaviin markkinahintoihin. Tason 3 markkinahinnat perustuvat omaisuuserää tai velkaa koskeviin syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan merkittävilta osin johdon arvioihin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin kirjataan saamistodistukset ja muut kotimaiset ja ulkomaiset arvopaperit ja osuudet, joilla käydään aktiivisesti kauppaa ja jotka on hankittu lyhyen ajan kuluessa ansaintatarkoituksessa sekä johdannaissopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat tai -velat arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuloslaskelmaan. Tilikauden tuotoksi tai kuluksi merkitään tuloslaskelmaan käypään arvoon merkittävien rahoitusinstrumenttien tilinpäätöshetken arvon ja edellisen tilinpäätöksen kirjanpitoarvon erotus. Jos käypään arvoon merkittävä rahoitusinstrumentti on hankittu tilikauden aikana, tilikauden tuotoksi tai kuluksi merkitään rahoitusinstrumentin tilinpäätöshetken arvon ja hankintamenoerotus.

Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin kirjataan sellaiset saamistodistukset ja muut johdannaissvaroihin kuulumatto-

mat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, jotka erääntyvät määrätynä päivänä ja jotka pidetään eräpäivään saakka. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset arvostetaan jaksotettuun hankintameno-efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Lainoihin ja muihin saamisiin kirjataan sellaiset toimivilla rahoitusmarkkinoilla noteeraamattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja jotka eivät kuulu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, eräpäivään asti pidettäviin rahoitusvaroihin tai myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Lainojen ja muiden saamisten transaktiomenot sisällytetään efektiivisen koron menetelmällä laskettavaan jaksotettuun hankintameno- ja jaksotetaan tulosvaikutteisesti saamisen juoksuajalle. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintameno-efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kirjataan saamistodistukset ja muut kotimaiset ja ulkomaiset arvopaperit, joita ei luokitella käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, eräpäivään saakka pidettäviin sijoituksiin tai lainoihin ja muihin saamisiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien sijoitusten käypä arvo määritellään niiden markkina-arvojen perusteella. Julkisesti noteeraamattomat sijoitukset arvostetaan käyttämällä apuna markkinoilla yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä. Mikäli näinkään menetellen käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, käytetään hankintamenoa. Käyvän arvon muutos kirjataan suoraan oman pääoman käyvän arvon rahastoon. Kun rahoitusinstrumentti myydään, kirjataan omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos yhdessä kertyneiden korkojen sekä myyntivoiton tai -tappion kanssa tulokseen.

Muihin rahoitusvelkoihin kuuluva erä merkitään tilinpäätökseen nimellisarvon suuruisena silloin, kun sen käypä arvo on nimellisarvo. Jos velan pääomana saatu määrä eroaa velan nimellisarvosta, merkitään velka siihen määrään, joka siitä on saatu. Velan nimellisarvon ja hankintamenoerotuksesta tilikauden kuluksi tai tuotoksi merkitty määrä jaksotetaan ja merkitään velan hankintameno lisäykseksi tai vähennykseksi. Nimellisarvon ja hankintamenoerotus tai velkaan liittyvä palkkio tai sellainen meno, joka on osa velkaan liittyvää korkomenoa, jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä kuluna velan juoksuajalle. Muut rahoitusvelat arvostetaan tilinpäätöshetkenä jaksotettuun hankintameno-efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Suojauslaskenta

Johdannaissopimuksia tehdään pääasiassa suojaustarkoituksessa. S-Pankki Oy soveltaa makrotason käyvän arvon suojauslaskentaa sellaisiin edellä mainittuihin johdannaissopimuksiin, jotka täyttävät dokumentoidut suojauslaskentaa koskevat tehokkuus- ja muut edellytykset. Näissä tapauksissa avoinna olevaa korkoriskiä on suojattu koronvaihtosopimuksilla, jotka on edelleen suojauslaskennassa määritelty suojaaviksi eriksi.

Suojattavien erien suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon muutokset on kirjattu tuloslaskelman erään ”suojauslaskennan nettotulos”. Muusta kuin suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon muutokset on kirjattu käyvän arvon rahastoon.

Suojauslaskentaan kuuluvien suojaavien erien käyvän arvon muutokset on kirjattu tuloslaskelman erään ”suojauslaskennan nettotulos”.

Kytkeyty johdannainen

Kytkeyty johdannainen on osa hybridi-instrumenttia, joka sisältää myös johdannaissvaroihin kuulumattoman pääsopimuksen. Tästä johtuen osa yhdistetyn instrumentin rahavirroista vaihtelee samankaltaisesti kuin itsenäisen johdannaisen rahavirrat. Kytkeyty johdannainen on erotettava pääsopimuksesta ja käsiteltävä kirjanpidossa johdannaisena, mikäli erottamiselle Finanssivalvonnan määräyskokoelmassa asetetut vaatimukset täyttyvät. Tällaisena vaatimuksena esitetään muun muassa se, että kytkeyty johdannaisen ja pääsopimuksen taloudelliset ominaispiirteet ja riskit eivät liity läheisesti toisiinsa.

S-Pankki Oy on laskenut liikkeeseen heikomman etuoikeusaseman omaavia debentuurilainoja, jotka ovat luetavissa edellä mainituiksi hybridi-instrumenteiksi sopimukseen sisältyvien, ennen eräpäivää tapahtuvaan velan takaisinmaksuun oikeuttavien optioiden vuoksi. Edelleen, S-Pankki Oy on hankkinut omistukseensa joukkovelkakirjalainaan kytkeytyjä digitaalisia optioita osana sijoitustalouteen liittyvää suojaustransaktiota.

S-Pankki Oy ei erottele kytkeytyjä johdannaissopimuksista edellä mainittujen debentuurien tapauksissa. Taloudellisten ominaispiirteiden ja riskien katsotaan liittyvän läheisesti pääsopimukseen, koska optioiden toteuttamis hinnat vastaavat kaikkina toteuttamisajankohtina velkasopimusten jaksotettua hankintamenoa. Sen sijaan S-Pankki Oy erottelee digitaalisen option pääsopimuksesta ja käsittelee sen kirjanpidossa johdannaisena.

TULOUTUSPERIAATTEET

Korkotuotot ja -kulut

Korot rahoitusvaroista ja -veloista jaksotetaan korkotuotoiksi ja -kuluiksi niille tilikausille, joille ne ajan kulumisen perusteella kohdistuvat.

Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot ja -kulut syntyvät asiakkaille tarjotuista palveluista ja palveluiden tuottamiseen käytetyistä resursseista. Palkkiotuotot ja -kulut tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu tai vastaanotettu. Useammalle vuodelle jakautuvien palveluiden tuotot ja kulut kohdistetaan asianomaisille vuosille.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat hyödykkeet muodostuvat IT-järjestelmien lisenssimaksuista sekä liittymismaksuista. IT-järjestelmiin on aktivoitu myös kustannukset, jotka ovat syntyneet lisensseihin S-Pankki Oy:tä varten tehdyistä muutostöistä. Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuun, ja ne poistetaan tasapoistoina arvioituna taloudellisena vaikutusaikanaan.

Aineettomien hyödykkeiden poistoajat

IT-järjestelmät ja lisenssimaksut: 5 vuotta
Liittymismaksut: 5 vuotta

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Aineellisista hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioituihin taloudellisiin pitoaikoihin perustuen. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Aineellisten hyödykkeiden / sijoituskiinteistöjen poistoajat

Koneet ja kalusto: 3 vuotta
Rakennukset: 25 vuotta
Rakennusten laitteet: 10 vuotta

ARVONALENTUMISET

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko viitteitä siitä, että jonkin saamis- tai omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan objektiivisten kriteerien perusteella kyseisestä saamis- tai omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Arvon alentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi

kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Saamisten osalta arvonalentumistappiota kirjataan se määrä, joka vastaa arvonalentumistarkastelun kautta saatua arviota odotettujen luottotappioiden määrästä. Arvon alentumistappio kirjataan tulokseen ja taseeseen arvonalentumistarkastelun kautta vähintään neljä kertaa vuodessa.

Mikäli tilinpäätöspäivänä on objektiivista näyttöä myytävissä olevan oman tai vieraan pääoman ehtoisten instrumenttien merkittävästä ja pysyvämmästä arvonalentumisesta, omaan pääomaan kertynyt tappio kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappioksi. Jos myytävissä olevaksi luokitellun saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tulosvaikutteisesti. Jos osakkeen käypä arvo myöhemmin nousee, arvonnousu kirjataan omaan pääomaan.

SIOITUSKIINTEISTÖT

Sijoituskiinteistöt ovat konsernin ulkopuolisessa käytössä olevia kiinteistöjä, joita konserni pitää hallussaan hankkimaan niistä ensisijaisesti vuokratuottoa sekä mahdollisesti omaisuuden arvonnousua. Sijoituskiinteistöt arvostetaan kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun noudattaen samoja periaatteita kuin aineellisiin hyödykkeisiin kuuluvien kiinteistöjen osalta. Vuokrasopimukset tuloutetaan sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin vuokra-ajan kuluessa.

TULOVEROT

Tuloveroihin sisältyvät tilikauden verotettavan tulon perusteella lasketut verot sekä aikaisempien tilikausien verojen oikaisut. Suoraan omaan pääomaan kirjattavien erien verovaikutus kirjataan vastaavasti suoraan omaan pääomaan. Verot lasketaan tilinpäätöshetkellä voimassaolevilla verokannoilla ja verokantojen muuttuessa tiedossa olevalla uudella verokannalla.

S-Pankki Oy:n tuloslaskelmassa ja taseessa ei esitetä laskennallista verovelkaa tai -saamista. Olennaiset laskennalliset verovelat tai -saamiset esitetään liitetiedoissa verojen erittelyn yhteydessä.

S-PANKKI OY:N TASE-ERIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT, 1000 €

	31.12.2015		
	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Yhteensä
1. Saamiset luottolaitoksilta			
Keskuspankilta	207 298	0	207 298
Kotimaisilta luottolaitoksilta	458	10 681	11 139
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	1	1 118	1 118
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	207 757	11 799	219 555
	31.12.2014		
	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Yhteensä
1. Saamiset luottolaitoksilta			
Keskuspankilta	173 526	0	173 526
Kotimaisilta luottolaitoksilta	1 399	10 614	12 012
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	241	2 392	2 633
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	175 166	13 005	188 172
2. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		31.12.2015	31.12.2014
Yritykset ja asuntoyhteisöt		386 538	280 355
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset		57 670	46 858
Julkisyhteisöt		0	65
Kotitaloudet		2 407 134	2 248 591
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		2 811	2 921
Ulkomaat		6 759	19 399
Yhteensä		2 860 912	2 598 189
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä -erään kohdistuvia luottotappiovarauksia on tehty yhteensä 13 013 t€			
Arvon alentumistappiot 1.1.2015		3 676	8 299
Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot		100	100
Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot		2 812	3 576
Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot		0	-191
Tilikaudella peruutetut ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot		-3 676	-8 108
Arvon alentumistappiot vuoden lopussa		2 912	3 676

3. Saamistodistukset	31.12.2015	31.12.2014
	Muut kuin julkisesti noteeratut	Muut kuin julkisesti noteeratut
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat		
Myytavissä olevat		
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	28 600	74 182
Muut julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	73 567	87 971
Muut saamistodistukset	20 015	0
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset		
Myytavissä olevat		
Pankkien sijoitustodistukset	0	46 687
Yritystodistukset	12 003	1 500
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 122 560	1 488 026
Muut saamistodistukset	334 441	134 506
Saamistodistukset yhteensä	1 591 186	1 832 872
- joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia	1 123 559	1 464 060
<hr/>		
4. Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle annettu omaisuus	31.12.2015	31.12.2014
Koneet ja kalusto	0	5 343
Yhteensä	0	5 343

5. Osakkeet ja osuudet	31.12.2015		
	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Myytavissä olevat	30 215	202	30 418
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	0	30 309	30 309
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä	0	3	3
Yhteensä	30 215	30 515	60 730
- joista luottolaitoksissa	0		
<hr/>			
	31.12.2014		
	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Myytavissä olevat	35 058	161	35 219
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	0	30 603	30 603
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä	0	3	3
Yhteensä	35 058	30 767	65 825
- joista luottolaitoksissa	0		

6. Johdannaissopimukset	31.12.2015		
	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Suojaamistarkoituksessa tehdyt			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	589 000	8	-9 158
Suojauslaskennassa olevien johdannaistavastuiden nimellisarvosta			
tuhatta euroa on alle yhdessä vuodessa,	208 000		
tuhatta euroa 1–5 vuodessa ja	342 000		
tuhatta euroa yli viidessä vuodessa.	39 000		

Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt	31.12.2015		
	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Korkojohdannaiset			
Optiosopimukset, ostetut	220 000	768	0
Optiosopimukset, asetetut	245 000	0	-1 440
Koronvaihtosopimukset	20 200	0	-325
Osakejohdannaiset			
Optiosopimukset, ostetut	20 942	1 050	0
Optiosopimukset, asetetut	20 942	0	-995
Muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaistavastuiden nimellisarvosta			
tuhatta euroa on alle yhdessä vuodessa,	98 942		
tuhatta euroa 1–5 vuodessa ja	350 000		
tuhatta euroa yli viidessä vuodessa.	57 200		

Suojaamistarkoituksessa tehdyt	31.12.2014		
	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	693 500	0	-11 075
Suojauslaskennassa olevien johdannaistavastuiden nimellisarvosta			
tuhatta euroa on alle yhdessä vuodessa,	0		
tuhatta euroa 1–5 vuodessa ja	183 000		
tuhatta euroa yli viidessä vuodessa.	510 500		

Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt	31.12.2014		
	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Korkojohdannaiset			
Optiosopimukset, ostetut	30 000	1	0
Optiosopimukset, asetetut	95 000	0	-370
Koronvaihtosopimukset	29 000	0	-1 471
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	16 275	597	-462
Osakejohdannaiset			
Optiosopimukset, ostetut	34 594	815	0
Optiosopimukset, asetetut	34 594	0	-705
Muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaistavastuiden nimellisarvosta			
tuhatta euroa on alle yhdessä vuodessa,	81 732		
tuhatta euroa 1–5 vuodessa ja	100 531		
tuhatta euroa yli viidessä vuodessa.	27 294		

7. Aineettomat hyödykkeet	31.12.2015	31.12.2014
IT-ohjelmistot ja lisenssit	27 011	24 294
Muut aineettomat hyödykkeet	2 667	3 467
Yhteensä	29 677	27 761

8. Aineelliset hyödykkeet	31.12.2015	31.12.2014
Muut aineelliset hyödykkeet	293	156
Yhteensä	293	156

9. Käypään arvoon arvostettu sijoituskiinteistöomaisuus

Ei ilmoitettavaa

10. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

	31.12.2015	31.12.2014
Aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut		
Hankintameno 1.1.	10 195	2 836
Lisäykset	0	10 684
Vähennykset	-364	0
Siirrot erien välillä	-9 471	-3 325
Hankintameno 31.12.	360	10 195
Kirjanpitoarvo 31.12.	360	10 195
Aineettomat hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	42 983	35 068
Lisäykset	11 118	4 591
Vähennykset	-5 778	0
Siirrot erien välillä	9 471	3 325
Hankintameno 31.12.	57 793	42 983
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	28 884	-25 125
Tilikauden poisto	-2 259	-3 759
Kertyneet poistot 31.12.	26 625	28 884
Kirjanpitoarvo 31.12.	84 419	14 099

	31.12.2015	31.12.2014
Liikearvo		
Hankintameno 1.1.	4 000	4 000
Lisäykset	0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-533	0
Tilikauden poisto	-800	-533
Kertyneet poistot 31.12.	-1 333	-533
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 667	3 467
Aineettomat hyödykkeet yhteensä 31.12.	29 677	27 761

Aineelliset hyödykkeet

Hankintameno 1.1.	229	229
Lisäykset	336	0
Vähennykset	-32	0
Hankintameno 31.12.	533	229
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-73	0
Tilikauden poisto	-167	-73
Kertyneet poistot 31.12.	-240	-73
Kirjanpitoarvo 31.12.	293	156
Aineelliset hyödykkeet yhteensä 31.12	293	156

11. Muut varat	31.12.2015	31.12.2014
Muut	2 952	12 138
Yhteensä	2 952	12 138

12. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	31.12.2015	31.12.2014
Korkosaamiset	20 812	24 953
Muut siirtosaamiset	4 205	5 999
Yhteensä	25 017	30 952

13. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	31.12.2015	31.12.2014
Laskennallinen verosaaminen vahvistetuista tappiosta	0	1 920
Laskennallinen verovelka käyvän arvon rahastosta	1 758	5 131
Laskennallinen verovelka tilinpäätössiirroista	3 737	1 552

14. Luottolaitoksen yleiseen liikkeeseen laskemat velkakirjat	31.12.2015		31.12.2014	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo*	Nimellisarvo
Sijoitustodistukset	41 480	41 443	55 054	55 150
Joukkovelkakirjalainat	2 601	2 601	2 601	2 601
Yhteensä	44 081	44 044	57 655	57 751

15. Muut velat	31.12.2015	31.12.2014
Maksujenvälitysvelat	79 338	51 985
Muut	7 592	12 213
Muut velat yhteensä	86 930	64 198

16. Siirtovelat ja saadut ennakot	31.12.2015	31.12.2014
Korkovelat	1 083	3 127
Muut siirtovelat	11 342	11 756
Yhteensä	12 425	14 883

17. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	31.12.2015			
	Kirjanpitoarvo*	Nimellisarvo	Korko	Eräpäivä
Debentuurilainaehtoinen laina I/2008	9 009	9 000	Euribor 3 kk + 0,5 %	15.1.2018
Debentuurilainaehtoinen laina II/2008	3 001	3 000	Euribor 3 kk + 0,75 %	15.9.2018
Tapiola Pankki Oy:n debentuurilaina 1/2011	15 116	15 000	Euribor 12 kk + 1,35 %	30.6.2016
Debenturi I/2015	16 021	16 000	Euribor 12 kk + 1,5 %	30.6.2016

Ehdot debentuuriehtoisissa lainoissa: Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden ostaa lainaa takaisin ennen niiden eräpäivää. Liikkeeseenlaskija tai sen konserniin kuuluva yritys voi vain vähäisessä määrin lunastaa lainaa ennen laina-ajan päättymistä ilman Finanssivalvonnan lupaa. Lunastaminen edellyttää, että lainat saadaan lyhyen ajan kuluessa myytyä uudelle sijoittajalle. Velkakirjan haltijalla ei ole oikeutta vaatia lainan ennenaikaista takaisinmaksua. Debentuuriehtoisilla lainoilla on pankin muita velkasitoumuksia huonompi etuoikeus. Vakavaraisuuslaskennassa debentuuriehtoiset lainat on ryhmitelty toissijaiseen pääomaan (Tier II) CRR asetuksen mukaisesti.

*) sisältää siirtyvät korot

Pääomainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli	Debentuurilaina- ehtoinen laina I/2008	Debentuurilaina- ehtoinen laina II/2008	Tapiola Pankki Oy:n debentuurilaina 1/2011	Debenturi I/2015
Liikkeeseenlaskija	S-Pankki Oy	S-Pankki Oy	S-Pankki Oy	S-Pankki Oy
Yksilöllinen tunniste	S BANK DEBENTURE 15/01/18	S BANK DEBENTURE 15/9/2018	FI4000026596	FI4000185418
Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen laki	Suomen laki	Suomen laki	Suomen laki
Sääntely				
Vakavaraisuuden säännöt siirtymäkaudella	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
Vakavaraisuuden säännöt siirtymäkauden jälkeen	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidoinnin tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
Instrumentin laji				
Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä Milj. Eur (viimeisimpänä raportointipäivänä)	9	3	15	16
Instrumentin nimellinen määrä Milj. Eur	15	5	15	16
Liikkeeseenlaskuhinta	100 %	100 %	100 %	100 %
Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %
Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuujaksotettu hankintameno	Vastuujaksotettu hankintameno	Vastuujaksotettu hankintameno	Vastuujaksotettu hankintameno
Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	30.1.2008	15.9.2008	30.6.2011	1.12.2015
Eräpäivätön tai päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty
Alkuperäinen maturiteetti	15.1.2018	15.9.2018	30.6.2016	1.12.2025
Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää viranomaisen ennakkohyväksyntää	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä

	Debentuurilaina- ehtoinen laina I/2008	Debentuurilaina- ehtoinen laina II/2008	Tapiola Pankki Oy:n debentuurilaina 1/2011	Debentuu- ri I/2015
Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Debentuu- ri maksetaan takaisin nimellisarvostaan tasasuuru- isina lyhennyserinä vuosittain 15.1., 15.1.2014 ensimmäisen kerran ja viimeisen kerran 15.1.2018. Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden maksaa debentuu- ri takaisin ennen niiden eräpäivää. Lunastaminen edellyttää, että lainat saadaan lyhyen ajan kuluessa myytyä uudelle sijoittajalle. Takaisinmaksu voidaan suorittaa liikkeeseenlaskijan yleisten laina- ehtojen mukaisesti.	Debentuu- ri maksetaan takaisin nimellisarvostaan tasasuuru- isina lyhennyserinä vuosittain 15.9., 15.9.2014 ensimmäisen kerran ja viimeisen kerran 15.9.2018. Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden maksaa debentuu- ri takaisin ennen niiden eräpäivää. Lunastaminen edellyttää, että lainat saadaan lyhyen ajan kuluessa myytyä uudelle sijoittajalle. Takaisinmaksu voidaan suorittaa liikkeeseenlaskijan yleisten laina- ehtojen mukaisesti.	Debentuu- ri maksetaan takaisin kokonaisuu- dessaan yhdessä erässä takaisin- maksupäivänä 30.6.2016 tai liikkeeseenlaskijan yleisten laina- ehtojen mukaisesti ilmoittaman päivänä. Takaisin maksettava määrä on nimellisarvo.	Debentuu- riin maksetaan takaisin nimellisarvostaan tasasuuru- isina lyhennyserinä vuosittain 1.12., ensimmäisen kerran 1.12.2021 ja viimeisen kerran 1.12.2025. Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden maksaa Debentuu- ri takaisin ennen niiden eräpäivää. Takaisinmaksu voi tapahtua aikaisintaan viiden (5) vuoden kuluttua lainan liikkeeseen- laskemista jollei Fiva myönnä lupaa niiden viittä (5) vuotta aikaisempaan takaisin- maksamiseen.
Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	kts. ylempi kohta	kts. ylempi kohta	kts. ylempi kohta	kts. ylempi kohta
Kupongit / Osingot				
Kiinteä tai vaihtuva osinko / kuponki	vaihtuva kuponki	vaihtuva kuponki	vaihtuva kuponki	vaihtuva kuponki
Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	Euribor 3 kk + 0,5 % per annum	Euribor 3 kk + 0,75 % per annum	Euribor 12 kk + 1,35 % per annum	Euribor 12 kk + 1,5 % per annum
Dividend stopper-lausekkeen olemassaolo	ei	ei	ei	ei
Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoutuksen osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	ei	ei	ei	ei
Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen
Vaihdeettava tai sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu
Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

	Debentuurilaina- ehtoinen laina I/2008	Debentuurilaina- ehtoinen laina II/2008	Tapiola Pankki Oy:n debentuurilaina 1/2011	Debentuu- ri I/2015
Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttialji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Debentuurit ovat etuoikeus- asemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstru- mentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debentuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debentuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debentuurit ovat etuoikeus- asemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstru- mentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debentuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debentuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debentuurit ovat etuoikeus- asemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstru- mentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debentuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debentuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debentuurit ovat etuoikeus- asemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstru- mentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debentuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debentuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.
Vaativustenvastaisen ominaisuudet	ei	ei	ei	ei
Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

31.12.2015						
18. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma	0-3 kk	3-12 kk	1-5 v.	5-10 v.	Yli 10 v.	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	85 569	160 178	821 920	55 893	0	1 123 559
Saamiset luottolaitoksilta	12 257	0	0	0	0	12 257
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	189 365	254 052	971 245	595 539	850 710	2 860 912
Saamistodistukset	27 036	89 210	337 451	13 929	0	467 626
Rahoitusvarat yhteensä	314 227	503 440	2 130 616	665 361	850 710	4 464 355
Velat luottolaitoksille	10	11 800	0	0	0	11 810
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 143 134	35 317	10 015	0	0	4 188 465
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16 495	27 585	0	0	0	44 081
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	3 000	16 000	8 000	16 000	0	43 000
Rahoitusvelat yhteensä	4 162 639	90 702	18 015	16 000	0	4 287 356

31.12.2014						
	0-3 kk	3-12 kk	1-5 v.	5-10 v.	Yli 10 v.	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	34 825	216 412	1 187 989	24 835	0	1 464 060
Saamiset luottolaitoksilta	14 645	0	0	0	0	14 645
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	142 981	176 297	973 287	799 725	505 898	2 598 189
Saamistodistukset	9 998	58 811	293 046	6 957	0	368 811
Rahoitusvarat yhteensä	202 449	451 520	2 454 322	831 518	505 898	4 445 706
Velat luottolaitoksille	52 143	16 000	0	0	0	68 143
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 979 072	94 012	39 238	0	0	4 112 322
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 499	52 555	2 601	0	0	57 655
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	0	41 000	0	0	41 000
Rahoitusvelat yhteensä	4 033 714	162 567	82 839	0	0	4 279 120

31.12.2015				
19. Tase-erien erittely koti- ja ulkomaan rahan määräisiin ja samaan konserniin kuuluvilta	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Samaan konserniin kuuluvilta
Saamiset luottolaitoksilta	12 257	0	12 257	0
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 860 912	0	2 860 912	31 175
Saamistodistukset	1 591 186	0	1 591 186	0
Johdannaissopimukset	1 714	0	1 714	0
Osakkeet ja osuudet	60 730	0	60 730	30 309
Aineettomat hyödykkeet	29 677	0	29 677	0
Aineelliset hyödykkeet	293	0	293	0
Muu omaisuus (ml. käteiset varat)	235 133	134	235 267	149
Yhteensä	4 791 902	134	4 792 036	61 634
Velat luottolaitoksille	11 810	0	11 810	0
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 188 465	0	4 188 465	42 089
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	44 081	0	44 081	0
Johdannaissopimukset	11 807	0	11 807	0
Muut velat	99 355	0	99 355	-444
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	43 000	0	43 000	0
Yhteensä	4 398 518	0	4 398 518	41 645

	31.12.2014			Samaan konserniin kuuluville
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	
Tase-erä				
Saamiset luottolaitoksilta	14 645	0	14 645	0
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 598 189	0	2 598 189	28 480
Saamistodistukset	1 816 506	16 366	1 832 872	0
Johdannaisopimukset	854	597	1 451	0
Osakkeet ja osuudet	65 825	0	65 825	30 603
Aineettomat hyödykkeet	27 761	0	27 761	0
Aineelliset hyödykkeet	156	0	156	0
Muu omaisuus (ml. käteiset varat)	221 909	51	221 960	205
Yhteensä	4 745 845	17 013	4 762 858	59 288
Velat luottolaitoksille	68 143	0	68 143	0
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 112 322	0	4 112 322	47 688
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	57 655	0	57 655	0
Johdannaisopimukset	13 659	462	14 121	0
Muut velat	79 081	0	79 081	442
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	41 000	0	41 000	0
Yhteensä	4 371 860	462	4 372 322	48 129

20. Arvopaperilainaus	31.12.2015	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Myytavissä olevat		
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	10 294	10 000
Yhteensä	10 294	10 000

	31.12.2014	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Myytavissä olevat		
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	13 567	13 000
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	6 321	6 000
Yhteensä	19 888	19 000

21. Arvopapereiden takaisinostosopimukset

Ei ilmoitettavaa

22. Käypien arvojen määrittäminen muun kuin markkina-arvon perusteella sekä tuloslaskelmaan kirjatut käyvän arvon muutokset

Mikäli rahoitusvälineen käypää arvoa ei voida määrittää aktiivisilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella, käytetään käyvän arvon määrittämisessä tällöin apuna markkinoilla yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä. Rahoitusvarojen ja -velkojen käypä arvo määritetään diskonttaamalla tulevat kassavirrat nykyhetken käyttäen tilinpäätöspäivän markkinakorkoja.

Tuloslaskelmaan ei ole kirjattu tilikaudelle 2015 tällaisia käyvän arvon muutoksia lukuun ottamatta korkojohdannaisia.

23. Hankintamenoön käyvän arvon sijasta arvostetut rahoitusvarat

Ei ilmoitettavaa

24. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot	31.12.2015		31.12.2014	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat				
Käteiset varat	207 298	207 298	173 526	173 526
Saamiset luottolaitoksilta	12 257	12 257	14 645	14 645
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 860 912	2 875 869	2 598 189	2 612 611
Saamistodistukset	1 591 186	1 607 485	1 832 872	1 853 189
Osakkeet ja osuudet	30 418	30 338	35 219	35 139
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	3	3	3	3
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	30 309	55 613	30 603	57 444
Johdannaissopimukset	1 714	1 714	1 451	1 451
Rahoitusvelat	0	0	0	0
Velat luottolaitoksille	11 810	11 831	68 143	68 023
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 188 465	4 188 465	4 112 322	4 112 324
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	44 081	41 480	57 655	57 693
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	11 807	11 807	14 121	14 121
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	43 000	43 140	41 000	41 163

	31.12.2015			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat				0
Myytavissä olevat rahoitusvarat	1 397 689	240 133		1 637 822
Johdannaissaamiset		1 714		1 714
Johdannaissovelat		11 807		11 807

	31.12.2014			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat				0
Myytavissä olevat rahoitusvarat	1 746 179	142 149		1 888 328
Johdannaissaamiset		1 451		1 451
Johdannaissovelat		14 121		14 121

25. Oman pääoman erät	31.12.2015	31.12.2014
Osakepääoma 1.1.	82 880	82 880
Osakepääoma 31.12.	82 880	82 880
Käyvän arvon rahasto 1.1.	25 653	39 099
Lisäys (+)/vähennys(-)	-16 862	-13 446
Käyvän arvon rahasto 31.12.	8 791	25 653
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	243 832	243 832
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	243 832	243 832
Edellisten tilikausien tappio 1.1.	30 413	19 262
Edellisten tilikausien tappio 31.12.	30 413	19 262
Tilikauden voitto/tappio	8 919	11 151
Yhteensä	374 835	382 778

26. Osakepääoma

6 702 892 kpl, yhteensä 82 880 200 euroa.
Yhtiöllä on yksi osakesarja, joka tuottaa samat oikeudet yhtiössä.

27. Osakkeita koskevat osakeannit, optio-oikeudet ja vaihtovelkakirjojen liikkeeseenlaskut

Ei ilmoitettavaa

28. Osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen

Omistaja	Omistusosuus
Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta	37,5 %
LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö	20,0 %
Helsingin Osuuskauppa Elanto	7,5 %
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	3,5 %
Osuuskauppa Hämeenmaa	2,9 %
Pirkanmaan Osuuskauppa	2,7 %
Osuuskauppa Keskimaa	2,5 %
Osuuskauppa Arina	2,5 %
Turun Osuuskauppa	2,2 %
Osuuskauppa PeeÄssä	2,2 %
Osuuskauppa KPO	2,1 %
Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa	1,8 %
Kymen Seudun Osuuskauppa	1,8 %
Suur-Seudun Osuuskauppa SSO	1,7 %
Keskinäinen Työeläkeyhtiö Elo	1,5 %
Osuuskauppa Suur-Savo	1,4 %
Pohjois-Karjalan Osuuskauppa	1,2 %
Satakunnan Osuuskauppa	1,1 %
Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslag	1,1 %
Etelä-Karjalan Osuuskauppa	1,0 %
Osuuskauppa Maakunta	0,7 %
Osuuskauppa Keula	0,6 %
Koillismaan Osuuskauppa	0,3 %
Jukolan Osuuskauppa	0,2 %
Yhteensä	100,0 %

S-PANKKI OY:N TULOSLASKELMAN ERIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT, 1000 €

29. Korkotuotot ja korkokulut	31.12.2015	31.12.2014
Korkotuotot		
Saamiset luottolaitoksilta	112	66
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	60 851	41 285
Saamistodistukset	19 851	19 110
Johdannaissopimukset	168	940
Yhteensä	80 982	61 401
joista konsernin sisäisiä	310	192
Korkokulut		
Velat luottolaitoksille	17	333
Velat yleisölle ja julkisyhteisölle	4 622	5 411
Johdannaissopimukset	3 607	3 420
Muut korkokulut	8	6
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	425	377
Yhteensä	8 679	9 547
joista konsernin sisäisiä	19	3
30. Leasing-toiminnan nettotuotot	31.12.2015	31.12.2014
Vuokratuotot	61	134
Leasingomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot	-3 949	-4 893
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja tappiot (netto)	3 931	4 910
Muut kulut	12	17
	55	169
31. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	31.12.2015	31.12.2014
Myytavissä oleviin rahoitusvaroihin luokitelluista sijoituksista saadut osinkotuotot	0	3
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä saadut osinkotuotot ja omistusyhteyksyrityksiltä saadut osinkotuotot	1 236	1 441
	1 236	1 444

32. Palkkiotuotot ja -kulut	31.12.2015	31.12.2014
Palkkiotuotot		
luotonannosta	14 925	9 871
ottolainauksesta	3 590	2 031
maksuliikenteestä	6 598	4 372
lainopillisista tehtävistä	380	88
vakuutusten välityksestä	56	47
takausten myöntämisestä	165	97
muusta toiminnasta	3 964	545
	29 677	17 052
Palkkiokulut		
Maksetuista toimitusmaksuista	20	13
Muusta	4 363	2 874
	4 383	2 887

	31.12.2015		
33. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset (netto)	Yhteensä
Saamistodistuksista	0	-802	-802
Johdannaissopimuksista	-2 948	3 719	772
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-2 948	2 918	-30
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-170	156	-14
Tuloslaskelmaerä yhteensä	-3 118	3 074	-44

	31.12.2014		
	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset (netto)	Yhteensä
Saamistodistuksista	0	530	530
Johdannaissopimuksista	-1 363	2 419	1 056
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-1 363	2 949	1 586
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-20	-121	-141
Tuloslaskelmaerä yhteensä	-1 383	2 828	1 445

34. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	31.12.2015	31.12.2014
Rahoitusvarojen luovutuksista johtuvat nettotuotot	10 741	14 179
Muut tuotot ja kulut myytävissä olevista rahoitusvaroista	-39	-49

35. Suojauslaskennan nettotulos	31.12.2015	31.12.2014
Suojausinstrumenttien nettotulos	-875	-4 581
Suojauskohteiden nettotulos	1 471	4 870

36. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	31.12.2015	31.12.2014
Vuokratuotot	1 857	1 160
Vuokrakulut	-1 256	-867
	602	294

37. Liiketoiminnan muut tuotot	31.12.2015	31.12.2014
Muut tuotot	15 400	9 236

38. Liiketoiminnan muut kulut	31.12.2015	31.12.2014
Vuokrakulut	3 543	2 272
Muut kulut	757	3 507
Yhteensä	4 300	5 779

Rahoitusvakausraston maksut		
vakauserä	271	
talletussuojamaksu	2 705	
hallintomaksu	25	
Yhteensä	3 001	

Talletussuojarahasto hyvitti Rahoitusvakausrahastoon kerättävän talletussuojamaksun ja Rahoitusvakausrahasto pankkiveron korvanneen vakauserän. Pankille ei ole aiheutunut tulosvaikutusta näiden osalta. Vanhaan Talletussuojarahastoon kerrytetyn pankkiveron arvioidaan riittävän Rahoitusvakausraston maksuihin v. 2020 saakka.

39. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	31.12.2015	31.12.2014
Aineettomat hyödykkeet		
Suunnitelman mukaiset poistot	8 837	4 293
Aineelliset hyödykkeet		
Suunnitelman mukaiset poistot	199	72
Arvonalentumisia aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä ei ole.		

40. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista	31.12.2015				
	Sopimus-kohtaiset realisoituneet luottotappiot brutto	Sopimus-kohtaiset arvonalentumiset brutto	Ryhmä-kohtaiset arvonalentumiset brutto	Vähennykset	Yhteensä
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	8 602	100	2 812	11 091	423

40. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista	31.12.2014				
	Sopimus-kohtaiset realisoituneet luottotappiot brutto	Sopimus-kohtaiset arvonalentumiset brutto	Ryhmä-kohtaiset arvonalentumiset brutto	Vähennykset	Yhteensä
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	10 653	100	3 576	12 010	2 219

41. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut

Ei ilmoitettavaa

42. Liiketoiminta-alueita ja maantieteellisiä markkina-alueita koskevat tiedot

Ei ilmoitettavaa

S-PANKKI OY:N VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT, 1000 €

43. Annetut vakuudet	Muut vakuudet	
	31.12.2015	31.12.2014
Omasta velasta annetut		
Velat luottolaitoksille	157 500	346 450
Johdannaispimukset	11 616	12 871

44. Eläkevastuut

Henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elost.

45. Leasing- ja muut vuokravastuut	31.12.2015	31.12.2014
Yhden vuoden kuluessa	318	289
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa maksettavat	277	289
Yli viiden vuoden kuluessa	0	0
Yhteensä	595	578

Leasingvastuut koskevat ajoneuvoja ja puhelimia. Sopimukset eivät ole purettavissa kesken sopimuskauden.

46. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	31.12.2015	31.12.2014
Takaukset	20 186	10 406
Käyttämättömät luottojärjestelyt	1 261 621	1 038 123

Konserniin kuuluvien yritysten puolesta pankilla on 14,3 milj. taseen ulkopuolisia sitoumuksia.

47. Rahoitusvakuuslain mukaisessa siirrossa vastaanotettu vakuus

Ei ilmoitettavaa

48. Väilyssaamiset ja -velat

Ei ilmoitettavaa

49. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Ei ilmoitettavaa

HENKILÖSTÖÄ SEKÄ TOIMI- JA VALVONTAELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

50. Henkilöstö	2015		2014	
	Keskimääräinen lukumäärä	Lukumäärä 31.12.2015	Keskimääräinen lukumäärä	Lukumäärä 31.12.2014
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	382	379	311	376
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	43	49	41	47
Määräaikainen henkilöstö	38	31	29	34
Yhteensä	463	459	381	457

	2015	2014
Johdolle maksetut palkat ja palkkiot (t€)		
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	686	355
Hallitus	30	20

Lisäksi S-Pankki Oy:n johtoryhmällä on erillinen eläkesitoumus. Toimitusjohtajalle, hänen sijaisilleen sekä hallitukselle myönnettyjen luottojen määrä ilmoitetaan lähipiiriluotonantoa koskevassa liitetietojen kohdassa.

LÄHIPIIRILIIKETOIMET, 1000 €

51. Luottolaitoksen lähipiiriin kuuluvalta olevat laina- ja muut rahoitussaamiset sekä tällaisiin yhteisöihin tehdyt sijoitukset ja näiden puolesta toisen antaman luoton maksamisesta annetut takaukset ja asetetut vakuudet	31.12.2015	31.12.2014
	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä
Lähipiiriin kuulumisperuste		
Johto	464	1 674
Omistajayhteisön johto	1 433	58
Sukulaisuus	1 577	132
Yhteensä	3 474	1 865

Ei sopimuskohtaisia arvonalentumistappioita lähipiiriluotonantoon liittyen. Yhtiön lähipiirille myönnettyjen korttiluottojen ehdoissa noudatetaan yleisöluotonannon tavanomaisia perusteita ja yleisiä ehtoja.

OSAKEOMISTUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT, 1000 €

52. Omistukset muissa yrityksissä

S-Asiakaspalvelu Oy, kotipaikka Helsinki

Omistusosuus 100 %	
Oma pääoma	303
Tilikauden tulos	60

S-Crosskey Ab, kotipaikka Maarianhamina

Omistusosuus 40 %	
Oma pääoma	28
Tilikauden tulos	2

Koy Lempäälän terminaali

Omistusosuus 100 %	
Oma pääoma	50
Tilikauden tulos	0

Koy Limingan terminaali

Omistusosuus 100 %	
Oma pääoma	50
Tilikauden tulos	0

FIM Oyj

Omistusosuus 51 %	
Oma pääoma	27 279
Tilikauden tulos	0

MUUT LIITETIEDOT

53. Tietoja notariaattitoiminnasta ja hallussa olevien asiakasvarojen kokonaismäärä

Ei ilmoitettavaa

TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT, 1000 €

54. Tilintarkastajan palkkioita koskevat tiedot	31.12.2015	31.12.2014
Tilintarkastus	118	114
Veroneuvonta	9	6
Muut palvelut	111	18

S-Pankki

S-PANKKI OY PL 77, 00088 S-RYHMÄ S-PANKKI.FI